

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLMOUCI
Přirodovědecká Fakulta
Katedra geografie

Jan Coufal

**KOMPLEXNÍ SOCIOEKONOMICKÁ
CHARAKTERISTIKA SO ORP LITOMYŠL**

Bakalářská práce

Vedoucí práce: Mgr. Petr Kladivo

Olomouc 2010

Prohlašuji, že jsem zadanou bakalářskou práci vypracoval samostatně a uvedl v seznamu veškerou použitou literaturu a další zdroje.

V Olomouci dne

.....
Podpis

Rád bych na tomto místě poděkoval panu Mgr. Petru Kladivovi za cenné rady a připomínky při tvorbě této práce.

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI
Přírodovědecká fakulta
Katedra geografie
Akademický rok: 2008/2009

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Jan COUFAL**
Studijní program: **B1301 Geografie**
Studijní obor: **Regionální geografie**

Název tématu: **Komplexní socioekonomická charakteristika SO ORP
Litomyšl**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Cílem práce bude na základě studia dostupné literatury a pomocí analýzy statistických dat zhodnotit vybrané socioekonomické ukazatele SO ORP Litomyšl a porovnat je s charakteristikami vyšších územních celků (okres, kraj). Dalším cílem bude doplnění práce o grafické a kartografické přílohy. Struktura práce: 1. Úvod. 2. Cíle práce, rešerše literatury, stanovení metodiky. 3. Provedení jednotlivých analýz. 4. Diskuse. 5. Závěr. 6. Přehled literatury. 7. Shrnutí (v anglickém jazyce). Práce bude probíhat v následujících kontrolovaných etapách: Kapitoly 1,2 (podzim 2009), kapitoly 3,4 (zima 2009), tvorba příloh a finalizace textové části (jaro 2010), odevzdání práce (květen 2010).

Rozsah grafických prací: Podle potřeb zadání
Rozsah pracovní zprávy: 10 000 - 12 000 slov
Forma zpracování bakalářské práce: tištěná/elektronická

Seznam odborné literatury:

Publikace věnující se městu Litomyšl, např.: Severová, M. (2007): Litomyšl 2007. Město Litomyšl. Růžička, J. (1981): Litomyšl 981-1981. Praha. Datové zdroje, např.: Kolektiv autorů (2005): Historický lexikon obcí ČR 1869-2005. ČSÚ. Studium strategických dokumentů města Litomyšl, mikroregionu a SO ORP (strategie rozvoje atd.).

Vedoucí bakalářské práce: Mgr. Petr Kladivo
Katedra geografie

Datum zadání bakalářské práce: 15. června 2009

Termín odevzdání bakalářské práce: 30. dubna 2010

L.S.

Prof. RNDr. Juraj Ševčík, Ph.D.
děkan

Doc. RNDr. Zdeněk Szczyrba, Ph.D.
vedoucí katedry

dne

OBSAH:

1 ÚVOD.....	8
1.1 ÚVOD A CÍLE PRÁCE.....	8
1.2 DATA A METODY ZPRACOVÁNÍ.....	8
2 VYMEZENÍ ÚZEMÍ.....	12
3 ZÁKLADNÍ FYZICKOGEOGRAFICKÁ CHARAKTERISTIKA.....	15
3.1 GEOMORFOLOGICKÉ ČLENĚNÍ.....	15
3.2 KLIMATICKÉ CHARAKTERISTIKY.....	16
3.3 HYDROLOGICKÉ POMĚRY.....	17
3.4 PŮDY A PŮDNÍ POKRYV.....	18
3.5 CHRÁNĚNÁ ÚZEMÍ.....	18
4 HISTORICKÝ A SPRÁVNÍ VÝVOJ ÚZEMÍ.....	20
4.1 HISTORICKÝ VÝVOJ ÚZEMÍ.....	20
4.2 SPRÁVNÍ VÝVOJ OBLASTI PO ROCE 1848.....	23
5 OBYVATELSTVO.....	26
5.1 VÝVOJ POČTU OBYVATEL V LETECH 1869–2001.....	26
5.2 PŘIROZENÝ A MECHANICKÝ POHYB OBYVATELSTVA.....	29
5.3 STRUKTURA OBYVATELSTVA.....	36
5.3.1 Struktura podle pohlaví a věku.....	36
5.3.2 Náboženská struktura.....	39
5.3.3 Národnostní struktura.....	41
5.3.4 Vzdělanostní struktura.....	42
5.3.5 Sídelní struktura.....	43
5.4. STRUKTURA OBYVATELSTVA PODLE EKONOMICKÉ AKTIVITY.....	45
5.5 DOJÍŽDKA A VYJÍŽDKA DO ZAMĚSTNÁNÍ.....	48
6 HOSPODÁŘSTVÍ.....	51
6.1 DOPRAVA.....	51
6.2 ZEMĚDĚLSTVÍ.....	52
6.3 PRŮMYSL.....	55
6.4 SLUŽBY.....	57
6.4.1 Školství.....	58
6.4.2 Zdravotnictví a sociální péče.....	58
6.4.3 Komerční služby.....	59
6.5 CESTOVNÍ RUCH.....	59
7 SITUACE NA TRHU PRÁCE.....	61
7.1 MÍRA NEZAMĚSTNANOSTI.....	61
7.2 STRUKTURA UCHAZEČŮ O ZAMĚSTNÁNÍ PODLE VĚKOVÉ STRUKTURY.....	64
7.3 STRUKTURA UCHAZEČŮ O ZAMĚSTNÁNÍ PODLE VZDĚLÁNÍ.....	65

8 ZÁVĚR	66
SUMMARY	68
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	69
SEZNAM PŘÍLOH.....	73

1 ÚVOD

1. 1 Úvod a cíle práce

Hlavním cílem této bakalářské práce je vytvoření komplexní socioekonomické analýzy správního obvodu obce s rozšířenou působností Litomyšl. Prvním dílčím cílem je vymezení zájmového území a popsání jeho postavení v širším regionálním měřítku. Další kapitola se věnuje fyzicko-geografickým charakteristikám správního obvodu, především pak geomorfologickým, klimatickým a hydrologickým poměrům. V následující kapitole je rozebrán a popsán historický vývoj oblasti, s důrazem na vývoj správního členění po roce 1848. Nejrozsáhlejší část této bakalářské práce se věnuje obyvatelstvu žijícím v řešeném území. Vývoj počtu obyvatel je sledován v letech 1869 až 2001. Důraz je kladen na vývoj obyvatelstva po roce 1991 ve srovnání s vyššími územními jednotkami (okres Svitavy, Pardubický kraj a Česká republika). V první části jsou rozebrány přirozené i mechanické pohyby obyvatelstva. Další část je věnována struktuře obyvatel dle věku, národnosti, vzdělání, náboženství a ekonomické aktivity. Součástí této kapitoly je mobilita obyvatelstva – vyjíždka a dojíždka do zaměstnání. Kapitola hospodářství se věnuje dopravě, zemědělství, průmyslu a službám. Závěrečná část práce se věnuje analýze trhu práce, struktuře uchazečů o práci a vývoji nezaměstnanosti v řešeném území.

1. 2 Data a metody zpracování

Základní metodou bakalářské práce je regionálně geografická analýza regionu Litomyšlska, popsání jeho vnitřní struktury a zachycení vývojových tendencí. Porovnání řešeného území s vyššími územními jednotkami – okresem Svitavy, Pardubickým krajem a Českou republikou. V práci byla použita dostupná literatura o zájmovém území a data poskytnutá Českým statistickým úřadem (ČSÚ), Ministerstvem práce a sociálních věcí (MPSV), Ministerstvem financí a Úřadem práce ve Svitavách. Velkým přínosem byla data poskytnutá Centrem pro regionální rozvoj Masarykovy Univerzity v Brně (CRR MU).

Fyzicko-geografická charakteristika řešeného území byla popsána na základě odborných publikací Demek, J. a kol., 1987, Vlček, V. a kol., 1984 a Quitt, E. 1975. Historicko-správní vývoj řešeného území je zpracován na základě studia odborně historických a vlastivědných publikací věnujících se Litomyšli a okolí.

Vývoj počtu obyvatelstva správního obvodu ORP Litomyšl vychází z dat uvedených v Historickém lexikonu obcí 1869–2005, vydaným Českým statistickým úřadem v roce 2007. Vývoj počtu obyvatel je sledován na základě bazických (B_i)

a řetězových indexů (R_i). Bazický index je výsledkem podílu počtu obyvatel ve zkoumaném roce a počtu obyvatel v roce 1869 vynásobený 100, udává tedy stav počtu obyvatel v procentech oproti roku 1869. Řetězový index je výsledkem podílu počtu obyvatel ve zkoumaném roce a počtu obyvatel v předcházejícím roce vynásobený 100 a udává stav počtu obyvatel v procentech oproti předcházejícímu roku.

Z hlediska budoucího vývoje regionu jsou důležité pohyby obyvatelstva, jak přirozený tak i migrační pohyb obyvatelstva. Proto se v demografických analýzách pracuje s absolutními a relativními údaji. K absolutním údajům řadíme přirozený přírůstek (PP), migrační saldo (MS) a celkový přírůstek (CP). Přirozený přírůstek vyjadřuje rozdíl mezi počtem živě narozených a počtem zemřelých, migrační saldo (MS) je rozdíl mezi počtem přistěhovalých a počtem přistěhovalých osob a celkový přírůstek (CP) je součtem přirozeného přírůstku a migračního salda. K relativním údajům řadíme hrubou míru porodnosti (hmp) a hrubou míru úmrtnosti (hmú). Hrubá míra porodnosti (‰) vyjadřuje počet zemřelých na 1000 obyvatel středního stavu a hrubá míra úmrtnosti (‰) vyjadřuje počet živě narozených na 1000 obyvatel středního stavu. Pro grafické znázornění průměrných hodnot přirozeného a migračního přírůstku v letech 2007–2008 byl použit Webbův diagram (‰), v němž znázorněné hodnoty ukazatelů jsou přepočteny na střední stav obyvatelstva v letech 2007–2008 a vynásobené 1000.

Ukazatelé hodnotící strukturu obyvatelstva reprezentují index stáří, index feminity, index ekonomické aktivity a ukazatel vzdělanostní úrovně. Index stáří (%) vyjadřuje podíl poprodukční složky obyvatelstva, tedy ve věku 65 a více let a dětské složky obyvatelstva ve věku 0–14 let. Index feminity (‰) se počítá jako podíl počtu žen a počtu mužů vynásobený 1000. Index ekonomické aktivity (%) určujeme jako podíl počtu obyvatel ve věku 0–14 a 65 a více let a počtu obyvatel ve věku 16–64 let vynásobený 100. Věková pyramida je konstruována v pětiletých věkových intervalech.

Důležitým faktorem určujícím vyspělost regionu, ale i šanci uplatnění na trhu práce, je vzdělanost. Důležitým je ukazatel vzdělanostní úrovně, který je vypočítán podle následujícího vzorce: $S = \left(\frac{u_1}{u}\right) + 2\left(\frac{u_2}{u}\right) + 3\left(\frac{u_3}{u}\right) + 4\left(\frac{u_4}{u}\right)$, kde u_1 je počet obyvatel se základním vzděláním (zahrnuje obyvatelstvo bez vzdělání, základní, nebo bez ukončeného základního vzdělání), u_2 je počet obyvatel se středoškolským vzděláním bez maturity (zahrnuje osoby vyučené a osoby se středním odborným vzděláním bez maturity), u_3 počet obyvatel se středoškolským vzděláním s maturitou (zahrnuje úplné střední vzdělání s maturitou, vyšší odborné a nástavbové vzdělání), u_4 je počet obyvatel s vysokoškolským

vzděláním, za *u* dosazujeme počet obyvatel starší 15 let. Při zpracování náboženské, vzdělanostní a národnostní struktury obyvatelstva a struktury obyvatelstva podle ekonomické aktivity nebylo pracováno s počty nezjištěných osob.

Obce správního obvodu ORP Litomyšl byly rozděleny na základě funkční klasifikace obcí podle ekonomické aktivity obyvatelstva (viz Tab. č.1). Pro jasné přiřazení všech obcí správního obvodu k typu funkční klasifikace obce bylo upraveno kritérium pro obce monofunkční. Aby se obec mohla označit jako monofunkční, musí být podíl obyvatel pracujících v jednom sektoru národního hospodářství rovno nebo větší než 50 %.

Tab. č. 1. Funkční klasifikace obcí podle druhu ekonomické aktivity obyvatelstva (vlastní návrh)

typy obcí		I. sektor	II. sektor	III. sektor
monofunkční	zemědělské	≥ 50 %	< 25 %	< 25 %
	průmyslové	< 25 %	≥ 50 %	< 25 %
	obslužné	< 25 %	< 25 %	≥ 50 %
bifunkční	zemědělsko-průmyslové (I.>II.)	≥ 25 %	≥ 25 %	< 25 %
	průmyslově-zemědělské (II.>I.)	≥ 25 %	≥ 25 %	< 25 %
	průmyslově-obslužné (II.>III.)	< 25 %	≥ 25 %	≥ 25 %
	obslužně-průmyslové (III.>II.)	< 25 %	≥ 25 %	≥ 25 %
	obslužně-zemědělské (III.>I.)	≥ 25 %	< 25 %	≥ 25 %
	zemědělsko-obslužné (I.>III.)	≥ 25 %	< 25 %	≥ 25 %
polyfunkční	zemědělské (I.> II. a III.)	> 25 %	> 25 %	> 25 %
	průmyslové (II.> I. a III.)	> 25 %	> 25 %	> 25 %
	obslužné (III.> I. a II.)	> 25 %	> 25 %	> 25 %

Pro pochopení vnitřních vztahů v území je důležitý rozbor dojížd'ka a vyjížd'ka obyvatel do zaměstnání. Aby obec mohla být považována za centrum dojížd'ky, musí počet dojíždějících obyvatel do obce přesáhnout 500 a být alespoň pro čtyři obce hlavním vyjížd'kovým směrem. Počet obsazených pracovních míst (OPM) je vypočítán podle následujícího vzorce $OPM = Z - V + D$, kde *Z* je počet zaměstnaných obyvatel žijících v územní jednotce, *V* je počet zaměstnaných z dané územní jednotky vyjíždějících a *D* je počet zaměstnaných do území jednotky dojíždějících. Jednotlivé obce jsou klasifikovány podle indexu pracovní funkce, tedy podílu mezi OPM v obci a počtem zaměstnaných ekonomicky aktivních obyvatel v obci žijících. Obce byly rozděleny podle následujících kritérií uvedených v tabulce číslo 2.

Tab. č. 2. Klasifikace obcí podle indexu pracovní funkce (vlastní návrh)

0,0-0,25	obec s funkcí výrazně obytnou
0,26-0,75	obec s funkcí obytnou
0,76-1,25	obec s funkcí obytnou i pracovní
1,26-1,75	obec s funkcí pracovní
1,76 a více	obec s funkcí výrazně pracovní

Dále bylo pracováno se saldem dojížděky, které se vypočítá jako rozdíl počtu vyjíždějících a dojíždějících obyvatel.

Hospodářská analýza se opírá o informace z databáze HBI (Hoppenstedt Bonnier Information). Tato databáze poskytuje základní informace o jednotlivých firmách a podnicích. Kromě databáze HBI byly použity informace o jednotlivých firmách z jejich firemních stránek, či výroční zprávy. Nezaměstnanost a informace o ní jsou čerpány ze stránek Ministerstva práce a sociálních věcí (MPSV). Míra nezaměstnanosti do roku 2004 je počítána podle staré metodiky, kdy se do čitatele dosazoval celkový počet uchazečů registrovaných na úřadu práce. Od roku 2005 je míra nezaměstnanosti stanovována podle nové metodiky, kdy se do čitatele dosazují pouze dosažitelní uchazeči, kteří jsou schopni vhodné volné pracovní místo obsadit nejpozději do 14 dnů. Veškerá použitá literatura a zdroje jsou uvedeny v seznamu literatury na konci práce. V přílohách jsou pak uvedeny tabulky a kartogramy.

Text byl vypracován v textovém editoru Microsoft Word, tabulky a grafy byly vytvořeny v programu Microsoft Excel. Mapy a kartogramy byly vytvořeny v programu ArcGIS 9.2.

2 VYMEZENÍ ÚZEMÍ

Řešeným územím je správní obvod obce s rozšířenou působností Litomyšl (ORP Litomyšl), který byl ustanoven na základě vstupu platnosti vyhlášky Ministerstva vnitra 388/2002 Sb., o stanovení správních obvodů obcí s pověřeným obecním úřadem a rozšířenou působností a novelizovaný vyhláškou 388/2004 Sb.¹ Okresní úřady ukončily svoji činnost k 31. 12. 2002, následně jejich činnost přebraly obce s rozšířenou působností, kterých vzniklo celkem 205.

Území správního obvodu ORP Litomyšl je součástí okresu Svitavy a leží v centrální části Pardubického kraje a je jedním z 15 správních obvodů v tomto kraji. Správní obvod sousedí s 6 ORP Pardubického kraje, konkrétně ze severu s ORP Ústí nad Orlicí, z východu s obvodem Česká Třebová a Svitavy, z jihu s ORP Polička a na západě sousedí s ORP Chrudim a Vysoké Mýto.

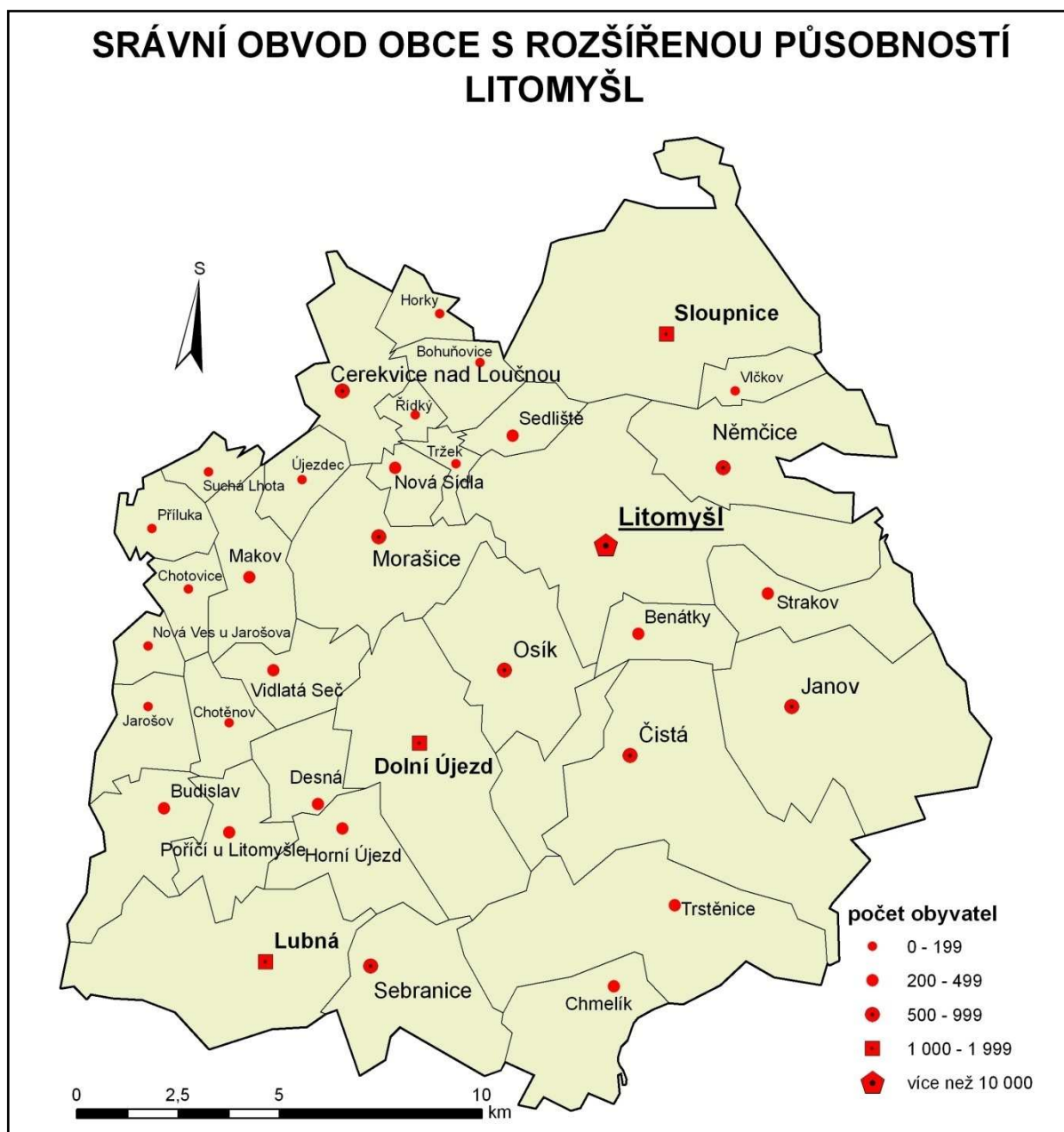
Správní obvod ORP Litomyšl tvoří 35 obcí (což je pátý největší počet v celém Pardubickém kraji a největší počet v rámci okresu Svitavy) s 51 katastrálními územími. Dohromady se všechny obce ležící v zájmovém území skládají z 62 částí. K 31. 12. 2008 žilo na území ORP Litomyšl 26 517 obyvatel, což představuje 5,1 % obyvatel kraje a řadí správní obvod na 8. místo v počtu obyvatel v rámci Pardubického kraje. Rozlohou 33 711 ha, což představuje 7,5 % území kraje, se řadí na 5. místo v celém kraji. Průměrná hustota obyvatel v kraji byla 114,0 obyvatel/km², přičemž průměrná hustota ve sledovaném území byla pouze 78,7 obyvatel/ km² a po Kralicku, Moravskotřebovsku a Poličsku byla čtvrtá nejnižší v celém kraji.

Centrem sledovaného území je město Litomyšl, což je jediná obec se statutem město ve správním obvodu. Litomyšl je přirozeným spádovým centrem pro okolní obce. Na konci roku 2008 žilo v Litomyšli 10 143 obyvatel, což představovalo 38,25 % obyvatel žijících ve správním obvodu ORP Litomyšl. Zastoupení městského obyvatelstva je nejnižší mezi všemi správními obvody v kraji. K větším obcím přesahujícím 1000 obyvatel patří obce Dolní Újezd (1960 ob.), Sloupnice (1716 ob.) a Lubná, kde žije 1012 obyvatel. Naopak k nejmenším obcím, kde počet obyvatel nepřesáhne 100, patří obce Nová Ves u Jarošova (60 ob.), Řídky (73 ob.), Suchá Lhota (84 ob.) a Újezdec s 94 obyvateli.

---

¹ Český statistický úřad. Správní obvod s rozšířenou působností [online]. Aktualizováno 3. 4. 2009 [citováno 2010-02-06]. Dostupné z <http://www.czso.cz/csu/rso.nsf/i/obce_s_rp>

Nejvyšší hustota obyvatel byla ve městě Litomyšl (303,3 obyvatel/ km²) a v obcích Cerekvice nad Loučnou (101,6 obyvatel/ km²) a Dolní Újezd (99,5 obyvatel/ km²). Mezi obce s největší rozlohou patří město Litomyšl (3345,3 ha), Sloupnice (2791 ha) a obec Čistá (2520,9 ha).

Obrázek č. 1. Správní obvod obce s rozšířenou působností Litomyšl²

² Český statistický úřad. Třídění dle správních obvodů obcí s rozšířenou působností (III. stupně) 2009 [online]. Aktualizováno 14. 1. 2010 [citováno 2010-04-11]. Dostupné z <http://www.czso.cz/x/redakce.nsf/i/obce_pardubickeho_kraje>, vlastní zpracování

Již před vznikem správního obvodu ORP Litomyšl se obce v okolí Litomyšle spojily a vytvořily v roce 2001 svazek obcí pod názvem Mikroregion Litomyšlsko. Rozsah území a počet obcí je přibližně stejný, jako byl v roce 1960, kdy zanikl politický okres Litomyšl. V současnosti tento svazek sdružuje všechny obce současného správního obvodu a 7 dalších obcí, celkem tedy čítá 42 obcí, rozkládá se na 410 km² a žije v něm okolo třiceti tisíc občanů. Hlavním cílem sdružených obcí v mikroregionu je spolupracovat na společné strategii rozvoje obce, na zlepšení a zkvalitnění služeb pro občany žijících v tomto mikroregionu³.

Dvanáct obcí je od roku 1999 sdruženo v Mikroregionu Litomyšlsko-Desinka, s podobnými cíli jako Mikroregion Litomyšlsko, rozvoj obcí, zvýšení kvality života a ochrany přírody, propagace regionu. Obce v okolí Budislavských skal se spojily za účelem rozvoje regionu s důrazem na zaměstnanost a ochranu přírody a vytvořily sdružení dvanácti obcí Toulouvcovy maštale (z obcí ORP Litomyšl to jsou Budislav, Jarošov, Nová Ves u Jarošova, Poříčí u Litomyšle a Příluka). Litomyšl, Dolní Újezd, Sebranice a Lubná spolu s řadou obcí ze sousedního správního obvodu ORP Polička spolupracují na rozvoji cestovního ruchu a turistiky v rámci sdružení Kraj Smetany a Martinů. Horní Újezd je od roku 2006 členem svazku obcí Zelená Energie za účelem stavby a provozu alternativních zdrojů energie. Obce Němčice a Sloupnice jsou přidruženy k regionu Orlicko – Třebovsko.⁴

---

³ Mikroregion Litomyšlsko [online]. Aktualizováno 2003 [citováno 2010-2-11]. Dostupné z <<http://www.litomyslsko.cz/mainpage.asp?place=1&area=1>>

⁴ Regionální informační servis [online]. Aktualizováno 2008 [citováno 2010-2-11]. Dostupné z <<http://www.risy.cz/>>

3 ZÁKLADNÍ FYZICKOGEOGRAFICKÁ CHARAKTERISTIKA

3.1 Geomorfologické členění

Území řešeného území je součástí Hercynského systému, subsystému Hercynské pohoří, provincie Česká tabule, v jihozápadní části prochází hranice subprovincií České tabule a Česko-moravské subprovincie.

Tab. č. 3. a 4. Geomorfologické členění.⁵

<i>provincie</i>	Česká vysočina	
<i>subprovincie</i>	Česká tabule	
<i>oblast</i>	Východočeská tabule	
<i>celek</i>	Svitavská pahorkatina	
<i>podcelek</i>	Loučenská tabule	Českotřebovská vrchovina
<i>okrsek</i>	Novohradská stupňovina	Kozlovský hřbet
	Budislavské skály	
	Poličská tabule	
	Litomyšlský úval	
	Vysokomýtská kotlina	

<i>provincie</i>	Česká vysočina
<i>subprovincie</i>	Česko-moravská
<i>oblast</i>	Českomoravská vrchovina
<i>celek</i>	Hornosvratecká vrchovina
<i>podcelek</i>	Žďárské vrchy
<i>okrsek</i>	Borovský les

Téměř celé území leží ve Východočeské tabuli, v celku Svitavská pahorkatina a převážně v části podcelku Loučenská tabule. Celý východní okraj řešeného území spadá do podcelku Českotřebovská vrchovina a okrsku Kozlovský hřbet. Největší část území leží v okrsku Litomyšlský úval, který se rozkládá v centrální části. Z jihu na něj navazuje Poličská tabule, z jihovýchodu Novohradská stupňovina a částečně i Budislavské skály. Ze severozápadu velmi okrajově zasahují ještě okrsky Vraclavský hřbet a Vysokomýtská kotlina. Oblast Českomoravské vrchoviny, konkrétně okrsek Borovský les zasahuje do území v jihozápadní části.

Převážnou část území okolo města Litomyšl tvoří převážně členitá pahorkatina s místy hluboce zaříznutými údolními řeky Loučné a jejími přítoky. Geologická stavba není příliš složitá ani příliš pestrá, nacházejí se zde především slínovce, spongility, jílovce

⁵ Demek, J. a kol., 1987

a pískovce turonského stáří. V některých částech toku řeky Loučné jsou místy vyvinuty pleistocenní říční terasy se sprašovými pokryvy a závějemi. Charakteristický je rozčleněný erozně denudační reliéf. Jihozápad je rozčleněný tektonicky a litologicky podmíněnými sedimentárními stupňovinami s řadou kuest.

Celou západní část tvoří Kozlovský hřbet, jedná se o plochou vrchovinu tvořenou slínovci, jílovcí, spongility a pískovci cenomanu a částečně i granodiority. Silně rozčleněný erozně denudační reliéf s řadou menších kuest.

Do východní části řešeného území částečně zasahují Budislavské skály, jedná se o členitou pahorkatinu v údolí řeky Novohradky, kde se v kvádrových pískovcích, slínovcích a spongilitech Cermanu a spodního turonu rozkládají sedimentární stupňoviny a hluboce zaříznuté kaňonovité údolí. Selektivním zvětráváním a odnosem kvádrových pískovců tu vznikla řada tvarů typických pro skalní města.

Borovský les, který do území zasahuje na jihozápadě, je tvořen krystalickými a vyvřelými horninami. Typické pro tuto vrchovinu jsou skalní tvary vzniklé na hřebenech kryogenními pochody (izolované skály, balvanité moře).⁶

Nadmožská výška se pohybuje mezi 280 a 699 m. n. m. Nejvyšším bodem je vrch Skalka 699 m. n. m. na jihozápadě řešeného území.

3.2 Klimatické charakteristiky

Dle Quittovy klasifikace řadíme řešené území do 5 ti mírně teplých (MT) klimatických oblastí MT2, MT3, MT7, MT9 a MT10. Největší část území zaujímá oblast MT9, která se rozkládá v centrální části území a táhne se severně od města Litomyšl. Mírně teplou oblast číslo devět lze charakterizovat dlouhým, teplým a suchým létem, krátkým a mírně teplým jarem a podzimem a krátkou mírně teplou, suchou zimou s krátkou sněhovou pokrývkou. Ostatní klimatické oblasti zaujímají okrajové části území. MT7 zasahuje z východu, MT2 a částečně MT3 z jihu a ze západu u obce Cerekvice nad Loučnou zasahuje oblast MT10. Podnebí na Litomyšlsku je teplé a suché. Průměrná roční teplota vzduchu zde dosahuje okolo 7 °C, ve vegetačním období okolo 13 °C. Období, kdy se průměrná denní teplota vzduchu pohybuje pod bodem mrazu, je zde poměrně dlouhé, začíná průměrně 1. prosince a končí 1. března. Období bez mrazu trvá průměrně 280 dnů v roce, poslední mrazové dny se objevují do poloviny května. Průměrné roční úhrny

---

⁶ Demek, J. a kol., 1987

atmosférických srážek dosahují 650–700 mm, z toho většina (400–450 mm) připadá na vegetační období. Počet dnů se sněhovou pokrývkou se pohybuje kolem 50, první sníh se objevuje od poloviny listopadu poslední počátkem dubna.⁷

Tab. č. 5. Charakteristika vybraných klimatických oblastí.⁸

	MT2	MT3	MT7	MT9	MT10
Počet letních dnů	20–30	20–30	30–40	40–50	40–50
Počet dnů s průměrnou teplotou 10°C a více	140–160	120–140	140–160	140–160	140–160
Počet mrazových dnů	110–130	130–160	110–130	110–130	110–130
Počet ledových dnů	40–50	40–50	40–50	30–40	30–40
Průměrná teplota v lednu v °C	-3 až -4	-3 až -4	-2 až -3	-3 až -4	-2 až -3
Průměrná teplota v červenci v °C	16–17	16–17	16–17	17–18	17–18
Průměrná teplota v dubnu v °C	6–7	6–7	6–7	7–8	7–8
Průměrná teplota v říjnu v °C	6–7	6–7	7–8	7–8	7–8
Průměrný počet dní se srážkami 1 mm a více	120–130	110–120	100–120	100–120	100–120
Srážkový úhrn ve vegetačním období v mm	450–500	350–450	400–450	400–450	400–450
Srážkový úhrn v zimním období v mm	250–300	250–300	250–300	250–300	400–450
Počet dnů se sněhovou pokrývkou	80–100	60–100	60–80	60–80	50–60
Počet dnů zamračených	150–160	120–150	120–150	120–150	120–150
Počet dnů jasných	40–50	40–50	40–50	40–50	40–50

3.3 Hydrologické poměry

Řešené území je odvodňováno tokem Loučná s jeho hlavními levostrannými přítoky Jalovým potokem a Desnou. Loučná pramení ve výšce 541 m n. m. jihovýchodně od obce Karle a ústí do Labe. Desná pramení jižně na vrchu Skalka a do Loučné se vlévá severně od obce Nová Sídla. Celé území patří k úmoří Severního moře⁹.

Celé Litomyšlsko spadá do chráněné oblasti přirozené akumulace vod (CHOPAV) Východočeská křída, jedné z nejvýznamnějších zdrojových oblastí podzemních vod České republiky. Převážně ji v tomto území vytváří útvar podzemních vod č. 427 00, Vysokomýtská synklinála o rozloze 799,9 km². Je tvořen sedimenty svrchní křídly se třemi

⁷ Quitt, E., 1975

Faltysová, H., Bárta, F., 2002

⁸ Quitt, E., 1975

⁹ Vlček, V. a kol., 1984

vrstevními kolektory, první s volnou hladinou podzemních vod, druhý a třetí s napjatou hladinou podzemních vod. Mocnost zvodnění v každém kolektoru přesahuje 50 m. Vydatnost zdrojů podzemních vod zde dosahuje desítek až stovek l/s.¹⁰ V řešeném území se nachází několik menších rybníků, které jsou využívány k chovu ryb a často to jsou významná hnízdiště vodních ptáku. Nevýznamnější z nich je Velký Košíř, kde na rozloze 24 ha hnízdí 172 druhů ptactva.

3.4 Půdy a půdní pokryv

Nejrozšířenější půdní typy jsou hnědozemě a kambizemě. Hnědozem modální a luvická se vyvinula na sprašových hlínách v širokém okolí Litomyšle. Jde o hluboké půdy, mírně až středně a středně humózní. Jsou to nejlepší obilnářské půdy s vysokou agronomickou hodnotou. Kambizemě modální převažují v pásu od obce Příluka, Budislav až Sebranice a Chmelík a v pásu východně od obcí Němčice, Janov a Trstěnice. Luvizemě modální se vyskytují v okolí Čisté a Trstěnic. V nivách vodních toků především kolem Desné a Loučné vznikly fluvizemě typická a glejová. Převládají bezskelovité až slabě skřetovité hluboké půdy.¹¹

3.5 Chráněná území

V řešeném území SO ORP Litomyšl se nachází 5 zvláště chráněných území, dvě kategorie přírodní rezervace (PR) PR Maštale a PR Psí kuchyně a tři kategorie přírodní památka (PP) PP Nedošínský háj, PP Sněženky ve Vysokém lese a PP V bukách.

Na jihozápadním okraji území se na přibližně 1084 ha rozkládá PR Maštale. Z geomorfologického hlediska jde o území pískovcových skalních útvarů zvaných Budislavské skály. Jde o soustavu skalních údolí, zaříznutých místy až do výše 60 m do pískovců i podložních krystalických hornin. Území bylo tvořeno prameny řeky Novohradky na rozmezí Loučenská tabule a Českomoravské vrchoviny. Oblast má charakter zvlněného reliéfu ukloněného k severu. Podstatná oblast je tvořena sedimenty svrchní křídly, zejména pískovci. Údolí vyhloubily pramenné toky Novohradky a jejich přítoků. Svahy údolí tvoří pískovcové skalní stěny, místy rozčleněné, zvětráváním a svahovými pohyby, do samostatných útvarů – věží a pilířů. Místy jsou náznaky vývoje skalních měst např. Toulovcovy a Městské maštale. V přírodní rezervaci se vyskytují

---

¹⁰ Ing. Beránek, K., 2008

¹¹ Faltysová, H., Bárta, F., 2002

vzácné druhy rostlin a živočichů např. mlok skvrnitý, rak říční, zmije obecná, z rostlin velké množství mechů a lišejníků.

Ve východní části území se nalézají PR Psí kuchyně, jedná se o ekotyp jedlových bučin. Území je součástí Kozlovského hřbetu s výskytem chráněných a ohrožených druhů rostlin a živočichů žijících na opukových skalních výchozech.

Největší přírodní památkou je PP Nedošínský háj nacházející se nedaleko Litomyšle. Jedná se o smíšenou bukovou doubravu, která je parkově upravena s bohatým bylinným patrem, v nižších částech přechází v lužní porost. Další dvě přírodní památky se nacházejí v jižní části území. Jedná se o PP Sněženky ve Vysokém lese, což je lokalita s hojným výskytem sněženky podsněžníku (*Galanthus nivalis*) v údolí v rámci rozsáhlého lesního komplexu. Druhou přírodní památkou je PP V bukách, jedná se o přirozenou bučinu s bohatým podrostem v rámci rozsáhlého lesního smrkového komplexu.¹²

---

¹² Faltysová, H., Bárta, F., 2002

4 HISTORICKÝ A SPRÁVNÍ VÝVOJ ÚZEMÍ

4.1 Historický vývoj území¹³

První stopy v okolí Litomyšle zanechal člověk ve starší době kamenné, tábořil zde a poté se přesunul dál. Souvislejší činnost člověka včetně jeho sídlišť můžeme sledovat přibližně od mladší doby kamenné, v některých případech i ze staršího období. Archeologické nálezy potvrdily výskyt a činnost člověka u obce Cerekvice nad Loučnou. Zde byl člověk již v mladém paleolitu a jeho sídliště zde bylo patrně až do raného středověku. V nejbližším okolí Litomyšle byl již v pravěku člověk v Bohuňovicích, Kornicích, Nedošíně, Němčicích, Osíku, ale také v Čisté a Trstěnici.

K trvalému osídlení Litomyšlska došlo v době slovanské v časech knížecích. Osídlovací proces spojený s mýcením lesů postupoval z Polabí podél dvou cest, jednak podél cesty údolím Trstěnice (dnešní Loučná) a jejího přítoku Desné, jednak podél cesty údolím Doubravice (dnešní Olšinka, též Novohradka). Trstenická stezka,¹⁴ jak bývá tato obchodní cesta nazývána, byla jedním z hlavních přechodů přes Českomoravskou vysočinu. Proto se stala základem života a osídlení oblastí, kterou procházela, tedy i Litomyšle. Podél stezky vyrůstala strážná a útočištná hradiska, takové hradiště se nacházelo i v Benátkách nedaleko Litomyšle.

Litomyšl byla původně ochranným hradištěm slavníkovského knížectví na obchodní stezce, které střežilo pohraniční zalesněné území proti Moravě, jak uvádí k roku 981 Kosmas ve své kronice. Zmínka o Litomyšli se objevil, u záznamu o úmrtí knížete Slavníka a výčtu opevněných míst chránících slavníkovskou državu. Na samém konci 11. století založil kníže Břetislav II. v Litomyšli kostel či klášterní dům. Okolo roku 1145 přichází řád premonstrátů, tento řád je spojen s olomouckým biskupem Jindřichem Zdíkem. Na místě dnešního renesančního zámku vznikl klášter, ten v druhé polovině 12. století získal od krále Vladislava I. řadu statků a pozemků. Dá se říci, že premonstráti dostali volnou ruku ke kolonizaci území, které bylo do značné míry součástí bývalého politického okresu Litomyšl.

Mezi klášterním, tedy dnešním zámeckým návrším a říčkou Loučnou vyrůstalo sídliště, pro něž 27. července 1259 král Přemysl Otakar II. udělil litomyšlskému klášteru výsadu, aby se těšilo z práv, jaká mají královská města v Čechách. Povýšením Litomyšle

---

¹³ Dle Reichertová, K., 1977

Skřivánek, M., 2009

¹⁴ Stezka pojmenována podle obce Trstěnice, autor Hermenegild Jireček v roce 1856

na město stoupla její významnost a stala se ještě důležitějším obchodním střediskem oblasti. Město si drželo velký vliv i přesto, že se v okolí rozvíjela další královská města Polička Vysoké Mýto.

Vliv Litomyšle ještě více vzrostl v roce 1344, kdy se Karlu IV. podařilo dosáhnout toho, že papež Kliment VI. povýšil 30. dubna pražské biskupství na arcibiskupství. Součástí tohoto aktu bylo i zřízení biskupství v Litomyšli a povýšení kostela, který byl součástí premonstrátského kláštera, na katedrálu. Biskup sídlící v Litomyšli měl stejná práva jako olomoucký. Pod litomyšlské biskupství spadaly z Čech děkanáty chrudimský, vysokomýtský, poličský a lanškrounský, z Moravy děkanát šumperský a část úsovského. Klášter přestal existovat a jeho statky byly rozděleny mezi biskupa a jeho kapitolu. V roce 1353 se stal biskupem kancléř Karla IV. Jan II. ze Středy, který posléze do Litomyšle přivedl řád Augustinů, kteří zde vybudovali klášterní kostel. Litomyšl jako sídlo biskupství, augustiniánského a nedalekého kartuziánského kláštera, se třemi, možná i čtyřmi kostely se stávalo duchovním centrem východních Čech a části severozápadní Moravy.

Husitské hnutí znamenalo závažné společenské změny ve většině českých měst, ne jinak to bylo v Litomyšli. Od roku 1388 byl místním biskupem Jan IV. Železný, který byl velký kritik a odpůrce husitství a především samotného Husa. Roku 1421 podnikla spojená vojska pražanů a táboritů vedena Janem Žižkou z Trocnova velké tažení do východních Čech a podmanila si četná města, hrady a kláštery. Město se nebránilo a poddalo dobrovolně, podobně na tom bylo i nedaleké Vysoké Mýto. O čtyři roky později dobývalo a město dobylo radikálnější křídlo husitů. Hrad byl velmi poničen, velké škody postihly město, které patrně vyhořelo. Katedrální kostel byl zbourán, biskupství vypáleno a zničeno. Toto znamenalo konec litomyšlského biskupství, které už nebylo obnoveno.

Lepších časů zažilo město a okolí po roce 1432, kdy panství měl v držení rod Kostků z Pardubic. Město se rozrůstalo směrem k hradnímu návrší, kde vzniklo tzv. Nové nebo též Horní město s vlastní samosprávou. Město bylo také obeháno novými hradbami. V druhé polovině 15. století se Litomyšl stala významným centrem jednoty bratrské, sídlil zde její biskup a fungovala zde významná tiskárna. Za účast v nezdařilém odboji proti Ferdinandovi I. byla Kostkům z Pardubic Litomyšl zkonfiskována. Jednota bratrská zakázána a její členové museli Litomyšl a i zemi opustit.

V srpnu roku 1567 byla Litomyšl spolu s panstvím (jedno z největších panství v zemi) zastavena Vratislavovi z Pernštejna, který si za své hlavní sídlo zvolil právě Litomyšl. Vratislav z Pernštejna začal své nové sídlo přetvářet a vtisknul městu alespoň trochu renesanční tvář. Ještě koncem roku 1567 se začalo s přípravami na stavbu nového

renesančního zámku s přílehlou zahradou, stavba trvala 14 let a v roce 1582 byl tento renesanční skvost v zásadě dostavěn. Vratislav z Pernštejna velmi tvrdě zasahoval proti českým bratřím, po jeho smrti v rekatolizaci pokračovala i jeho žena Marie Manrique de Lara. Během třicetileté války navštívila Litomyšl a okolí několikrát švédská vojska, která zde loupila a kořist následně odvezla. V roce 1640 do třicetiletou válkou a požáry pustošené Litomyšle přivedla poslední z rodu Pernštejnů Frebonie řád piaristů. Piaristé byli řádem vzdělávacím, hned po jejich příchodu byly zahájeny stavby škol. Velký význam pro další kulturní rozvoj města měl filozofický ústav otevřený piaristy v průběhu 17. století. Třicetiletá válka napáchala na Litomyšlsku velké škody, řada usedlostí bylo zničených, pole ležela ladem. Ve vesnicích bylo oproti předválečnému stavu kolem 15 % pustých gruntů, ve městě asi 21 %, v Litomyšli se napočítalo 63 pobořených či pustých domů.

V době, kdy Litomyšlské panství držel rod Trautmannsdorfů propuklo, v roce 1860 nejen ve východních Čechách selské povstání a důležité ohnisko bylo právě na Litomyšlsku. Příčinou těchto povstání byla především těžká robota a pokračující rekatolizace. Centrem tohoto neúspěšného povstání byly obce Horní a Dolní Újezd, hlavní představitelé byli následně popraveni.

V průběhu historie zachvátily město mnohokrát požáry, velké množství požárů zachvátilo Litomyšl především v 18. století. Katastrofický požár postihl Litomyšl v roce 1775, požár se postupně rozšířil na celé město a jeho blízké okolí. Ve vlastním městě lehlo popelem 192 domů, v okolí města dalších sto domů, oheň se rozšířil na všechny kostely, radnice, zámek i pivovar. Následkem požárů byly časté přestavby měšťanských domů, které získaly převážně empírový ráz. Požáry byly také impulzem k velkým stavebním úpravám města a okolí, přestavěl se zámek, vzniklo zde divadlo, parkově byl upraven nedaleký Nedošínský háj.

Dramaticky prožívala Litomyšl revoluční rok 1848. Aktivně se do povstání zapojila studentská legie, která bojovala v Praze. Na Litomyšlsku se vyskytlo několik menších národnostních rozporů mezi Čechy a Němci. Venkov se tohoto politického dění a revolučního kvasu nezúčastnil, ale se zájmem ho sledoval. Zrušení poddanských vztahů bylo nejdůležitějším pozitivním výsledkem revoluce 1848. Litomyšl tak zhruba po čtyřech stoletích přestala mít své panství, ale zůstaly jí dominikální nemovitosti, tedy především lesy.

4.2 Správní vývoj oblasti po roce 1848¹⁵

Se zrušením poddanství se šlechtická panství plnicí dosud ve státě i správní funkci stala pouhými kapitalistickými velkostatkami. Postupně tedy zanikla patrimoniální správa a musela být nahrazena novou správní soustavou. Podle císařského nařízení z 26. 6. 1849 se v roce 1850 základními územními jednotkami staly politické a soudní okresy. Politický okres spravoval tzv. okresní hejtmanství (Bezirkshauptmannschaft), v jejichž čele stáli okresní hejtmani. Politický okres mohl zahrnovat i více soudních okresů. K 1. lednu 1850 začalo pracovat okresní hejtmanství v Litomyšli, které se ve svých počátcích nazývalo podkrajský úřad, jenž byl podřízen krajské vládě v Pardubicích a byl kompetentní pro soudní okresy Litomyšl a Polička. Do obvodu soudního okresu Litomyšl kromě samotné Litomyšle patřily obce někdejšího zámeckého panství Litomyšle (Benátky, Bohuňovice, Cerekvice nad Loučnou, České Heřmanice, Čistá, Dětřichov, Dolní Újezd, Horky, Horní Újezd, Chmelík, Chotěnov, Janov, Kaliště, Kamenná Horka, Karle, Koclířov, Kornice, Kozlov, Květná, Lačnov, Katany, Lezník, Lubná, Mikuleč, Morašice, Nedošín, Němčice, Opatov, Opatovec, Osík, Pazucha, Pohora, Poříčí, Řikovice, Sebranice, Sedliště, Semanín, Strakov, Stráče, Svinná, Trstěnice, Tržek, Újezdec a Vidlatá Seč), dále obce bývalého panství města Litomyšle (Budislav, Desná, Džbánov, Jarošov-Vranice, Jehnědí-Hrádek, Mladočov, Sloupnice a Voděrady), pak obce Chotovice, Nová Ves u Jarošova, Olšany, Příluka a Suchá Lhota z bývalého panství Nové Hradce, Vlčkov a Zhoř z bývalého panství Lanškroun a Makov z panství města Poličky.

Současně s okresním hejtmanstvím vznikly okresní soudy, ten v Litomyšli až do roku 1873 působil též jako sborový okresní soud pro okresní soudy v Poličce, Lanškrouně a Ústí nad Orlicí. V roce 1873 byla tato kategorie soudů zrušena a soud v Litomyšli byl až do počátku roku 1949 respektive 1960 jenom běžným okresním soudem, jehož územní rozsah se v zásadě kryl s politickým okresem.

V roce 1855 byla soudní a politická správa sloučena do tzv. smíšeného okresního úřadu, okresní soud v Litomyšli byl však jedním z 6 okresních soudů, které zůstaly samostatné. Litomyšlský okresní úřad po jistou dobu podléhal krajskému úřadu

---

¹⁵ Dle: Skřivánek, M., 2009

Růžička, J. a kol, 1973

Jeleček, L. Územněsprávní reformy v Česku v letech 1848–2000. In: Geografické rozhledy, 9, 1999/2000, č. 5, s. 136,137.

v Chrudimi. V roce 1868 byla znovu oddělena politická a soudní správa a v Litomyšli bylo okresní hejtmánství čili okresní úřad a okresní soud.

Obrázek č. 2. Politický okres Litomyšl v roce 1855

Po mnichovském diktátu v roce 1938 připadla od politického okresu litomyšlského řada obcí a osad k tzv. sudetské župě a tím pod pravomoc krajinského rady (Landrát) ve Svitavách. Byly to obce Čistá, Dětřichov, Chmelík, Janov, Kamenná Horka, Karle, Koclířov, Květná, Mikuleč, Opatov, Opatovec, Semanín a Strakov. Zároveň pak s platností od 14. 10., respektive 24. 11. téhož roku byla k němu připojena část obcí ze soudního okresu Ústí nad Orlicí z obvodu zrušeného okresního úřadu v Lanškrouně, který z velké části spadal k sudetské župě. Když pak byl za protektorátu zrušen k 1. 11. 1940 okresní úřad v Poličce, připadla část obcí k politickému okresu v Litomyšli, byly to obce Borová,

Březiny, Kamenec, Korouhev, Oldříš, Polička, Pustá Rybná, Sádek, Sedliště, Široký Důl, Telecí a Trhovnice.

V tomto rozsahu trval litomyšlský okres do porážky Německa v květnu 1945, kdy bylo obnoveno území politických okresů podle stavu k 29. září 1937. Samotný okresní úřad byl však nahrazen Okresním národním výborem v Litomyšli.

Od 1. ledna 1949 byl změněn rozsah litomyšlského okresu, který se stal součástí nově vzniklého Pardubického kraje. Ztratil Dětrichov u Opatova, Koclířov, Mikuleč, Opatov a Opatovec, které připadly k nově utvořenému okresu Svitavy, k okresu Ústí nad Orlicí přešly Hrádek a Jehnědí, k okresu Polička Květná, Lezník a Strítěž, nově získal Chotěšiny. Tento stav trval do roku 1960, kdy si ústava vyžadovala novou územněsprávní reformu. Tato reforma vstoupila v platnost 1. 7. a vytvořila na území České republiky 7 krajů, které již nerespektovaly historickou zemskou hranici. Dále vytvořila nových 75 okresů. Litomyšlský okres byl zrušen, většina obcí přešla pod nově vzniklý okres Svitavy. Část obcí bylo přiděleno k okresu Ústí nad Orlicí (České Heřmanice, Chotěšiny, Kozlov, Němčice, Sloupnice, Vlčkov a Voděrady).

K další změně došlo až v roce 1990, kdy k 23. listopadu byly zrušeny na všech úrovních národní výbory. Okresní národní výbory byly nahrazeny okresními úřady. Za základní samosprávní jednotku byly stanoveny obce. Mezera po zrušených krajských národních výborech byla zacelena v roce 2000, kdy podle administrativního členění z roku 1960 vzniklo 14 (13 a město Praha) nových krajů (vyšších územněsprávních celků). K 31. 12. 2002 byla ukončena činnost okresních úřadů, většinu jejich pravomocí převzali k 1. 1. 2003 obce s rozšířenou působností (ORP). Celkem vzniklo 205 obcí s rozšířenou působností a 388¹⁶ obcí s pověřeným obecním úřadem (POÚ).

Litomyšl je zároveň obec s pověřeným úřadem, tak i obcí s rozšířenou působností. V současnosti spadá do správního obvodu obce s rozšířenou působností 35 obcí. A od roku 2000 je součástí Pardubického kraje, který se skládá z okresů Chrudim, Pardubice, Svitavy a Ústí nad Orlicí.

---

¹⁶ 388 obcí + Praha + 5 vojenských újezdů

5 OBYVATELSTVO

5.1 Vývoj počtu obyvatel v letech 1869–2001

Dlouholetý vývoj počtu obyvatel v obcích spadajících do správního obvodu obce s rozšířenou působností Litomyšl sledujeme od roku 1869, kdy proběhlo první moderní sčítání lidu na území tehdejšího Rakouska-Uherska. V roce 1869 žilo v 35 obcích správního obvodu 37 213 obyvatel, v následujícím sčítání v roce 1880 počet obyvatel ještě vzrostl, a to o 510 obyvatel na 37 723. Od roku 1890 však počet obyvatel žijících v obvodu klesá, v roce 2001 počet klesl na 26 219. Počet obyvatel mezi lety 1869 a 2001 klesl o 29,5 procentních bodů, tedy o téměř 11 tisíc obyvatel. Příčinou prvního výraznějšího poklesu počtu obyvatel byla I. světová válka. V prvním poválečném sčítání v roce 1921 klesl počet obyvatel o 1856 (5,4 %). Nejvýraznější pokles měl za příčinu druhý celosvětový válečný konflikt, kdy rozdíl v počtu obyvatel mezi roky 1930 a 1950 byl 7965, tedy pokles téměř o 20 procentních bodů. Od roku 1950 se počet obyvatel žijících ve sledovaném území pohybuje přibližně na 26 tisících, což je přibližně 70 % stavu z roku 1869. Nejméně obyvatel na Litomyšlsku žilo při sčítání v roce 1970, kdy bylo evidováno 25 709 obyvatel.

Tab. č. 6. Vývoj počtu obyvatel ve správním obvodu ORP Litomyšl v letech 1896–2001¹⁷

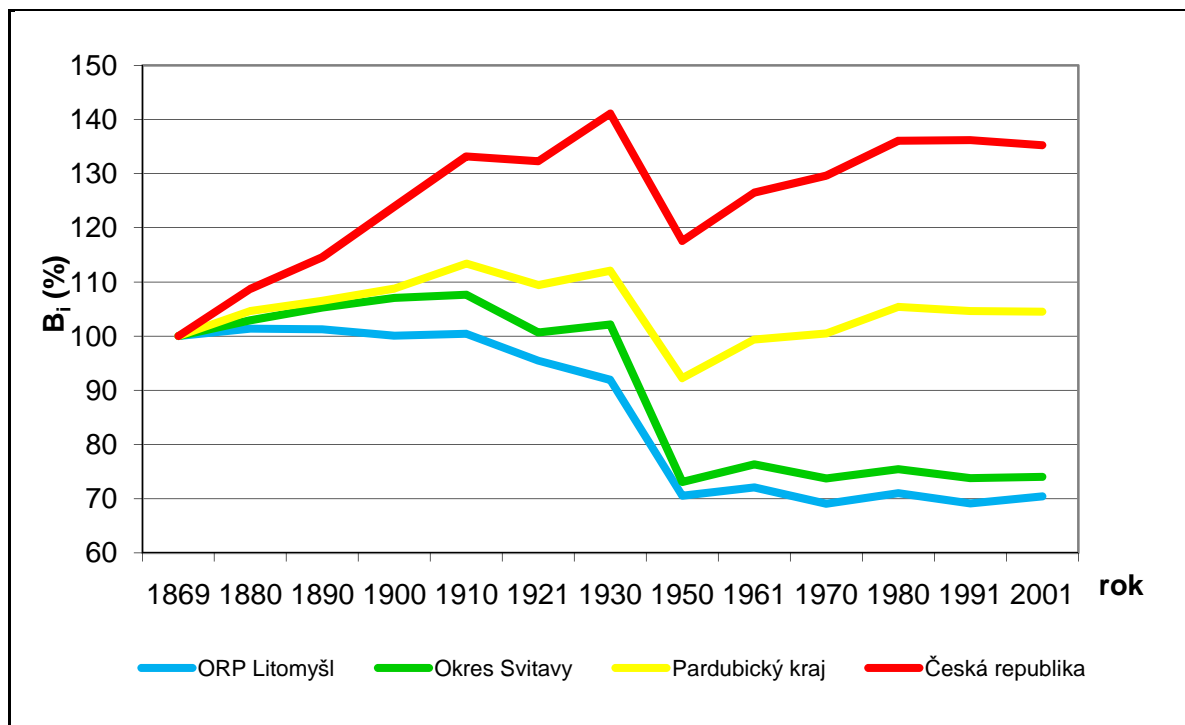
rok	počet obyvatel v ORP Litomyšl	bazický index (%)	řetězový index (%)
1869	37 213	100,0	100,0
1880	37 723	101,4	101,4
1890	37 691	101,3	99,9
1900	37 245	100,1	98,8
1910	37 376	100,4	100,4
1921	35 520	95,5	95,0
1930	34 222	92,0	96,3
1950	26 257	70,6	76,7
1961	26 815	72,1	102,1
1970	25 709	69,1	95,9
1980	26 418	71,0	102,8
1991	25 733	69,2	97,4
2001	26 219	70,5	101,9

Počet obyvatel ve správním obvodu ORP Litomyšl až do roku 1910 zůstával přibližně na stejné hodnotě. Naopak počet obyvatel žijících v okrese Svitavy mírně stoupal, výraznější nárůst lze pozorovat v Pardubickém kraji i v České republice. V následujících

---

¹⁷ Kolektiv autorů českého statistického úřadu: Historický lexikon obcí ČR 1869-2005 I. díl. Český statistický úřad. Praha 2006, 759 s.; vlastní výpočty

letech mají všechny územní celky přibližně stejný vývoj, a to mírný růst a následný pokles počtu obyvatel v důsledku války. Od roku 1950 správní obvod ORP Litomyšl a okres Svitavy střídá období mírného nárůstu a mírného poklesu počtu obyvatel. Počet obyvatel v České republice mírně rostl, ale v posledních letech stagnuje či dokonce mírně klesá.

Obrázek č. 3. Vývoj počtu obyvatel ve správním obvodu ORP Litomyšl, okrese Svitavy, Pardubickém kraji a v České republice na základě průběhu bazických indexů v letech 1869-2001¹⁸

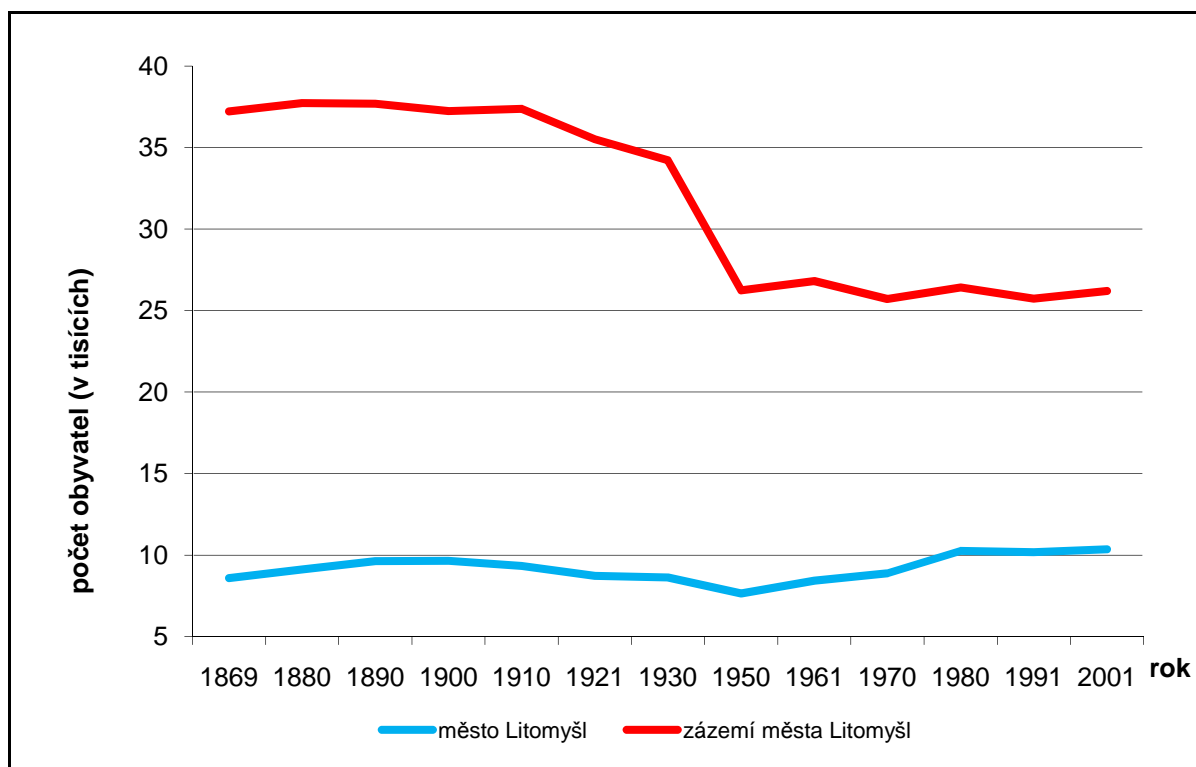
Při srovnání vývoje počtu obyvatel žijících ve městě Litomyšl a v jeho zázemí, zjistíme obrovský úbytek obyvatel žijícího v zázemí a nárůst počtu obyvatel ve městě Litomyšl. V roce 1869 žilo v Litomyšli 8 597, což představovalo 23,1 % obyvatel žijících ve sledovaném území. V následujících letech počet obyvatel ve městě roste, již v roce 1890 vzrostl o více jak tisíc na 9636. Mírný pokles, přibližně o 5,4 procentních bodů, je zaznamenán po první světové válce, druhý a zásadnější pokles nastal po druhé světové válce, kdy počet obyvatel ve městě klesl na nejnižší počet ve sledovaném období. V roce 1950 je evidováno v Litomyšli 7 655 obyvatel, proti roku 1930 poklesl počet o více jak 1000 obyvatel. Od roku 1961 roste počet obyvatel žijících ve městě Litomyšl a zvyšuje se také podíl obyvatel žijících ve městě na celkový počet obyvatel správního obvodu. Nejvíce obyvatel žilo v Litomyšli v roce 2001, kdy celkový počet dosáhl 10 358, což již činilo 39,6 % obyvatel z celkového počtu.

¹⁸ Kolektiv autorů českého statistického úřadu: Historický lexikon obcí ČR 1869-2005 I. díl. Český statistický úřad. Praha 2006, 759 s.; vlastní výpočty

Tab. č. 7. Vývoj počtu obyvatel ve městě Litomyšl, zázemí města Litomyšl a ve správním obvodě ORP Litomyšl, na základě bazických indexů v letech 1880, 1910, 1930, 1950, 1970, 1991 a 2001¹⁹

	1880	1910	1930	1950	1970	1991	2001
město Litomyšl	106,0	108,5	100,5	89,0	103,3	118,5	120,5
zázemí města Litomyšl	100,0	98,0	89,4	65,0	58,8	54,3	55,4
ORP Litomyšl	101,4	100,4	92,0	70,6	69,1	69,2	70,5

Opačný vývoj lze pozorovat u počtu obyvatel žijících v zázemí města Litomyšl. Od roku 1869 až 1910 počet obyvatel mírně klesal, po první světové válce klesl téměř o 2 000. K extrémnímu poklesu došlo v roce 1950, kdy se počet obyvatel žijících v zázemí města snížil o 6 982 oproti roku 1930 na 18 602 obyvatel. Rozdíl počtu obyvatel mezi roky 1869 a 1950 byl dokonce 10 014 obyvatel (35,0 %). Od roku 1970 počet obyvatel žijících v zázemí města Litomyše kolísá okolo hranice 16 tisíc, což představuje zhruba 60 % obyvatel správního obvodu.

Obrázek č. 4. Vývoj počtu obyvatel ve městě Litomyšl a jeho zázemí v letech 1869-2001²⁰

Největší obcí v roce 1869 bylo město Litomyšl s 8 597 obyvateli, v dalších třech obcích překročil počet obyvatel 2 000, konkrétně ve Sloupnici (2 995 obyvatel), v Dolním

¹⁹ Kolektiv autorů českého statistického úřadu: Historický lexikon obcí ČR 1869-2005 I. díl. Český statistický úřad. Praha 2006, 759 s.; vlastní výpočty

²⁰ Kolektiv autorů českého statistického úřadu: Historický lexikon obcí ČR 1869-2005 I. díl. Český statistický úřad. Praha 2006, 759 s.; vlastní výpočty

Újezdě (2 425 ob.) a v Janově (2 278 ob.). V Budislavi, Čistě, Lubné, Morašicích, Němčicích, Osíku, Sebranicích a Trstěnicích žilo více jak tisíc obyvatel. K nejméně lidnatým obcím patřila Nová Ves u Jarošova, Tržek a Vlčkov, kde se počet obyvatel pohyboval okolo 200. Nejméně početnou obcí byla obec Řídký, kde v roce 1869 žilo 63 obyvatel. V následujících letech ve většině obcí počet obyvatel mírně klesal, výjimkou jsou obce Litomyšl a Cerekvice nad Loučnou, kde v roce 1910 žilo 1143 obyvatel, což bylo oproti roku 1869 o 406 obyvatel více. Po první světové válce nastal ve většině obcí pokles počtu obyvatel, výjimkou byly některé malé obce jako Chotěnov, Seliště či Suchá Lhota, které si mírně polepšily. Všechny obce výrazně ztratily po druhé světové válce, kde propad oproti poslednímu cenzu byl o více jak 30 procentních bodů. Největší pokles zaznamenaly obce Chmelík a Janov, kde počet obyvatel klesl o polovinu. V případě Janova je pokles z 1 839 na 890 obyvatel dán především odsunem obyvatelstva německé národnosti z obce. Pokles ve většině obcí pokračoval i v následujících letech až do současnosti. Výjimkou jsou obce Litomyšl, Sebranice a Strakov u posledních dvou je ovšem nárůst velmi malý a pozvolný. Při porovnání počtu obyvatel v letech 1869 a 2001 je patrné, že všechny obce s výjimkou Cerekvice nad Loučnou, Litomyšle a Řídkého zaznamenaly obrovský pokles. Ve většině obcí byl tento propad větší jak 40 %, největší pokles zaznamenaly obce Jarošov, Nová Ves u Jarošova a Újezdec, kde tento propad byl vyšší než 70 %. Největší ztrátu v absolutních číslech zaznamenaly obce Janov, který přišel o 1 533 obyvatel, Sloupnice (o 1 213 ob.) a Budislav, kde žilo o 988 obyvatel méně. V České republice se takto razantní populační úbytek obyvatel v obcích vyskytuje jen v několika málo správních obvodech. Mírný nárůst počtu obyvatel mezi cenzy v roce 1869 a 2001 pozorujeme v Cerekvici nad Loučnou, kde se počet zvýšil o 61 obyvatel a v malé obci Řídký (o 5 obyvatel více). Výraznější zisk má město Litomyšl, kde žije o více jak 1700 obyvatel více.

5.2 Přirozený a mechanický pohyb obyvatelstva

U přirozeného pohybu obyvatel vycházíme ze statistik živě narozených a zemřelých obyvatel. U mechanického pohybu sledujeme migraci obyvatel, tedy počet přistěhovalých a vystěhovalých obyvatel.

Ve sledovaném období v letech 1991–2008 je početní stav obyvatel stabilizovaný. Počet obyvatel se pomalu navyšoval, výjimkami byly roky 1995, 2001 a 2004, kdy počet obyvatel mírně klesl. Od roku 1991 do roku 2008 stoupl počet obyvatel

ve správním obvodu o 694 na 26 517²¹. Tento přibližně 2,5% růst je způsoben především kladným migračním saldem.

Přirozený přírůstek v letech 1991–1993 nabývá kladných hodnot, poté až do roku 2006 hodnot záporných. Výjimkou jsou roky 2000 a 2002, kdy byl přirozený přírůstek kladný. Po roce 2006 se situace mění a přirozený přírůstek je kladný a zaznamenává nejvyšších hodnot. V roce 2007 to bylo 58 osob a o rok později 59 osob. Nejnižší hodnota přirozeného přírůstku byla v roce 2001 -85 obyvatel, tento stav byl způsoben nejnižší hrubou mírou porodnosti ve sledovaném období.

Tab. č. 8. Pohyby obyvatelstva ve správním obvodu ORP Litomyšl v šestiletých průměrech v letech 1991-2008 (absolutní hodnoty)²²

	živě narození	zemřelí	přirozený přírůstek	migrační saldo	celkový přírůstek
1991-1996	318,5	316,8	1,7	35,5	37,2
1997-2002	267,8	281,2	-13,3	45,8	32,5
2003-2008	268,5	269,8	-1,3	61,5	60,2

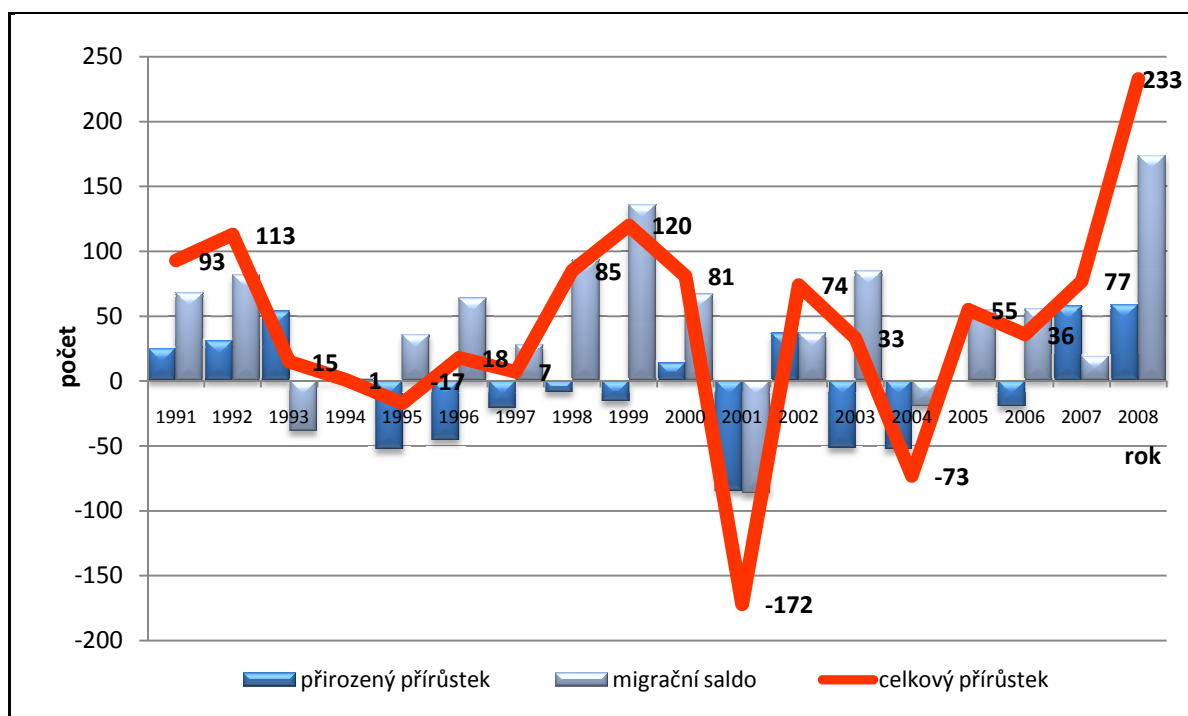
Z hlediska migrace, lze považovat správní obvod ORP Litomyšl za ziskový. Ve sledovaných letech se region, až na malé výjimky (roky 1993, 2001, 2004), pohybuje v kladných hodnotách. Nejvyšší kladné migrační saldo nabylo v letech 1999 a 2008, kdy rozdíl mezi počtem přistěhovaných a vystěhovaných obyvatel překročil 130 obyvatel. Konkrétně 1999 to bylo 136 a v roce 2008 dokonce 174 obyvatel. Největší podíl na tomto výsledku měla v roce 1999 obec Sloupnice, kde migrace dosáhla + 52 obyvatel. V roce 2008 byly nejziskovější obce Litomyšl (49 obyvatel), Janov (33 ob.) a Sebranice (33 ob.). Největší ztrátu zaznamenal region v roce 2001, kdy správní obvod opustilo 87 obyvatel.

Celkový přírůstek převažuje kladný, výjimkou jsou roky 1995, 2001 a 2004, kdy celkový přírůstek byl záporný. V roce 2001 správní obvod ztratil nejvíce obyvatel, a to celkem 172, na tomto výsledku se stejnou měrou zasloužil přirozený přírůstek (-85 obyvatel) i migrační saldo (-87 ob.) Po roce 2001 populační růst v samotném městě Litomyšl je mírně regresivní (-120 ob.). Mírné přírůstky obyvatel jsou naopak vázané na venkovské zázemí města Litomyšl. K přírůstkům počtu obyvatel dochází především u obcí v blízkosti Litomyše a u obcí s dobrou dopravní obslužností. Obce s vyššími přírůstky obyvatel jsou Janov, Cerekvice nad Loučnou, Benátky, Čistá a Poříčí

²¹ Stav k 31. 12. 2008

²² Český statistický úřad. Databáze demografických údajů za obce ČR v letech 1971-2008 [online]. Aktualizováno 2009 [citováno 2010-03-06]. Dostupné z <http://www.czso.cz/cz/obce_d/index.htm>; vlastní zpracování

u Litomyšle, v těchto obcích byl celkový přírůstek vyšší než 6 %, nejvyšší pak u obce Janov (18 %).

Obrázek č. 5. Přirozený přírůstek, migrační saldo a celkový přírůstek ve správním obvodu obce ORP Litomyšl v letech 1991–2008²³

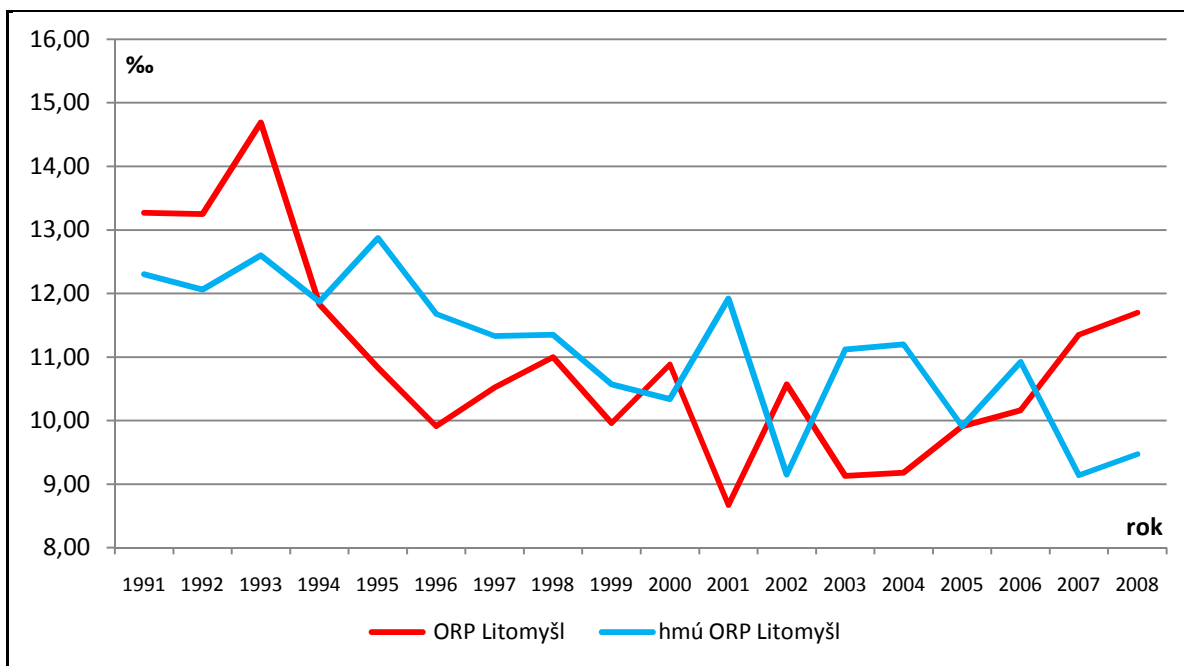
Hrubá míra porodnosti (dále jen porodnost) v prvních letech po roce 1991 roste, tento růst graduje v roce 1993, kdy porodnost byla ve sledovaných letech nejvyšší 14,7 ‰. V tomto roce se narodilo i nejvíce živě narozených dětí, celkem 381, což je téměř o 100 více než průměr živě narozených ve sledovaném období v letech 1991–2008. Mezi léty 1994–2002 porodnost klesala a rostla, nejnižší hodnoty dosáhla v roce 2001, kdy hrubá míra porodnosti byla pouze 8,7 ‰. Od roku 2003 porodnost každým rokem roste až na 11,7 ‰ v roce 2008.

Tab. č. 9. Pohyby obyvatelstva ve správním obvodu ORP Litomyšl v šestiletých průměrech v letech 1991–2008 (relativní hodnoty)²⁴

	porodnost (‰)	úmrtnost (‰)	přirozený přírůstek (‰)	migrační saldo (‰)	celkový přírůstek (‰)
1991-1996	12,3	12,2	0,1	1,4	1,5
1997-2002	10,3	10,8	-0,5	1,8	1,3
2003-2008	10,2	10,3	-0,1	2,3	2,2

²³ Český statistický úřad. Databáze demografických údajů za obce ČR v letech 1971–2008 [online]. Aktualizováno 2009 [citováno 2010-03-06]. Dostupné z <http://www.czso.cz/cz/obce_d/index.htm>; vlastní zpracování

²⁴ Český statistický úřad. Databáze demografických údajů za obce ČR v letech 1971–2008 [online]. Aktualizováno 2009 [citováno 2010-03-06]. Dostupné z <http://www.czso.cz/cz/obce_d/index.htm>; vlastní zpracování

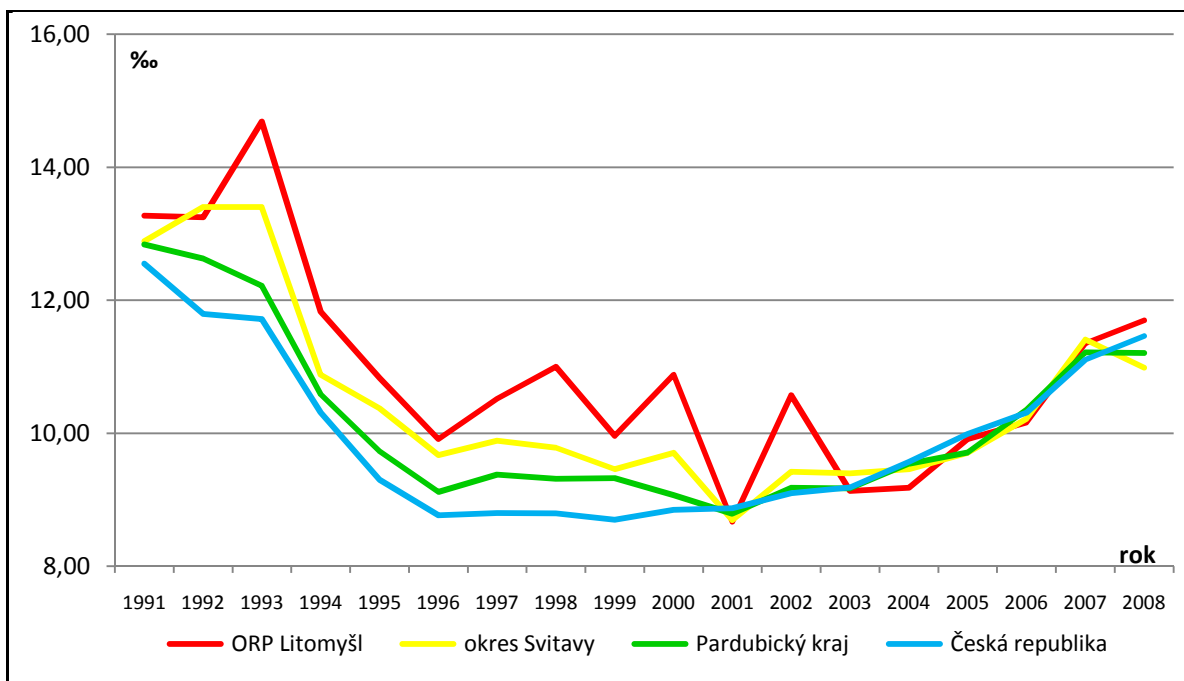
Obrázek č. 6. Vývoj hrubé míry porodnosti a úmrtnosti ve správním obvodu ORP Litomyšl v letech 1991–2008²⁵

Při porovnání vývoje hrubé míry porodnosti a hrubé míry úmrtnosti je patrné, že přirozený přírůstek byl kladný do roku 1994, poté až na dvě výjimky (roky 2000 a 2002) záporný. Od roku 2006 poté počet narozených počet zemřelých převyšuje. Vyšší kladné přirozené přírůstky obyvatel mají obce Čistá, Sebranice a Dolní Újezd.

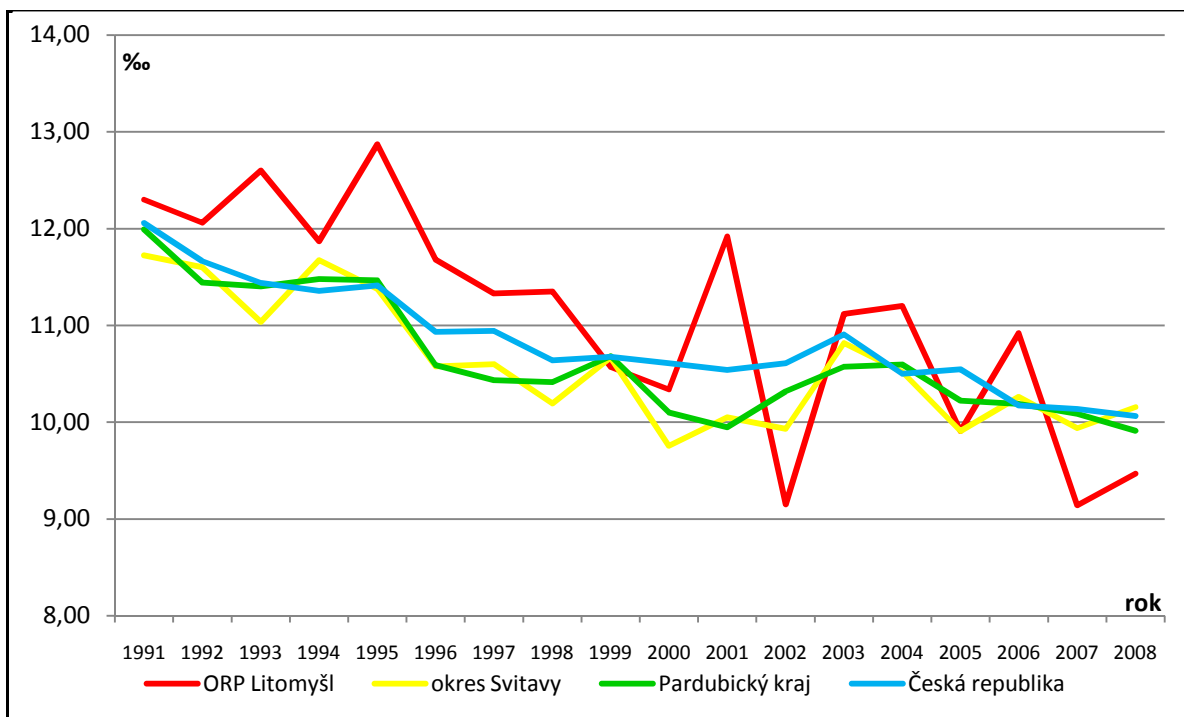
Při srovnání vývoje hrubé míry porodnosti ve správním obvodu ORP Litomyšl s okresem Svitavy, s Pardubickým krajem a Českou republikou jsou v prvních letech sledovaného období patrné rozdílné tendence. Porodnost ve správním období dosahovala do roku 2001 vyšších hodnot než v ostatních sledovaných celcích. Oproti celé České republice byla porodnost ve sledovaném území až o 2 promile vyšší. Zlom přichází v roce 2001, kdy porodnost ve všech sledovaných celcích dosáhla nejnižších hodnot a zastavila se přibližně na stejné úrovni. V následujících letech se porodnost drží na stejné úrovni ve všech celcích.

Hrubá míra úmrtnosti ve vyšších územních celcích má klesající tendenci. Úmrtnost v okrese Svitavy i v Pardubickém kraji dosahuje nižších hodnot než v celé České republice. Úmrtnost ve správním obvodu je až na pár výkyvů jako v roce 2002 vyšší než v ostatních sledovaných celcích. V současnosti se hrubá míra úmrtnosti pohybuje ve všech celcích okolo 10 promile, což je u všech celků pokles oproti roku 1991 přibližně o 2 ‰, v případě správního obvodu ještě o 0,5 ‰ více.

²⁵ Český statistický úřad. Databáze demografických údajů za obce ČR v letech 1971–2008 [online]. Aktualizováno 2009 [citováno 2010-03-06]. Dostupné z <http://www.czso.cz/cz/obce_d/index.htm>; vlastní zpracování

Obrázek č. 7. Vývoj hrubé míry porodnosti ve správním obvodu ORP Litomyšl, okrese Svitavy, Pardubickém kraji a České republice v letech 1991-2008²⁶

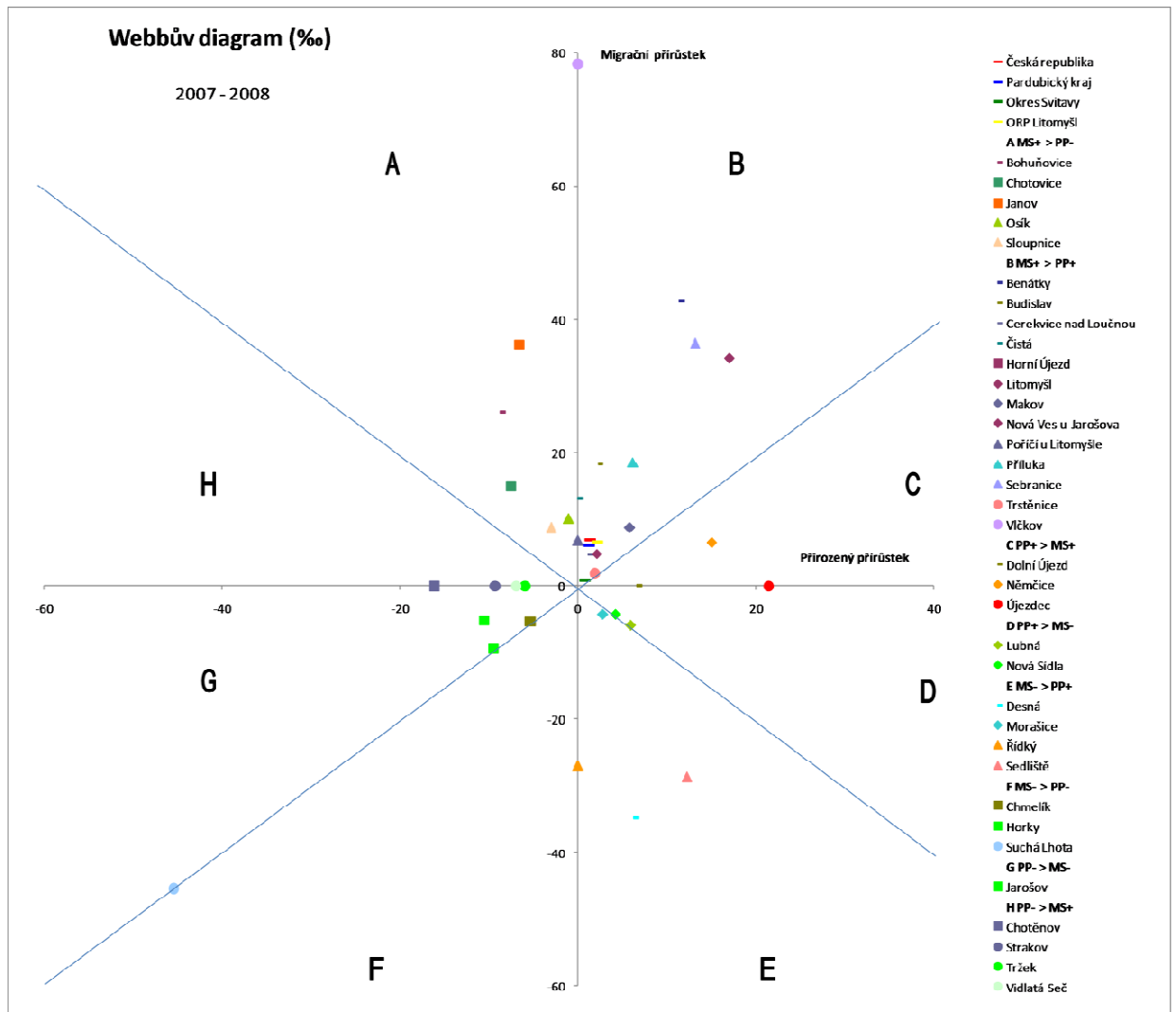

Obrázek č. 8. Vývoj hrubé míry úmrtnosti ve správním obvodu ORP Litomyšl, okrese Svitavy, Pardubickém kraji a České republice v letech 1991-2008²⁷

²⁶ Český statistický úřad. Databáze demografických údajů za obce ČR v letech 1971-2008 [online]. Aktualizováno 2009 [citováno 2010-03-06]. Dostupné z <http://www.czso.cz/cz/obce_d/index.htm>; vlastní zpracování

²⁷ Český statistický úřad. Databáze demografických údajů za obce ČR v letech 1971-2008 [online]. Aktualizováno 2009 [citováno 2010-03-06]. Dostupné z <http://www.czso.cz/cz/obce_d/index.htm>; vlastní zpracování

Z webbova diagramu je patrné, že nejpočetnější skupinou jsou obce s kladným migračním saldem, které převládá nad kladným přirozeným přírůstkem. Do této skupiny patří všechny sledované vyšší územní celky (ORP, okres, kraj, ČR). Přičemž nejvyšší hodnoty migračního salda i přirozeného přírůstku jsou ve správním obvodu ORP Litomyšl, naopak nejnižších, ale stále kladných hodnot, dosahuje okres Svitavy. Pardubický kraj dosahuje téměř stejných hodnot jako celá Česká republika a jen mírně zaostávají za hodnotami za správním obvodem. Nejvyšší celkový přírůstek, který je zapříčiněn především vyšším počtem přistěhovalých obyvatel, mají obce Benátky, Nová Ves u Jarošova, Sebranice a Vlčkov. Do této skupiny patří i město Litomyšl, které ovšem nedosahuje tak vysokých hodnot, přirozený přírůstek okolo 2 ‰ a migrační saldo necelých 5 ‰. Na rozhraní mezi touto skupinou a skupinou obcí, kde kladný přirozený přírůstek převyšuje nad kladným migračním saldem ($PP+ > MS+$) je obec Trstěnice. Následující skupina vykazuje také kladné hodnoty celkového přírůstku, ale v těchto obcích se více osob narodí, než přistěhuje (Dolní Újezd, Němčice a Újezdec). Kladných hodnot dosahuje ještě skupina obcí, kde počet přistěhovalých převládá nad záporným přirozeným přírůstkem ($MS+ > PP-$). V obcích Bohuňovice, Chotovice, Janov, Osík a Sloupnice přirozenou cestou počet obyvatel klesá, ale tyto ztráty jsou kompenzovány vysokými migračními zisky, např. obec Janov, kde je migrační přírůstek 36,2 ‰ či Bohuňovice 26,1 ‰. Dvanáct obcí vykazuje celkový úbytek obyvatel, nejvyšší úbytek obce zaznamenala obec Suchá Lhota, kde přirozený přírůstek i migrační saldo dosáhlo shodné záporné hodnoty -45,5 ‰. Vysokého záporného přirozeného přírůstku dosáhla obec Chotěnov (-16,1 ‰), nejvíce osob se vystěhovalo z obcí Desná (-34,9 ‰) a Sedliště (-28,8 ‰). Obce Chmelík, Horky a Suchá Lhota leží na rozhraní skupin záporného přirozeného přírůstku vyššího než záporné migrační saldo a naopak ($MS- > PP-$), v grafu jsou přiřazeny do skupiny F ($MS- > PP-$). Podobně je postupováno u obcí Lubná a Nová Sídla, které jsou přiřazeny do skupiny D ($PP+ > MS-$).

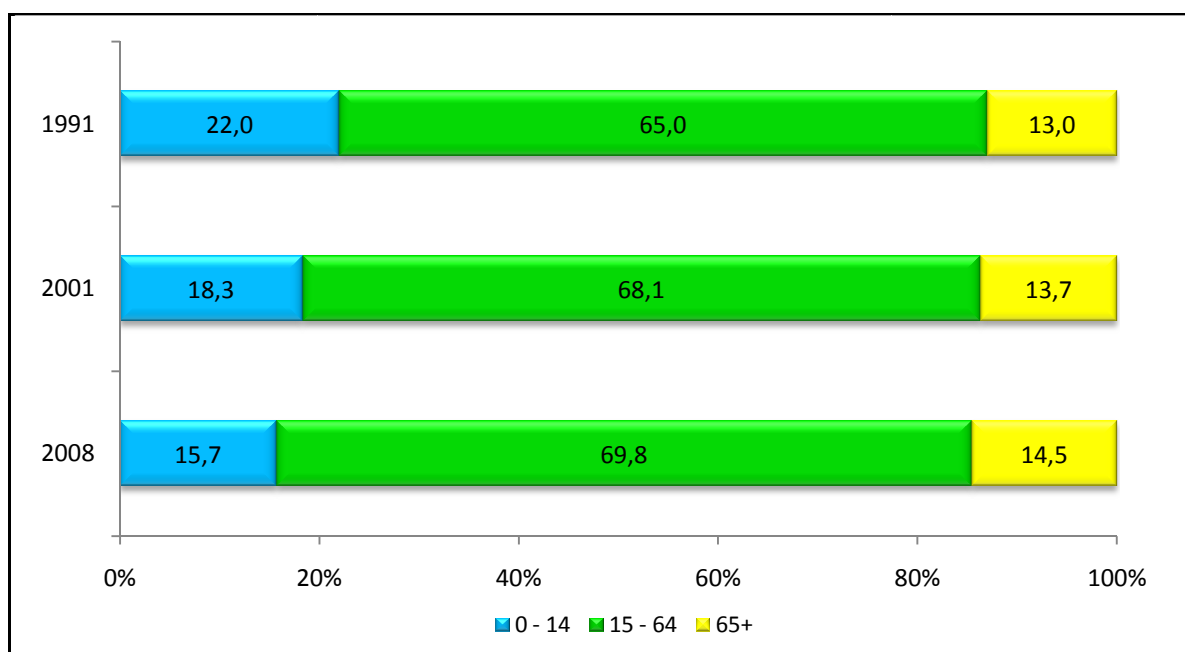
Obrázek č. 9. Webbův diagram (%) ke středním stavu obyvatel v letech 2007-2008²⁸

²⁸ Český statistický úřad. Databáze demografických údajů za ČR, kraje, okresy a obce [online]. Aktualizováno 2009 [citováno 2010-03-23]. Dostupné z <http://www.czso.cz/cz/obce_d/index.htm>, <<http://www.czso.cz/csu/2009edicniplan.nsf/p/4019-09>>, <<http://www.czso.cz/csu/2009edicniplan.nsf/p/4027-09>>; vlastní zpracování

5.3 Struktura obyvatelstva

5.3.1 Struktura podle pohlaví a věku

Stejně jako pro celou Českou republiku je pro obyvatelstvo na Litomyšlsku charakteristické celkové stárnutí populace. Snižuje se podíl předproduktivní složky obyvatel, roste podíl produktivního obyvatelstva a následně roste i poproduktivní složka obyvatel.

Obrázek č. 10. Struktura obyvatelstva ve správním obvodu ORP Litomyšl v letech 1991, 2001 a 2008²⁹

Mezi roky 1991 a 2008 klesl podíl předproduktivní složky obyvatel o 6,4 procentních bodů na současných 15,6 %. Úbytek obyvatel ve věku 0–14 let a postupné stárnutí naopak posílil podíl produktivního obyvatelstva. Podíl obyvatel ve věku 15–64 od roku 1991 vzrostl přibližně o 5 procentních bodů a v současnosti se tato věková složka pohybuje na hranici 70 %. Podíl poproduktivní složky obyvatel se neustále přibližuje a vyrovnává se podílu předproduktivní složky. V roce 1991 byl podíl obyvatel v předproduktivním věku přibližně 22 % a podíl poproduktivního obyvatelstva 13 %. V současnosti se předproduktivní část obyvatelstva pohybuje okolo 15,6 % a podíl

²⁹ Český statistický úřad. Sčítání lidu domů a bytů 2001 (součást i rok 1991): Správní obvody ORP [online].

Aktualizováno 2004 [citováno 2010-03-21]. Dostupné z <<http://www.czso.cz/kraje/pa/cisla/1/13/13530904/obsah/5307a.htm>>.

Český statistický úřad. Demografická ročenka správních obvodů obcí s rozšířenou působností 1998 až 2008 [online]. Aktualizováno 2009 [citováno 2010-03-21]. Dostupné z <[http://www.czso.cz/csu/2009edicniplan.nsf/kapitola/4030-09-\(1999_az_2008\)-08000](http://www.czso.cz/csu/2009edicniplan.nsf/kapitola/4030-09-(1999_az_2008)-08000)>, vlastní výpočty a zpracování

poproduktivní obyvatelstva pouze o 1 procentní bod méně. Navíc podíl tohoto obyvatelstva se bude neustále zvyšovat.

Tabulka č. 10. Srovnání struktury obyvatelstva ve správním obvodu ORP Litomyšl, okresu Svitavy, Pardubického kraje a České republiky v roce 2008³⁰

	obyvatelstvo		věk			index stáří		index ekonomické závislosti (%)	průměrný věk	
	celkem	ženy	0–14 (%)	15–64 (%)	65+ (%)	muži (%)	ženy (%)		muži	ženy
ORP Litomyšl	26 517	13 485	15,7	69,8	14,5	72,8	113,4	43,2	38,3	40,8
okres Svitavy	104 934	53 264	15,2	70,4	14,4	95,0	118,3	42,0	39,9	41,4
Pardubický kraj	515 185	261 212	14,6	70,3	15,1	80,7	128,3	42,2	38,8	41,9
Česká republika	10 467 542	5 331 165	14,1	71,0	14,9	81,5	130,1	40,9	38,9	42,0

V jednotlivých obcích v roce 2008 byl nejvyšší podíl předproduktivního obyvatelstva v obcích Chotovice (29,1 %) a Újezdec (24,5 %), naopak nejnižší podíl ve Vlčkově (8,5 %) a v obci Řídký (9,6 %). Nejvyšší podíl produktivního obyvatelstva mají obce Řídký (78,1 %), Morašice a Budislav, kde v obou obcích byl podíl produktivního obyvatelstva 75,0 %. Nejnižší podíl obyvatel v produktivním věku žilo v obcích Chotovice (57,5 %) a Nová Ves u Jarošova (60,7 %). Obcemi s nejvyšším podílem poproduktivní složky jsou Osík (21,7 %) a Horky (21,0 %), obce s nejnižším podílem pak obce Sedliště (7,5 %) a Suchá Lhota (9,5 %). Ve dvanácti obcích správního obvodu v roce 2008 převládá podíl poproduktivní složky obyvatel nad složkou předproduktivního obyvatelstva. Nejvíce v obci Nová Ves u Jarošova (o 5 procentních bodů), ve Vlčkově převládá podíl poproduktivního obyvatelstva nad předproduktivním dokonce o 11 procentních bodů.

Věková struktura obyvatelstva správního obvodu je srovnatelná s okresem Svitavy, Pardubickým krajem i s Českou republikou. Rozdíly mezi jednotlivými věkovými složkami obyvatel ve srovnání s vyššími územními celky nepřekračují jeden procentní bod. Velké rozdíly se vyskytují při srovnání indexu stáří mužů a žen. Tyto rozdíly jsou zapříčiněny vyšším počtem žen v poproduktivním věku než počtem ve věku předproduktivním, naopak tomu je u mužů. V roce 2008 byl ve správním obvodu rozdíl mezi počtem mužů a žen v poproduktivním věku 798 ve prospěch žen. Index stáří je v řešeném území nejnižší ze

³⁰ Český statistický úřad. Demografická ročenka správních obvodů obcí s rozšířenou působností 1998 až 2008 [online]. Aktualizováno 2009 [citováno 2010-03-21]. Dostupné z < [http://www.czso.cz/csu/2009edicniplan.nsf/kapitola/4030-09-\(1999_az_2008\)-08000](http://www.czso.cz/csu/2009edicniplan.nsf/kapitola/4030-09-(1999_az_2008)-08000)>.

Český statistický úřad. Demografická ročenka okresů 1998 až 2008 [online]. Aktualizováno 2009 [citováno 2010-03-21]. Dostupné z < http://www.czso.cz/csu/2009edicniplan.nsf/kapitola/4034-09-1999_az_2008-08>.

Český statistický úřad. Demografická ročenka krajů 1998 až 2008 [online]. Aktualizováno 2009 [citováno 2010-03-21]. Dostupné z < <http://www.czso.cz/csu/2009edicniplan.nsf/p/4027-09>>, vlastní výpočty

všech sledovaných celků, rozdíly při porovnání indexů stáří mužů nejsou tak výrazné jak u žen. Celorepublikový průměrný index stáří žen je téměř o 17 % vyšší než na Litomyšlsku. Mezi obcemi byl nejnižší index stáří v Sedlištích (36,0 %) a Chotovicích (46,2 %), naopak nejvyšší v obcích Vlčkov (233,3 %) a Tržek (133,3 %).

Tabulka č. 11. Struktura obyvatelstva ve správním obvodu ORP Litomyšl v letech 1991, 2001 a 2008³¹

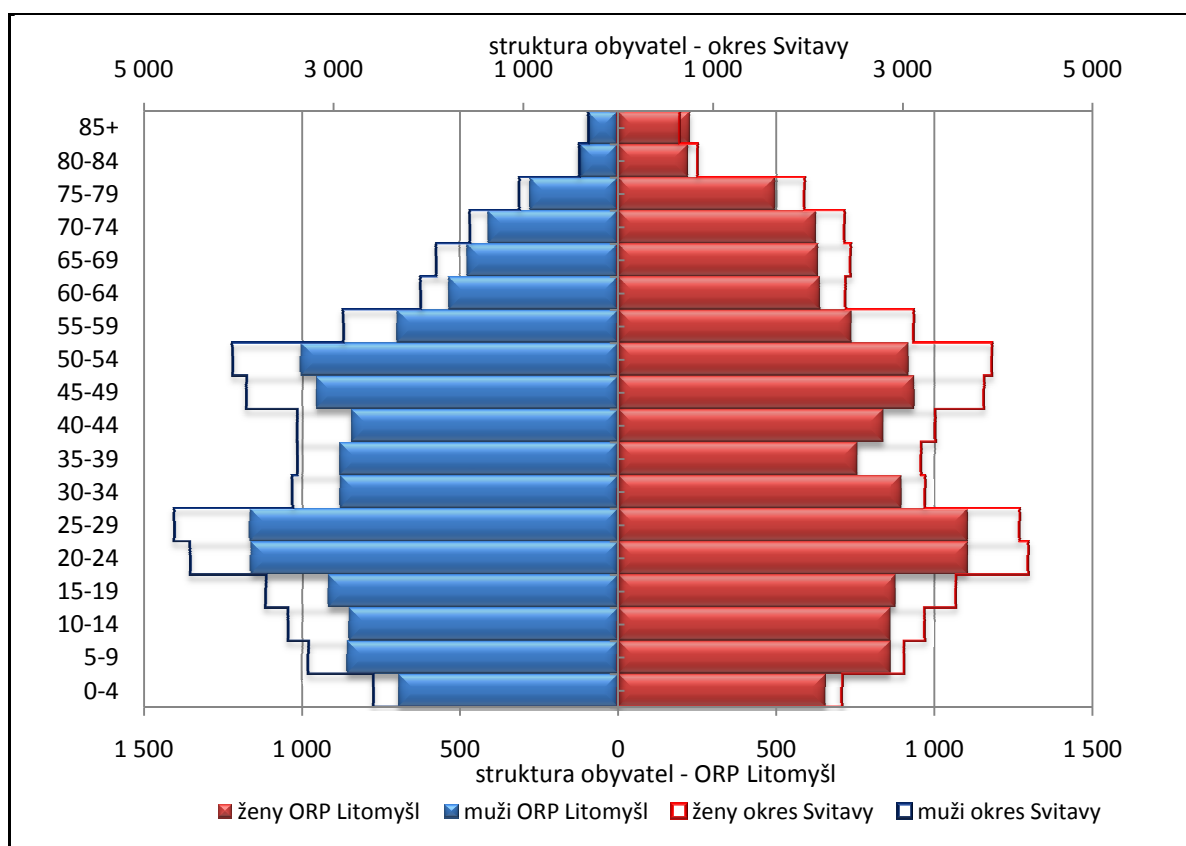
rok	obyvatelstvo		index feminity (‰)	index stáří (%)	index ekonomické závislosti (%)
	celkem	ženy			
1991	25 733	13 218	1056,2	56,8	52,8
2001	26 082	13 296	1039,9	75,8	46,2
2008	26 517	13 485	1034,8	92,8	43,2

Index feminity od roku 1991 neustále klesá, stále se drží nad hodnotou vyšší než 1000 žen připadajících na stejný počet mužů. Téměř v polovině obcí klesl počet žen připadajících na tisíc mužů pod tisíc. Nejméně je to v obci Nová Ves u Jarošova, kde na 1000 mužů připadá pouze 875 žen. Naopak nejvíce žen pak na tisíc mužů připadá v obcích Horky (1 156) a Benátky (1 156). Index stáří se ve správním obvodu od roku 1991 zvýšil o 36 % až na 92,8 % v roce 2008. Index ekonomické závislosti se neustále snižuje, od roku 1991 o 9,6 procentních bodů. Tento pokles je především zapříčiněn klesajícím počtem dětské složky obyvatelstva. Nejvyšší index ekonomické závislosti byl v 2008 v obcích Chotovice (74,0 %) a Nová Sídla (66,7 %), naopak nejnižší v obcích Řídký (28 %) a Cerekvice nad Loučnou (30,3 %).

Z věkové pyramidy vyplývá, že nejpočetnější věkovou skupinou obyvatel v roce 2001 byli obyvatelé ve věku 20-24 a 25-29 let. Jedná se o obyvatele narozené v silné populační vlně na začátku 70. let (někdy označovány za tzv. Husákovy děti). Tato věková skupina dominuje jak v samotném správním obvodu, tak i v celém okrese Svitavy. Populačně silná byla i skupina obyvatel ve věku 50-54 let. S rostoucím věkem obyvatel ubývá počet mužů. Ve věkové skupině obyvatel starších 85 let je již dvakrát tolik žen než mužů. Z převahy poprodukční složky obyvatel nad dětskou složkou, lze tuto věkovou pyramidu označit za typ regresivní.

³¹ Český statistický úřad. Demografická ročenka správních obvodů obcí s rozšířenou působností 1998 až 2008 [online]. Aktualizováno 2009 [citováno 2010-03-21]. Dostupné z <[http://www.czso.cz/csu/2009edicniplan.nsf/kapitola/4030-09-\(1999_az_2008\)-08000](http://www.czso.cz/csu/2009edicniplan.nsf/kapitola/4030-09-(1999_az_2008)-08000)>.

Český statistický úřad. Sčítání lidu domů a bytů 2001 (součást i rok 1991): Správní obvody ORP [online]. Aktualizováno 2004 [citováno 2010-03-21]. Dostupné z <<http://www.czso.cz/kraje/pa/cisla/1/13/13530904/obsah/5307a.htm>>, vlastní zpracování

Obrázek č. 11. Věková pyramida obyvatel ve správním obvodu ORP Litomyšl a okrese Svitavy v roce 2001³²

5.3.2 Náboženská struktura

V roce 2001 patřilo Litomyšlsko k regionům s vyšším stupněm religiozity, věřících obyvatel zde žilo přibližně 53,0 %. Od roku 1991 počet věřících obyvatel výrazně klesl, v roce 2001 se k příslušnosti k některé z církví přihlásilo 61,7 % obyvatel.

Tabulka č. 12. Struktura obyvatel podle náboženského vyznání ve městě Litomyšl, v jeho zázemí a v celém správním obvodu ORP Litomyšl v letech 1991 a 2001³³

rok	město Litomyšl		zázemí města Litomyšl		ORP Litomyšl	
	věřící	nevěřící	věřící	nevěřící	věřící	nevěřící
1991	48,0	52,0	71,1	28,9	61,7	38,3
2001	42,3	57,7	60,1	39,1	53,0	47,0

Velké rozdíly jsou i při srovnání počtů věřících v samotném městě Litomyšl a jeho zázemí. V samotném městě Litomyšl klesl podíl věřících obyvatel v roce 2001 téměř

³² Kolektiv autorů Českého statistického úřadu: Sčítání lidu domů a bytů k 1. 3. 2001 – základní informace o obcích: okres Svitavy. Praha: Český statistický úřad, 2003. 472 s.,

Kolektiv autorů Českého statistického úřadu: Sčítání lidu, domů a bytů k 1. 3. 2001 – základní informace o obcích: okres Ústí nad Orlicí. Praha: Český statistický úřad, 2003. 465 s., vlastní zpracování

³³ Kolektiv autorů Českého statistického úřadu: Sčítání lidu domů a bytů k 1. 3. 2001 – základní informace o obcích: okres Svitavy. Praha: Český statistický úřad, 2003. 472 s.,

Struktura obyvatelstva podle vzdělání, národnostního složení a náboženského vyznání k 3. 3. 1991, CRR MU, Brno, 2010., vlastní zpracování

o 6 % oproti roku 1991, kdy věřících bylo 48,0 %. Všeobecně je více věřících žijících v obcích na venkově a mezi staršími obyvateli. Nejinak je to i u zázemí města Litomyšl. Věřících proti roku 1991 ubylo o 11 procentních bodů, ale i tak je podíl věřících nadpoloviční, zhruba 60,1 %. Dominantní postavení má mezi církvemi římskokatolická církev, téměř 90 % všech věřících.

Mezi nejvíce religiózní obce patří Příluka, Chotovice a Jarošov, kde se podíl věřících obyvatel pohybuje okolo 80 %. Ale i tyto obce prodělaly úbytek věřících, v roce 1991 žilo v obci Chotovice 94,0 % věřících a o deset let později se počet snížil na 79,1 %. Nejnižší podíl věřícího obyvatelstva nalezneme v obcích Čistá, Litomyšl a Strakov, kde se podíl obyvatel bez vyznání pohybuje okolo 55 %. V některých obcích má vysoký podíl na věřících církev Českobratrská evangelická, jedná se o obce Jarošov (48,8 %), Horky (32,7 %) a Sloupnice (28,3 %). K Církvi československé husitské se ve správním obvodu hlásí přibližně 2,6 % obyvatelstva. Příznivce této církve můžeme najít v obcích Suchá Lhota a Trstěnice, kde zaujímají přibližně 15% podíl na počtu věřících. Při porovnání náboženské struktury obyvatel ve správním obvodu ORP Litomyšl s vyššími územními celky, lze zjistit vyšší počet věřících ve správním obvodu. Celorepublikový i krajský průměrný podíl věřících obyvatel převyšuje o téměř 14 %.

Tabulka č. 13. Struktura obyvatelstva podle náboženského vyznání ve správním obvodu ORP Litomyšl, okrese Svitavy, Pardubickém kraji a v České republice v roce 2001³⁴

	věřící	z toho				bez vyznání
		Církev římskokatolická	Církev československá husitská	Českobratrská církev evangelická	Ostatní	
ORP Litomyšl	53,0	89,8	2,6	7,2	0,4	47,0
okres Svitavy	44,5	86,0	1,3	6,8	0,6	55,5
Pardubický kraj	35,2	82,2	3,3	7,4	7,1	64,8
Česká republika	35,2	83,4	3,6	3,0	10,1	64,8

³⁴ Kolektiv autorů Českého statistického úřadu: Sčítání lidu domů a bytů k 1. 3. 2001 – základní informace o obcích: okres Svitavy. Praha: Český statistický úřad, 2003. 472 s.,

Kolektiv autorů Českého statistického úřadu: Sčítání lidu, domů a bytů k 1. 3. 2001 – základní informace o obcích: okres Ústí nad Orlicí. Praha: Český statistický úřad, 2003. 465 s.,

Kolektiv autorů Českého statistického úřadu: Sčítání lidu domů a bytů k 1. 3. 2001 – obyvatelstvo: Pardubický kraj. Praha: Český statistický úřad, 2003. 307 s.,

Kolektiv autorů Českého statistického úřadu: Sčítání lidu domů a bytů k 1. 3. 2001 – obyvatelstvo: Česká republika. Praha: Český statistický úřad, 2003. 304 s., vlastní zpracování

5.3.3 Národnostní struktura

Z národnostního hlediska lze správní obvod považovat za homogenní region. K české a moravské národnosti se přihlásilo v roce 2001 98,1 % obyvatel, což je mírný nárůst oproti předchozímu sčítání v roce 1991. Žádné velké výkyvy nelze zaznamenat při srovnání ostatních národnostních menšin, mírný pokles zaznamenalo obyvatelstvo slovenské národnosti. Podíl obyvatel polské a německé národnosti zůstává na nezměněné hodnotě. V Litomyšli žije zlomek procenta polské národnosti (převážně žen), zanedbatelná část obyvatel hlásící se k romské národnosti.

Tabulka č. 14. Národnostní struktura obyvatelstva ve správním obvodu ORP Litomyšl v letech 1991 a 2001³⁵

rok	celkem obyvatel	z toho %					
		česká	moravská	slovenská	polská	německá	ostatní
1991	25733	97,5	0,3	1,1	0,3	0,1	0,7
2001	26219	98,1	0,2	0,9	0,2	0,1	0,5

Podíl obyvatel české a moravské národnosti je ve správním obvodu oproti ostatním sledovaným celkům vyšší. V porovnání s Českou republikou přibližně o 6,1 procentních bodů více. V okrese Svitavy je podíl českého (česká a moravská národnost) obyvatelstva mírně nižší než ve správním obvodu. Rozdíl je v poměru české a moravské národnosti, v okrese žilo 2,2 % obyvatel moravské národnosti. V předchozím sčítání se k moravské národnosti hlásilo dokonce 9,6 % obyvatel. Tento vysoký podíl je způsoben především tím, že ve východní části okresu Svitavy procházela historická zemská hranice rozdělující Čechy a Moravu.

Tabulka č. 15. Struktura obyvatelstva podle národnosti ve správním obvodu ORP Litomyšl, okrese Svitavy, Pardubickém kraji a České republice v roce 2001³⁶

	česká	moravská	slovenská	polská	německá	ostatní
ORP Litomyšl	98,1	0,2	0,9	0,2	0,1	0,5
okres Svitavy	96,0	2,2	1,0	0,1	0,2	0,5
Pardubický kraj	97,6	0,6	1,2	0,1	0,1	0,4
Česká republika	92,0	3,8	1,9	0,5	0,4	1,4

³⁵ Kolektiv autorů Českého statistického úřadu: Sčítání lidu domů a bytů k 1. 3. 2001 – základní informace o obcích: okres Svitavy. Praha: Český statistický úřad, 2003. 472 s.,

Kolektiv autorů Českého statistického úřadu: Sčítání lidu, domů a bytů k 1. 3. 2001 – základní informace o obcích: okres Ústí nad Orlicí. Praha: Český statistický úřad, 2003. 465 s.,

Struktura obyvatelstva podle vzdělání, národnostního složení a náboženského vyznání k 3. 3. 1991, CRR MU, Brno, 2010., vlastní zpracování

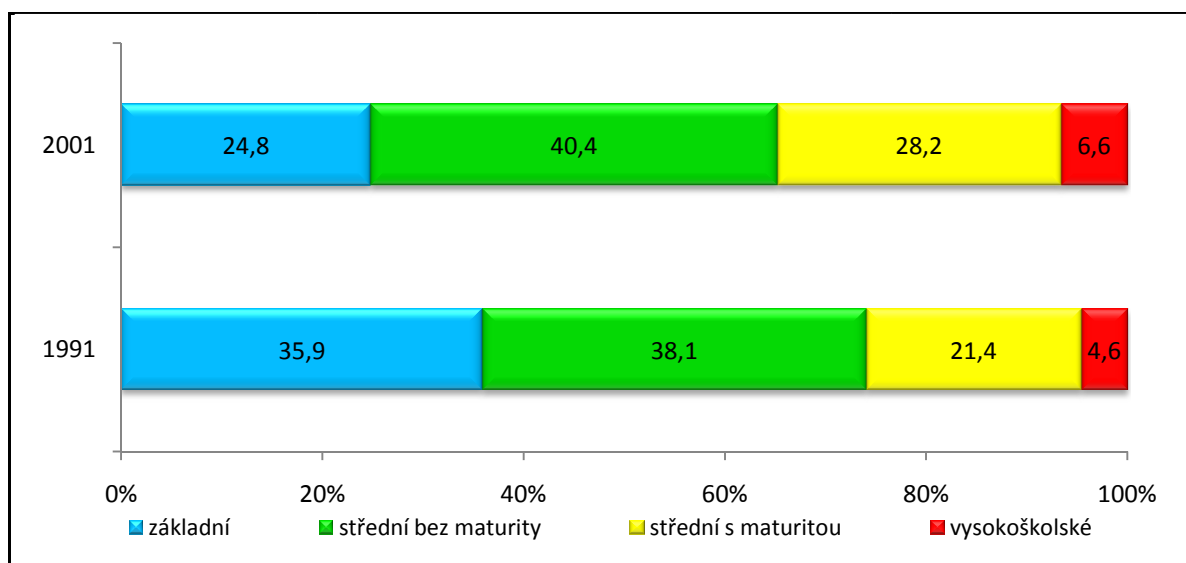
³⁶ Kolektiv autorů Českého statistického úřadu: Sčítání lidu domů a bytů k 1. 3. 2001 – základní informace o obcích: okres Svitavy. Praha: Český statistický úřad, 2003. 472 s.,

Kolektiv autorů Českého statistického úřadu: Sčítání lidu domů a bytů k 1. 3. 2001 – obyvatelstvo: Pardubický kraj. Praha: Český statistický úřad, 2003. 307 s.,

Kolektiv autorů Českého statistického úřadu: Sčítání lidu domů a bytů k 1. 3. 2001 – obyvatelstvo: Česká republika. Praha: Český statistický úřad, 2003. 304 s., vlastní zpracování

5.3.4 Vzdělanostní struktura

Úroveň vzdělání se neustále zvyšuje, při srovnání statistických výsledků ze sčítání obyvatelstva z roku 1991 a 2001 je patrný nárůst obyvatel s vyšším než základním vzděláním. Podíl obyvatelstva se základním vzděláním klesl o 11 procentních bodů na přibližnou čtvrtinu. Tento pokles se nejvíce odrazil v nárůstu obyvatel se středním vzděláním ukončeným maturitou, jejich podíl se zvýšil o 6,8 procentních bodů na 28,2 %. Roste i počet vysokoškolsky vzdělaných obyvatel, jejich počet vzrostl o dva procentní body na 6,6 %. Mezi vysokoškolsky vzdělaným obyvatelstvem převládají muži, ženy převažují mezi obyvateli se středním vzděláním ukončeným maturitou, výrazněji pak mezi obyvateli s vyšším odborným a nástavbovým vzděláním

Obrázek č. 12. Obyvatelstvo 15leté a starší podle nejvyššího dosaženého vzdělání ve správním obvodu ORP Litomyšl v letech 1991 a 2001³⁷

Vzdělanostní struktura obyvatel správního obvodu ORP Litomyšl se pohybuje na stejné úrovni jako v celém Pardubickém kraji. Příznivějších hodnot dosahuje při srovnání s okresem Svitavy, kdy podíl obyvatelstva se základním vzděláním je nižší (o 1,5 %), naopak střední s maturitou (o 2,6 %) a vysokoškolské (o 0,7 %) vyšší. S celorepublikovým průměrem je srovnatelný pouze podíl obyvatel se středním vzděláním s maturitou, podíl středního vzdělání bez maturity je ve správním obvodu o 1,9 procentních bodů vyšší, ale naopak 2,4 procentních bodů ztrácí ve srovnání vysokoškolsky vzdělaných obyvatel. Podíl obyvatelstva alespoň s maturitou je při srovnání s vyššími územními celky

³⁷ Český statistický úřad. Sčítání lidu domů a bytů 2001 (součást i rok 1991): Správní obvody ORP [online]. Aktualizováno 2004 [citováno 2010-03-21]. Dostupné z <<http://www.czso.cz/kraje/pa/cisla/1/13/13530904/obsah/5307a.htm>>, vlastní zpracování

v řešeném území. Podíl těchto osob je přibližně 34,9 %, což je o 3,4 procentních bodů více než v okrese Svitavy, ale o 3,6 procentních bodů méně než v celé České republice.

Tabulka č. 16. Obyvatelstvo 15leté a starší podle nejvyššího dosaženého vzdělání ve správním obvodu ORP Litomyšl, okrese Svitavy, Pardubickém kraji a České republice v roce 2001³⁸

	obyvatelstvo 15leté a starší	v tom nejvyšší ukončené vzdělání (%)				podíl obyvatelstva alespoň s maturitou	ukazatel vzdělanostní úrovně (%)
		základní	střední bez maturity	střední s maturitou	vysoko- školské		
ORP Litomyšl	21 430	24,8	40,4	28,2	6,6	34,9	2,2
okres Svitavy	84 742	26,3	42,2	25,6	5,9	31,5	2,1
Pardubický kraj	429 483	23,4	41,2	28,4	7,1	35,4	2,2
Česká republika	8 575 198	23,8	38,5	28,7	9,0	37,7	2,2

Nejvyšší podíl obyvatelstva majících alespoň maturitu je soustředěn ve městě Litomyšl (44,1 %) a ve větších obcích Dolní Újezd, Osík a Sebranice (okolo 33 %). Výjimku tvoří menší obce Řídký, Příluka a Makov, kde podíl obyvatel alespoň s maturitou dosahuje až 36 %. Méně příznivá situace je v obcích Chotěnov, Strakov a Újezdec, kde se podíl takto vzdělaných obyvatel pohybuje okolo hranice 20 %. V obci Nová Ves u Litomyše je tento podíl na hranici 15 %, což je o více jak polovinu pod průměrem celého správního obvodu. Nejvyšší podíl vysokoškolsky vzdělaných obyvatel je tradičně zastoupeno v Litomyšli (10,1 %) a městu konkurují malé obce Řídký (13,8 %) a Újezdec (8,3 %). Nejnižší podíl vysokoškoláků žije v obcích Janov a Tržek (okolo 2 %), v obci Nová Ves u Litomyše vysokoškolsky vzdělané obyvatelstvo zcela chybí.

5.3.5 Sídlní struktura

V současnosti sídlní struktura správního obvodu vykazuje velké množství malých sídel, které často neumožňují vytvoření zcela základní vybavenosti. V současnosti je ve velikostní skupině do 199 obyvatel 13 obcí, z nichž ve čtyřech obcích klesl počet obyvatel pod 100 (Nová Ves u Jarošova, Řídký, Suchá Lhota a Újezdec). U dalších obcí jako Horky (105 ob.) nebo Vlčkov (106 ob.) může dojít k poklesu pod tuto hranici v budoucnu. Další početnější skupinou jsou obce v kategorii 200 až 499 obyvatel, těchto obcí je 10. Malé obce do 500 obyvatel tvoří téměř 2/3 z celkového počtu obcí, přičemž zde

³⁸ Kolektiv autorů Českého statistického úřadu: Sčítání lidu domů a bytů k 1. 3. 2001 – základní informace o obcích: okres Svitavy. Praha: Český statistický úřad, 2003. 472 s.,

Kolektiv autorů Českého statistického úřadu: Sčítání lidu, domů a bytů k 1. 3. 2001 – základní informace o obcích: okres Ústí nad Orlicí. Praha: Český statistický úřad, 2003. 465 s.,

Kolektiv autorů Českého statistického úřadu: Sčítání lidu domů a bytů k 1. 3. 2001 – obyvatelstvo: Pardubický kraj. Praha: Český statistický úřad, 2003. 307 s.,

Kolektiv autorů Českého statistického úřadu: Sčítání lidu domů a bytů k 1. 3. 2001 – obyvatelstvo: Česká republika. Praha: Český statistický úřad, 2003. 304 s., vlastní zpracování

žije pouze 20 % obyvatel. Rozdrobenost osídlení umocňuje skutečnost, že i některé malé obce se skládají z více často prostorově odtržených částí (osad). U obcí pod 500 obyvatel se tato situace týká Poříčí u Litomyšle (3 části) a Nových Sídel se dvěma částmi. Celkově se celý správní obvod skládá z 62 částí, z toho 10 částí přísluší městu Litomyšl. Větší obce nad tisíc obyvatel jsou v současnosti pouze 3, a to Dolní Újezd (1960 ob.), Lubná (1012) a Sloupnice (1716 ob.). V roce 2006 do této kategorie patřila ještě obec Osík, poté ovšem počet obyvatel klesl pod tisícovou hranici. Pouze jedna obec, a to Litomyšl má statut města a počet obyvatel převyšuje 10 tisíc.

Tabulka č. 17. Počet obcí správního obvodu ORP Litomyšl dle velikostní kategorie v roce 2009³⁹

velikostní kategorie obce	počet obcí	% z celku
0 -199	13	37,1
200 - 499	10	28,6
500 - 999	8	22,9
1000 - 1999	3	8,6
1000 a více	1	2,8
Celkem	35	100

Od roku 1869 prodělala sídelní struktura ve správním obvodu velmi razantní změny. V roce 1869 byla nejpočetnější skupina obcí v kategorii 200-499 obyvatel, tato skupina čítala 14 obcí. Počet obcí v této kategorii rostl, v roce 1930 čítala 18 obcí. Nejméně početnou skupinou, kromě samotného města Litomyšl, byly obce s počtem obyvatel do 199. Do této kategorie obcí patřily pouze obce Řídký a Suchá Lhota. Zlom přichází po druhé světové válce, úbytek obyvatel se odrazil i v sídelní struktuře. Nejvíce vzrostl počet obcí s počtem obyvatel do 199, v roce 1950 jich bylo 7 a v dalších letech tento počet neustále rostl až na současných 13. Po válce posílila i skupina obcí s počtem obyvatel mezi 500 až 999. Jedinou obcí v kategorii 2000 až 4999 byla Sloupnice, v roce 1970 už tato kategorie neobsahovala jedinou obec. Deset tisíc obyvatel překročila Litomyšl až v roce 1980.

---

³⁹ Český statistický úřad. Demografická ročenka správních obvodů obcí s rozšířenou působností 1998 až 2008 [online]. Aktualizováno 2009 [citováno 2010-03-21]. Dostupné z < [http://www.czso.cz/csu/2009edicniplan.nsf/kapitola/4030-09-\(1999_az_2008\)-08000](http://www.czso.cz/csu/2009edicniplan.nsf/kapitola/4030-09-(1999_az_2008)-08000)>, vlastní zpracování

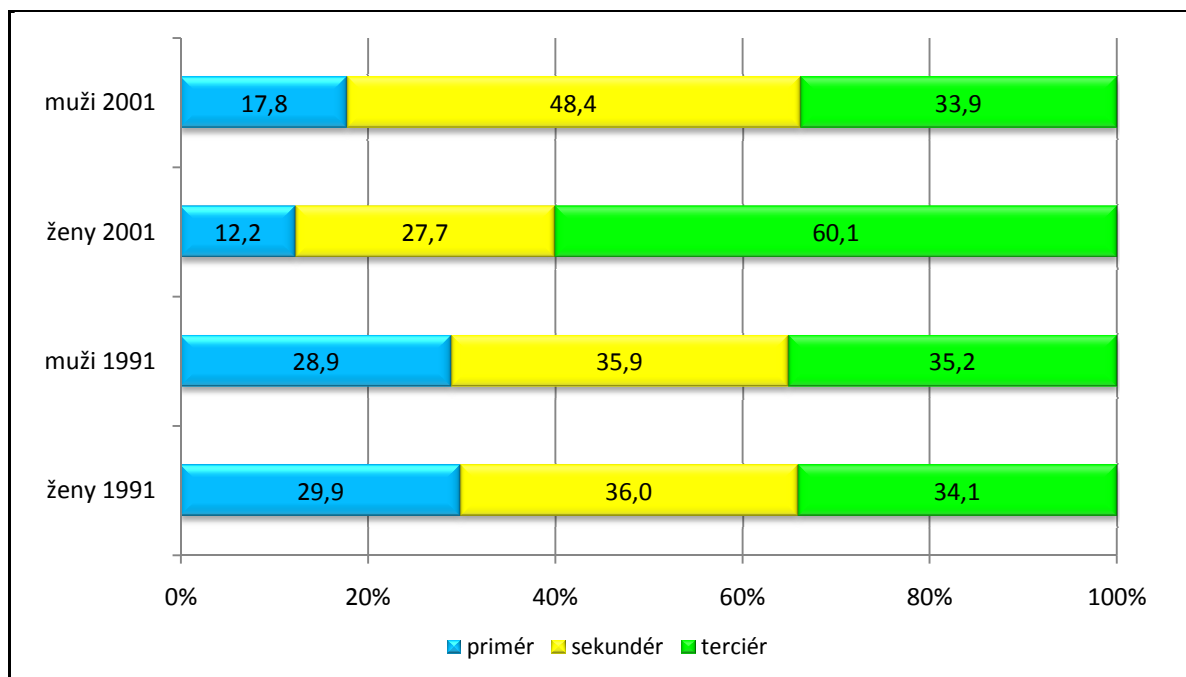
Tabulka č. 18. Počet obcí dle velikostních skupin v rámci správního obvodu ORP Litomyšl v letech 1869, 1900, 1930, 1950, 1980 a 2001⁴⁰

počet obyvatel	1869	1900	1930	1950	1980	2001
0 - 199	2	2	1	7	12	12
200 - 499	14	13	18	13	10	12
500 - 999	7	7	4	9	10	8
1 000 - 1 999	8	9	9	4	2	2
2 000 - 4 999	3	3	2	1	0	0
5 000 - 9 999	1	1	1	1	0	0
10 000 a více	0	0	0	0	1	1
počet obyvatel v Litomyšli	8 597	9 651	8 638	7 655	10 253	10 358
počet obyvatel v obvodu	37 213	37 245	34 222	26 257	26 418	26 219

5.4. Struktura obyvatelstva podle ekonomické aktivity

Mezi roky 1991 a 2001 klesl podíl ekonomicky aktivních obyvatel na celkovém počtu obyvatel téměř o 2 procentní body. V roce 1991 bylo ekonomicky aktivních obyvatel 13 042, což bylo 50,7 % ze všech obyvatel, v roce 2001 to bylo již 49,0 % (12 836 EAO). Výraznou změnu však prodělala struktura obyvatelstva podle sektorů ekonomické aktivity. Nejvýrazněji se tato změna projevila v priméru. V roce 1991 v něm pracovalo 29,2 % ekonomicky aktivních obyvatel, v roce 2001 to bylo 15,4 %. Výrazněji se snížil podíl žen pracujících v tomto hospodářském sektoru, a to o 17,7 procentních bodů, podíl mužů klesl o 11,1 %. Celkově tento sektor mezi roky 1991 a 2001 opustilo téměř 2000 osob. Mírný nárůst zaznamenal sekundér, podíl obyvatel pracujících v průmyslu se zvýšil přibližně o 3,5 %. Výrazněji se změna projevila v porovnání mužů a žen pracujících v průmyslu, žen ubylo o 8,3 % (úbytek o 245 žen), naopak mužů přibylo o 12,5 % (nárůst o 503 mužů). Podíl obyvatel pracujících v terciérní sféře se zvýšil o 10,4 %. Velký nárůst zaznamenaly ženy, jejich podíl se zvýšil o 36 % (nárůst o 1 445 žen), naopak mírný úbytek zaznamenali muži, jejich podíl se snížil o 1,2 %. V sektoru služeb převládá počet žen nad muži, v roce 2001 o více jak 800. Mezi odvětví, kde převládají ženy nad muži, patří školství, zdravotnictví a pohostinství.

⁴⁰ Kolektiv autorů českého statistického úřadu: Historický lexikon obcí ČR 1869-2005 I. díl. Český statistický úřad. Praha 2006, 759 s.; Počet obcí v letech 1869-2001 podle správního rozdělení České republiky k 1. 1. 2005; vlastní zpracování

Obrázek č. 13. Struktura obyvatelstva podle ekonomické aktivity obyvatelstva ve správním obvodu ORP Litomyšl v letech 1991 a 2001⁴¹

V roce 1991 pracovalo ve 13 obcích více jak 50 % ekonomicky aktivních obyvatel v priméru. Nejvíce to bylo v obcích Újezdec (74,4 %) a Makov (65,6 %) ekonomicky aktivních obyvatel. Nejméně obyvatel pracujících v sektoru zemědělství bylo pak v Litomyšli (10,8 %) a Němčicích (21,8 %). V roce 2001 podíl obyvatel pracujících v priméru nepřekročil v žádné z obcí 50 %. Nejvíce obyvatel pracujících v priméru pak žilo v Makově (48,3 %) a Chotovicích (44,9 %). Nejvyšší podíl ekonomicky aktivních obyvatel zaměstnaných v sekundéru žilo v roce 1991 v obci Řídký (téměř 49 %) a v Cerekvici nad Loučnou (49,4 %), naopak nejnižší podíl byl v obcích Újezdec a Chmelík. V roce 2001 se podíl obyvatel pracujících v průmyslu a stavebnictví pohyboval ve většině obcí mezi 30 až 50 %. Nejvíce obyvatel zaměstnaných v sekundéru bylo v obcích Tržek a Řídký, kde se podíl těchto obyvatel pohyboval okolo 62 %. Nejnižší podíl byl pak v obci Vidlatá Seč, kde podíl obyvatel zaměstnaných v sekundéru nepřekročil 28 %. Ve většině obcí mezi zaměstnanými v sekundéru převládají muži nad ženami. Podíl obyvatel zaměstnaných v terciéru od roku 1991 ve většině obcí vzrostl, výjimkou je obec Tržek, kde v roce 2001

⁴¹ Kolektiv autorů Českého statistického úřadu: Sčítání lidu domů a bytů k 1. 3. 2001 – základní informace o obcích: okres Svitavy. Praha: Český statistický úřad, 2003. 472 s.,
Kolektiv autorů Českého statistického úřadu: Sčítání lidu, domů a bytů k 1. 3. 2001 – základní informace o obcích: okres Ústí nad Orlicí. Praha: Český statistický úřad, 2003. 465 s.,
Struktura obyvatelstva podle ekonomické aktivity 1991. Databáze ČSÚ Praha, 1991, vlastní zpracování

podíl zaměstnaných v terciéru klesl o 15 %. V roce 1991 se podíl obyvatel zaměstnaných ve službách pohyboval ve většině obcí pod hranicí 35 %, výjimkou bylo město Litomyšl, kde byl podíl zaměstnaných ve službách 45,5 %. V roce 2001 byl již podíl obyvatel pracujících ve službách ve většině obcí mezi okolo 40 %. Nejvyšší podíl obyvatel pracujících ve službách byl v obcích v blízkosti Litomyše, v Benátkách, Janově či v Němčicích.

Z hlediska klasifikace obcí podle sektoru ekonomické činnosti spadala v roce 1991 většina obcí do kategorie obcí bifunkčních zemědělsko-průmyslových či do obcí polyfunkčních s převahou zemědělství. Terciérní sektor převládal v obci Horky, která spadala do kategorie polyfunkční obslužná a v Litomyšli, která se řadila mezi obce bifunkční obslužně-průmyslové. V roce 2001 již velká část obcí spadala do kategorie obcí bifunkčních průmyslově-obslužných či obslužně-průmyslových. Do kategorie polyfunkčních zemědělských obcí patřily už pouze 4 obce (Chotovice, Suchá Lhota, Újezdec a Vidlatá Seč).

Ze srovnání správního obvodu ORP Litomyšl s vyššími územními celky je patrné, že podíl obyvatel zaměstnaných v priméru je ve správním obvodu nejvyšší. Podíl obyvatel pracujících v zemědělství ve správním obvodu převyšuje celorepublikový průměr o více jak 10 %. Naopak podíl obyvatel zaměstnaných ve službách je pod celorepublikovým průměrem téměř o 10 %. Naopak mírně převyšuje průměr okresu Svitavy. Podíl obyvatel pracujících v průmyslu a stavebnictví je srovnatelný s hodnotami za celou Českou republikou.

Tab. č. 19. Struktura obyvatelstva podle EA a struktura EAO podle sektoru ekonomické činnosti obyvatel ve správním obvodu ORP Litomyšl, okrese Svitavy, Pardubickém kraji a České republice v roce 2001⁴²

	EAO		z EAO nezaměstnaní		podíl z EAO (%)		
	celkem	% z celkového počtu ob.	celkem	%	primér	sekundér	terciér
ORP Litomyšl	12 836	49,0	1 038	8,1	15,4	39,4	45,2
okres Svitavy	51 025	49,7	4 896	9,6	9,9	47,1	43,0
Pardubický kraj	255 709	50,3	20 298	7,9	6,6	44,7	48,7
Česká republika	5 253 400	51,4	486 937	9,3	4,7	40,8	54,5

⁴² Kolektiv autorů Českého statistického úřadu: Sčítání lidu domů a bytů k 1. 3. 2001 – základní informace o obcích: okres Svitavy. Praha: Český statistický úřad, 2003. 472 s.,

Kolektiv autorů Českého statistického úřadu: Sčítání lidu domů a bytů k 1. 3. 2001 – obyvatelstvo: Pardubický kraj. Praha: Český statistický úřad, 2003. 307 s.,

Kolektiv autorů Českého statistického úřadu: Sčítání lidu domů a bytů k 1. 3. 2001 – obyvatelstvo: Česká republika. Praha: Český statistický úřad, 2003. 304 s., vlastní zpracování

5.5 Dojížd'ka a vyjížd'ka do zaměstnání

V roce 1991 bylo ve správním obvodu zaměstnáno 12 828 osob, což bylo přibližně 98,4 % ekonomických aktivních obyvatel. V roce 2001 se podíl zaměstnaných snížil na 92,1 % z EAO. Počet zaměstnaných obyvatel oproti roku 1991 poklesl přibližně o 1000 osob, tím se snížil i počet obsazených pracovních míst.

Z celkového počtu zaměstnaných vyjíždělo v roce 1991 za prací 5 658 osob, což je 44,1 %. V roce 2001 se počet vyjíždějících zvýšil o 101, což činilo 48,8 % zaměstnaných osob. K největšímu nárůstu podílu vyjíždějících mezi roky 1991 a 2001 došlo v obcích Sedliště, Morašice a Suchá Lhota. Naopak v obcích Nová Ves a Chotovice se počet vyjíždějících za prací snížil.

Počet osob dojíždějících za prací do obcí správního obvodu se v roce 2001 oproti roku 1991 zvýšil o 675 osob. V roce 1991 dojíždělo za prací do obcí správního obvodu 3 999 osob, v roce 2001 jich bylo již 4 674. Nejvíce se na tomto nárůstu podílí město Litomyšl, kam za prací dojíždělo o 845 osob více než v předchozím sčítání. Naopak v Cerekvici nad Loučnou a Osíku se počet dojíždějících snížil přibližně o 50 osob.

Saldo dojížd'ky je v roce 1991 i 2001 záporné, v roce 1991 počet vyjíždějících osob převyšoval počet dojíždějících o 1 657 osob. V roce 2001 se tento rozdíl snížil o 574 osob na 1 083, ale stále převyšují vyjíždějící nad dojíždějícími osobami. Pouze v Litomyšli a Řídkém převládal v roce 1991 počet dojíždějících nad vyjíždějícími. V roce 2001 k těmto obcím přibyla ještě Nová Ves u Jarošova, ostatní obce mají záporné dojížd'kové saldo.

Tab. č. 20. Vyjížd'ka a dojížd'ka do zaměstnání ve správním obvodu ORP Litomyšl v letech 1991 a 2001⁴³

rok	EAO	zaměstnané obyvatelstvo (Z)	zaměstnané ob. z obcí vyjíždějící		zaměstnané ob. do obcí dojíždějící		počet obsazených pracovních míst (OPM)	dojížd'kové saldo
			abs.	% ze Z	abs.	% z OPM		
1991	13 042	12 828	5 656	44,1	3 999	35,8	11 171	-1 657
2001	12 836	11 798	5 757	48,8	4 674	43,6	10 715	-1 083

Z hlediska pracovní funkce spadla většina obcí v roce 1991 do kategorie obcí s funkcí obytnou (celkem 22 obcí). Devět obcí plnilo funkci obytnou a zároveň i pracovní,

⁴³ Kolektiv autorů Českého statistického úřadu: Sčítání lidu domů a bytů 2001: okres Svitavy. Český statistický úřad, Krajská reprezentace. Pardubice 2003, 192 s.,

Kolektiv autorů Českého statistického úřadu: Sčítání lidu domů a bytů k 1. 3. 2001 – dojížd'ka do zaměstnání a škol: okres Svitavy. Český statistický úřad, Krajská reprezentace. Pardubice 2003, 107 s.,

Kolektiv autorů Českého statistického úřadu: Sčítání lidu, domů a bytů k 1. 3. 2001 – dojížd'ka do zaměstnání a škol: okres Ústí nad Orlicí. Pardubice. Český statistický úřad, Krajská reprezentace, 2003. 119 s.,

Dojížd'ka za prací 1991. Databáze ČSÚ Praha, 1991., vlastní výpočty a zpracování

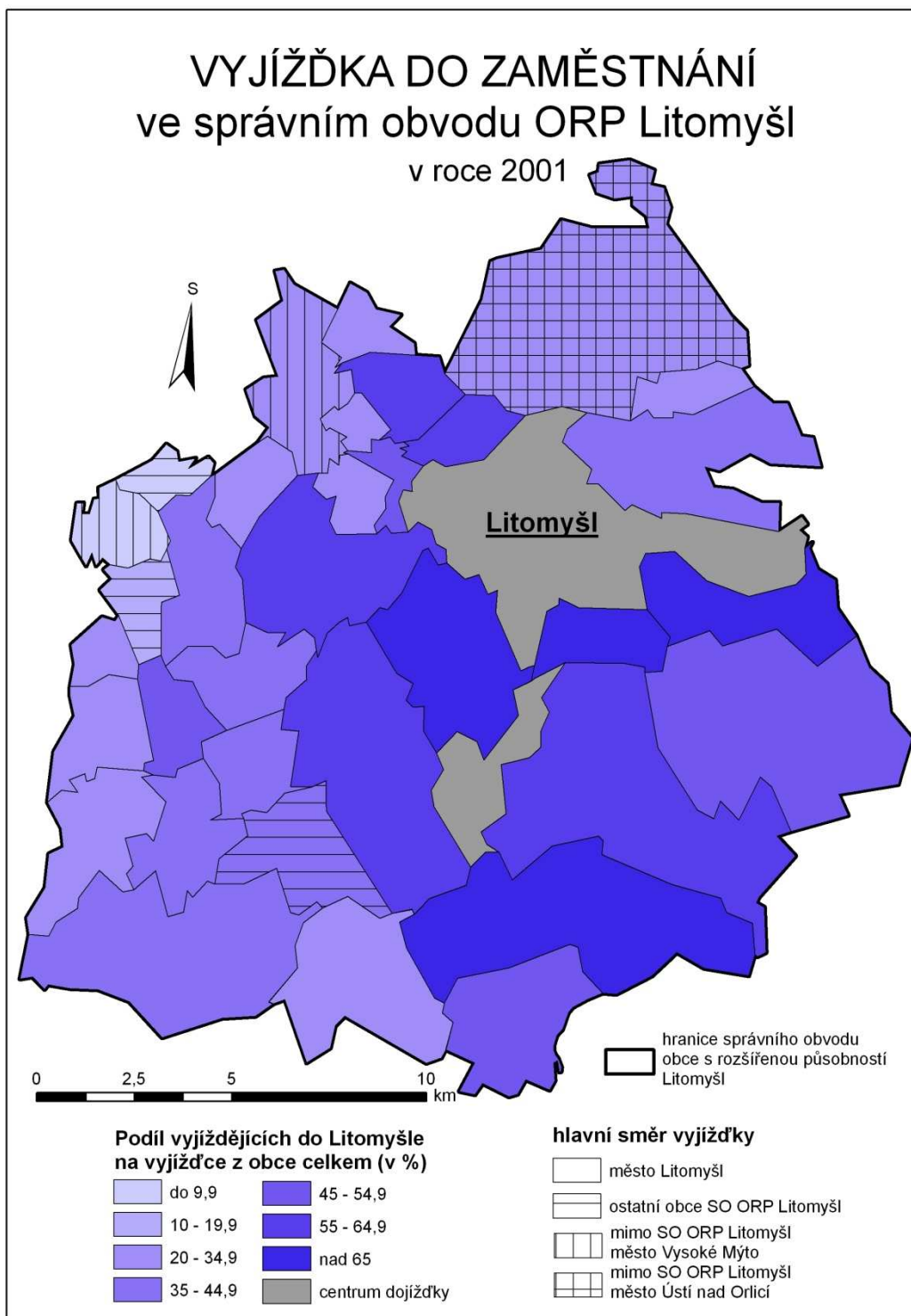
obce Horky, Vlčkov a Suchá Lhota funkci výrazně obytnou. Pouze obec Řídký spadala do kategorie obcí výrazně pracovní (dřevozpracující průmysl). Situace v roce 2001 se mírně změnila, došlo k přesunu obcí mezi kategoriemi. Nejvíce zastoupenou kategorií jsou stále obce s funkcí obytnou (24 obcí). Snížil se počet obcí v kategorii obytná i pracovní, kde tuto funkci plnily obce Příluka a Vidlatá Seč. Do kategorie pracovní se přesunuly obce Litomyšl a Nová Ves u Jarošova, obec Řídký zůstala v kategorii výrazně pracovní (firma Dřevokomplex s.r.o., od roku 2006 v likvidaci).

Funkci dojížděkového centra v letech 1991 a 2001 plnilo pouze město Litomyšl. Litomyšl je střediskem celého správního obvodu a nabízí množství pracovních příležitostí. V roce 1991 byla Litomyšl centrem dojížděky pro 23 obcí správního obvodu. Pro několik malých obcí se stala hlavním dojížděkovým směrem za prací sousední větší obec nabízející práci především v zemědělství. Takovými obcemi jsou například Újezdec (obec Morašice), Chmelík (Trstěnice), pro obce Chotovice a Suchá Lhota byla centrem dojížděky Příluka. Do obce Dolní Újezd za prací dojíždělo 269 osob a stala se spádovou obcí pro okolní obce především pak pro Desnou a Horní Újezd. Mezi obce, kde hlavní směr vyjížděky za prací směřoval mimo hranice správního obvodu, patřila: Cerekvice nad Loučnou (hlavní směr Vysoké Mýto), Němčice a Vlčkov (Česká Třebová), Sloupnice (Ústí nad Orlicí) a Příluka (Nové Hrady).

V roce 2001 byla Litomyšl centrem dojížděky pro 24 obcí správního obvodu. Do Dolního Újezdu dojíždělo za prací přibližně stejný počet osob jako v roce 1991, ale hlavní vyjížděkový směr do této obce převládá už pouze v obci Horní Újezd. Ubylo hlavních vyjížděkových směrů mimo území správního obvodu, obyvatelé Cerekvice nad Loučnou a Příluky za prací vyjížděly do nedalekého Vysokého Mýta a obyvatelé Sloupnice do Ústí nad Orlicí. V pěti malých obcích (Chotovice, Nová Ves u Jarošova, Řídký, Újezdec a Vlčkov) nepřevládá žádný hlavní vyjížděkový směr.

V roce 1991 dojíždělo do zaměstnání v Litomyšli 2388 osob, což představovalo 42,2 % všech vyjíždějících obyvatel za prací. V roce 2001 se počet osob dojíždějících do Litomyšle zvýšil na 3233 osob, což činilo více jak 56,2 % ze všech vyjíždějících osob. Tento nárůst je zapříčiněn především vznikem nových středně velkých firem v Litomyšli v 90. letech, které daly pracovní příležitost obyvatelům okolních obcí (H.R.G. s.r.o., STORY Desing s.r.o., Profistav). Nejvyšší podíl vyjíždějících obyvatel na počtu zaměstnaných v roce 1991 byl v malých obcích, kde je minimum pracovních příležitostí. Takovými obcemi jsou Chotovice, Nová Ves u Jarošova, Vlčkov či Suchá Lhota, kde podíl vyjíždějících přesáhl 80 %. Naopak nejnižší podíl byl v Litomyšli (23,3 %) a v Sebranicích

(pod 36 %). V roce 2001 vyjíždělo nejvíce osob z obcí Benátky, Bohuňovice a Strakov (nad 85 %), nejméně z Litomyšle.

Obrázek č. 14. Vyjížděka do zaměstnání ve správním obvodu ORP Litomyšl v roce 2001⁴⁴

⁴⁴ Kolektiv autorů Českého statistického úřadu: Sčítání lidu domů a bytů k 1. 3. 2001 – dojížděka do zaměstnání a škol: okres Svitavy. Český statistický úřad, Krajská reprezentace, Pardubice 2003, 107 s.,
Kolektiv autorů Českého statistického úřadu: Sčítání lidu, domů a bytů k 1. 3. 2001 – dojížděka do zaměstnání a škol: okres Ústí nad Orlicí. Český statistický úřad, Krajská reprezentace, 2003. 119 s., vlastní zpracování

6 HOSPODÁŘSTVÍ

6.1 Doprava

Území ORP Litomyšl se nalézá ve výhodné poloze ve vztahu k evropské síti dopravních cest. Páteřní osu tvoří silnice I/35, která je součástí mezinárodního tahu E442. Silnice I/35 patří k nejzatíženějším komunikacím v celé České republice. Ze sítě silnic II. třídy přesahují regionální význam zejména silnice II/360 Litomyšl-Polička, II/358 Skuteč-Litomyšl-Česká Třebová a II/359 Litomyšl-Proseč. Vedle páteřní nadřazené silniční osy je území správního obvodu ORP Litomyšl charakteristické relativně hustou sítí silnic II. a III. třídy s převažujícím radiálním uspořádáním a koncentrací do prostoru Litomyšle. Velký problém je vysoký podíl nákladní dopravy vedené po stávající dvoupruhové silnici I/35, která prochází obytnou částí Litomyšle v kontaktu s historickým jádrem města. Tento stav by měla změnit výhledově nová rychlostní silnice R35, která by se měla městu Litomyšli vyhnout.

Zájmové území je přímo obsluhováno jedinou koncovou neelektrifikovanou regionální tratí číslo 018 Choceň – Vysoké Mýto – Litomyšl s napojením na I. tranzitní koridor v železniční stanici Choceň. Trať byla vybudována v roce 1882, v současnosti je regionální trať využívána pro osobní a částečně nákladní dopravu.

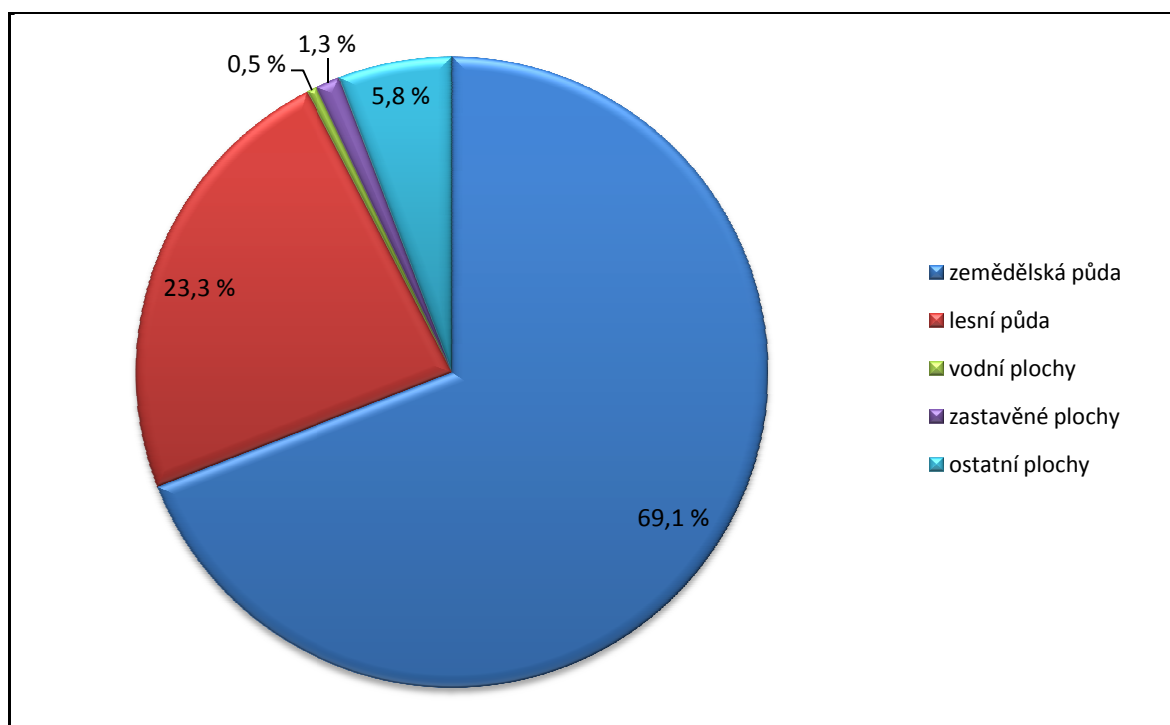
Řada obcí v regionu trpí nedostatečnou autobusovou dopravní obslužností, jejíž zhoršování má dlouhodobou tendenci. V řadě obcí o víkendech neexistuje žádné autobusové spojení (Újezdec, Horky, Suchá Lhota). Některé obce tuto situaci řeší sdružením a zabezpečením vlastních spojů (Horní Újezd, Desná). Město Litomyšl v pracovních dnech provozuje linku městské hromadné dopravy. Autobus městské hromadné dopravy jezdí po třech okruzích a obsluhuje i blízká sídla spadající k městu Litomyšl (Nedošín, Suchá, Kornice).

Územím Litomyšlska prochází poměrně hustá síť cyklistických tras nadregionálního a regionálního významu. V současnosti je na území Litomyšlska vyznačeno více jak 150 km tras pro cyklisty. V letních měsících jsou o víkendech v provozu cyklobusy, které vedou po trase Litomyšl – Proseč – Polička – Svitavy – Moravská Třebová – Jevíčko, či na trase ve směru Litomyšl – Nové Hrady – Luže.

Na území správního obvodu se nacházejí a využívají pouze zemědělská letiště.

6.2 Zemědělství

Z celkové výměry správního obvodu, která činí 33 711 ha, připadá největší podíl zemědělské půdě 69,1 % (23 292 ha). Tento vysoký podíl dokládá zemědělskou orientaci regionu. Podíl obyvatel pracujících v priméru byl v roce 2001 15,4 % EAO. Tento podíl je nejvyšší ze všech správních obvodů v celém Pardubickém kraji. Relativně nízké je zastoupení podílu lesních pozemků 23,3 % (7862 ha), který je třetí nejnižší v porovnání s ostatními ORP v Pardubickém kraji a o 6 procentních bodů nižší než průměr kraje. Vodní plochy zaujímají 0,5 % a zastavěné plochy 1,3 % z celkové rozlohy regionu. Dobré podmínky pro zemědělskou výrobu dokladuje vysoký podíl orné půdy na půdě zemědělské, v současnosti přesahuje 81 % a je druhým nejvyšším v celém kraji. Také bonita půdy vyjádřená její průměrnou úřední cenou zařazuje správní obvod do nejurodnější oblasti kraje spolu s Vysokomýtskem, Chrudimskem a Pardubickem. Zahrady a sady zaujímají 3,4 % a trvale travní porosty 9,5 % zemědělské půdy.

Obrázek č. 15. Využití půdy ve správním obvodu ORP Litomyšl v roce 2009⁴⁵

Nejvyšší podíl zemědělské půdy přibližně 91 % se nachází v katastru obcí Příluka a Újezdec. Naopak nejnižší podíl zemědělské půdy (36,6 %) a zároveň nejvyšší podíl lesních pozemků (59,6 %) se nachází v katastru obce Strakov. Vysoký podíl lesních

⁴⁵ Český statistický úřad. Městská a obecní statistika [online]. Aktualizován 2008 [citováno 2010-4-11]. Dostupné z < http://www.czso.cz/lexikon/mos_vdb.nsf/okresy/CZ0533/>, vlastní výpočty a zpracování

pozemků najdeme v obcích Budislav, Janov Trstěnice, v těchto obcích se podíl pohybuje okolo 44 %. V katastrálním území města Litomyšl zaujímá zemědělská půda 72,3 %, lesní pozemky přibližně 12 %, zastavěná plocha zaujímá něco málo přes 3 procentní body z celkové rozlohy.

Charakter zemědělské produkce na Litomyšlsku je převážně obilnářsko-bramborářský, na velkých plochách se pěstuje cukrová řepa, částečně také mák, trávy na semeno a další kulturní plodiny. Oproti jiným oblastem nedošlo zde v období mezi lety 1991-2001 k markantnímu poklesu výkonnosti u rostlinné ani živočišné výroby. Pokles dobytka dosáhl na Litomyšlsku pouhých 12 %, zatímco v rámci České republiky se uvažuje s hodnotami až 3x vyššími.⁴⁶

V roce 2008 bylo evidováno přibližně 460 subjektů působících v priméru. Velkou část z těchto subjektů tvoří samostatně hospodařící rolníci, kterých bylo evidováno 322. Největším zaměstnavatelem v zemědělství je Zemědělské družstvo Dolní Újezd, v současnosti poskytuje práci pro téměř 400 lidí. Jedná se o stabilizovaný podnik s příznivou dlouhodobou perspektivou. Družstvo rozšířilo své původní hospodaření o středisko Čistá a provoz jatek v České Třebové, dále o farmu Kamenná Horka u Svitav a bývalé ZD Příluka. Investuje do chovu prasat, skotu a drůbeže. Základní výrobním prostředkem zůstává půda, na které hospodaří⁴⁷. Z dalších větších zemědělských podniků je možné jmenovat Zemědělské družstvo chovatelů a pěstitelů Litomyšl. Družstvo zaměstnává přibližně 50 zaměstnanců a hospodaří na necelých 700 ha zemědělské půdy, z čehož je asi 120 ha luk a pastvin. Zbytek tvoří orná půda. Základem hospodaření je živočišná výroba. Produkce rostlinné výroby je orientována především na požadavky živočišné výroby. V živočišné výrobě se družstvo specializuje na chov skotu a především nadvýrobu mléka. Rostlinná výroba je zaměřena především na produkci obilí, píce a cukrové řepy.⁴⁸

Další zemědělské subjekty jsou Zemědělské družstvo Růžový palouček Morašice (v současnosti 105 zaměstnanců), Zemědělské obchodní družstvo Sedliště (přibližně 40 zaměstnanců), Drůbežárny Osík a.s. (34 zaměstnanců), Zemědělské družstvo Sloupnice (135 zaměstnanců), Agrodružstvo Sebranice (70 zaměstnanců), Zemědělské družstvo

---

⁴⁶ Ing. Pešta, J.,2001

⁴⁷ Zemědělské družstvo Dolní Újezd [online]. Aktualizace 2008 [citováno 2010-4-11]. Dostupné z <<http://www.du.lit.cz/>>

⁴⁸ Zemědělské družstvo chovatelů a pěstitelů Litomyšl [online]. Aktualizace není uvedena [citováno 2010-4-11]. Dostupné z <<http://www.zdchp.cz/>>

Lubná, Zemědělské družstvo Trstěnice. Další zemědělské provozy najdeme i v dalších obcích, v Janově, Cerekvici nad Loučnou, Horním Újezdě či Vidlaté Seči. V Litomyšli byla založena a má své sídlo jedna z největších líhní kuřat ve střední Evropě Líhně kuřat Mach a.s., která zaměstnává ve všech svých provozech až 500 lidí.⁴⁹ Na 100 ha půdy hospodaří ovocné a okrasné Školky Litomyšl a.s., které zaměstnávají 130 zaměstnanců. Firma se zabývá pěstováním a prodejem okrasných a ovocných rostlin, keřů a dřevin.⁵⁰

Významnější rybolovné zařízení se nachází v Litomyšli, Rybářství Litomyšl hospodaří přibližně na 220 rybnících o celkové rozloze více jak 1100 hektarů a zaměstnává přibližně 40 lidí. V nedalekém Nedošíně je významná líheň lososovitých ryb tzv. Vackův chov pstruhů.⁵¹

Průměrná cena zemědělských pozemků v katastrálních územích obcí správního obvodu, kterou stanovuje Ministerstvo financí, byla v roce 2009 7,96 Kč za m², což je téměř o korunu víc než v roce 2005. Nejvyšší ceny zemědělských pozemků byly v roce 2005 i 2009 v obcích Řídky a Újezdec, cena za metr čtvereční se zde pohybuje okolo 12 Kč. Naopak nejnižší ceny byly v katastrálním území obce Budislav 3,26 Kč/m². Z porovnání cen zemědělských pozemků v roce 2005 a 2009 je patrný nárůst cen ve všech katastrálních územích. Nejvyšší nárůst zaznamenala obec Poříčí u Litomyše, kde se cena za m² zvýšila o 2,82 Kč, velký nárůst zaznamenaly také obce Morašice a Horky (o 1,61 Kč/m²).⁵²

K prvnímu sektoru národního hospodářství se přiřazuje těžební průmysl, v současnosti se na území správního obvodu těží pouze v křemeno-dioritovém lomu jihovýchodně od obce Budislav. Těžbu stavebního kamene (drtě, šterkodrtě a šterky) provádí firma Granita s.r.o.⁵³ V roce 2005 byla těžba výhradního ložiska ukončena v obci Osík, kde se v jámovém stěnovém lomu dobývala cihlářská hlína.

---

⁴⁹ Mach líhně kuřat Litomyšl [online]. Aktualizace není uvedena [citováno 2010-4-11]. Dostupné z <<http://www.mach.lit.cz/>>

⁵⁰ Okrasné a ovocné školky Litomyšl s.r.o. [online]. Aktualizace není uvedena [citováno 2010-4-11]. Dostupné z <<http://www.skolky.cz/>>

⁵¹ Rybářství Litomyšl s.r.o. [online]. Aktualizace 2007 [citováno 2010-4-11]. Dostupné z <<http://www.lit.cz/rybarstvi/>>

⁵² Kolektiv autorů Ministerstva financí: Cenový věstník. Praha: Ministerstvo financí, 2008. 216 s.

Kolektiv autorů Ministerstva financí: Cenový věstník. Praha: Ministerstvo financí, 2005. 216 s.

⁵³ Granita s.r.o. [online]. Aktualizováno 2007 [citováno 2010-4-11]. Dostupné z <<http://www.granita.cz/>>

6.3 Průmysl

V průmyslu pracovalo v roce 1991 přibližně 4 689 osob (36,0 % EAO), v roce 2001 se počet ještě mírně navýšil (přibližně o 100 obyvatel). V roce 2008 se v řešeném území nacházely 3 velké podniky s počtem zaměstnanců přesahujících 250 osob a 35 středně velkých podniků (50 – 249 zaměstnanců). Mezi nejvýznamnější zaměstnavatele patří podnik Saint-Gobain Vertex a.s. se svými provozními jednotkami (Saint Gobain Vertex s.r.o., Vertex Fabrice s.r.o a Vertex Glass Mat s.r.o.), dále pak Profistav Litomyšl a.s., Story Design a.s., Litex, či H.R.G. spol s.r.o.

Průmyslové obory, které jsou významné pro místní zaměstnanost, jsou výroba textilií, technických a oděvních výrobků, výroba strojů a dalších zařízení pro výrobu. Všechny největší podniky jsou soustředěny v samotném městě Litomyšl.

Nejvýznamnějším výrobním podnikem je Saint-Gobain Vertex a.s. a jeho provozní jednotky. Zřizovací listinou Ministerstva průmyslu vznikl 1. ledna 1950 národní podnik Vertex, jehož výroba byla zaměřena především na skleněná vlákna, sklovláknité tkaniny a izolační rohože. Z původních provozů v Porubném a Kořenově byla výroba postupně přesunuta do provozů v Hradci Králové a po výstavbě nového závodu se sídlo Vertexu přestěhovalo k 1. dubnu 1954 do Litomyšle. Jako jeden z prvních českých podniků vytvořil Vertex v roce 1990 státní akciovou společnost. V roce 1993 prošel Vertex privatizací a následně podnik prošel velkou rekonstrukcí. Vlastníkem majoritního podílu akcií společnosti se stala v roce 1998 nadnárodní společnost Saint-Gobain. V roce 2002 byla zahájena činnost v provozu Vertex Glass Mat, kde je vyráběn vlies – rohož ze skleněných vláken, používaná zejména jako výztuž do střešních krytin a podlahovin. V současnosti společnost zaměstnává okolo 1 400 osob a soustředí se na zefektivnění výroby a inovaci technických tkanin.⁵⁴

Strojírenskou výrobu v Litomyšli zastupuje firma Cimbria HMD s.r.o., která se od roku 1991 soustředí na výrobu zemědělských strojů a mechanických technologií pro posklizňové zpracování osiv. Jedná se o specializovanou a zakázkovou výrobu a v současnosti zaměstnává okolo 50 osob. Další firmou pracující v oboru strojírenství je Auto Motive Industrial, která v Litomyšli působí od roku 1997. Zabývá se výrobou hydraulických zvedáků, hlav válců Škoda a také výrobou topení do vagonových souprav.

---

⁵⁴ Saint Gobain Vertex s.r.o. [online]. Aktualizováno 2009 [citováno 2010-4-11]. Dostupné z <<http://www.vertex.cz/index.htm>>

V podniku pracuje okolo 85 zaměstnanců.⁵⁵ Poměrně velkým zaměstnavatelem ve strojírenství byla firma Lamitek s.r.o, která vyráběla válce pro linky na výrobu koberců a tkanin. Do roku 2009 zaměstnávala okolo 130 osob, v současnosti společnost všechny zaměstnance propustila a nachází se v likvidaci. Z dalších podniků můžeme jmenovat Novokov s.r.o., či Limes s.r.o.

Z historického pohledu tradiční textilní průmysl v současnosti zastupuje firma Litem s přibližně 130 zaměstnanci. Firma se zabývá výrobou plavek, spodního prádla a prádla pro volný čas.

K významným zaměstnavatelům v regionu patří tiskárna H.R.G. s.r.o. a firma Story Desing s.r.o., která se zabývá výrobou originálního kancelářského nábytku, design, vývoj a výroba prvků na podporu prodeje (světelné reklamy, prodejní stojany apod.). V tiskárně v současnosti pracuje okolo 110 zaměstnanců, ve Story Desing s.r.o. to je 170 zaměstnanců.

Ve stavebnictví pracuje řada malých a menších firem, nad těmito podniky vyčnívají stavební firmy sídlící v Litomyšli Profistav a.s. a První litomyšlská stavební (v současnosti 100 zaměstnanců). Firma Profistav Litomyšl a.s. vznikla v roce 1992 a její základ tvořila většina bývalých zaměstnanců dřívějších Pozemních staveb v Litomyšli. Podnik se zabývá bytovou výstavbou, rekonstrukcí budov a historických památek, výstavbou průmyslových a zemědělských budov, v roce 2007 firma zaměstnávala 320 osob.⁵⁶ Za zmínku stojí v roce 1990 založená firma LB Tech a.s., která se specializuje na stavbu plynárenských zařízení, vodovodů a kanalizací. V současnosti zaměstnává okolo 70 osob.

Mezi roky 2004 a 2005 vznikla v jihovýchodní části města Litomyšl, poblíž obce Benátky, průmyslová zóna. Nová průmyslová zóna se rozkládá na přibližně 30 ha a leží v těsném sousedství silnice I/35⁵⁷. Svoji působnost sem přenesla například tiskárna H.R.G. s.r.o.

---

⁵⁵ Auto motive industrial a.s. [online]. Aktualizováno 2009 [citováno 2010-4-11]. Dostupné z <<http://www.automotive.cz/>>

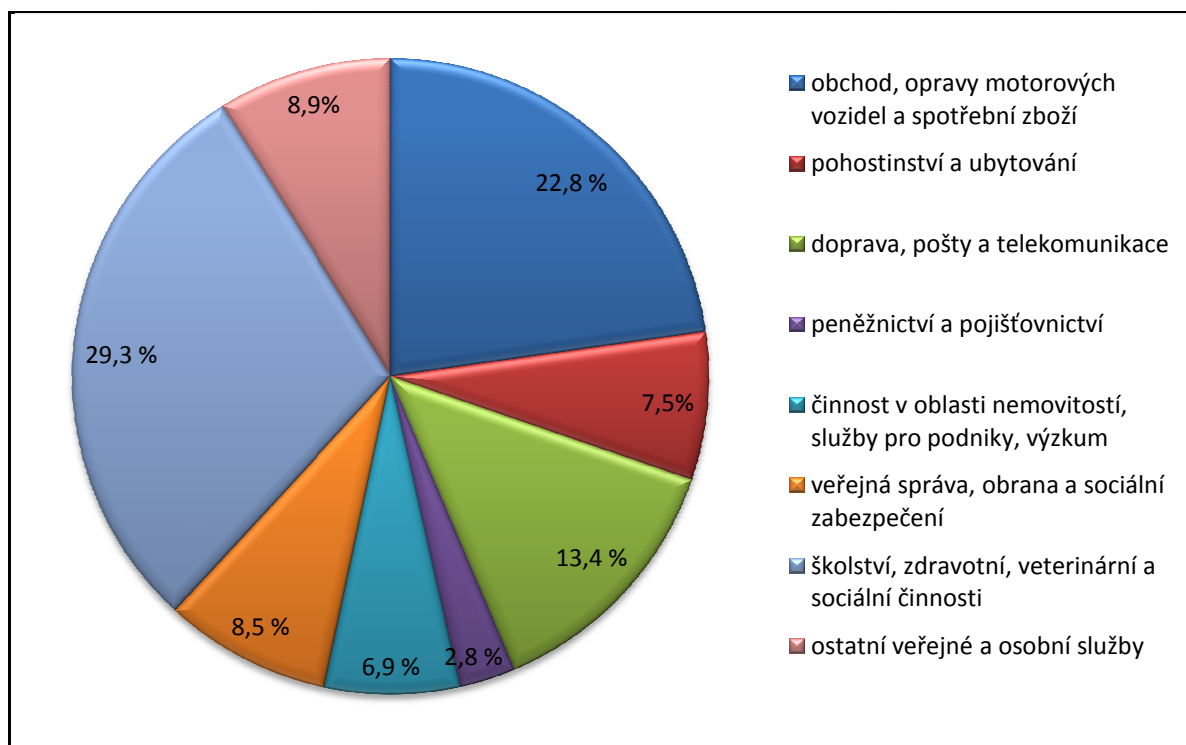
⁵⁶ Profistav Litomyšl a.s. [online]. Aktualizováno 2009 [citováno 2010-4-11]. Dostupné z <<http://www.profistav.cz/>>

⁵⁷ Ing. Beránek, K., 2008

6.4 Služby

V roce 1991 pracovalo ve službách 4 536 osob, což činilo podíl 34,8 % ze všech ekonomicky aktivních obyvatel. V roce 2001 v sektoru služeb pracovalo již 5 486, což představuje 45,2 % EAO. Podíl žen pracujících ve službách v roce 2001 byl 57,4 %.

Největší podíl osob pracujících ve službách je zaměstnán ve školství, zdravotnictví, veterinární a sociální činnosti. V roce 2001 v těchto odvětvích pracovalo 29,3 % osob z celkového počtu obyvatel pracujících v terciérní sféře. Velkou převahu mají ženy, jejichž podíl činil téměř 82 %. Druhou nejpočetnější skupinou odvětví ve službách byl obchod a opravy motorových vozidel, zaujímal podíl přibližně 23 %. Zde převaha žen nebyla tolik dominantní, pracovalo zde o 147 žen víc než mužů (podíl žen 56 %). Jediným odvětvím, kde počet mužů převyšoval počet žen, byla doprava a telekomunikace, kde bylo zaměstnáno o 49 více mužů nežli žen a jejich podíl činil 56,5 %. V pohostinství a ubytování pracuje 7,5 % osob zaměstnaných ve službách. Nejnižší podíl zaměstnaných byl v oblasti peněžnictví a pojišťovnictví 2,8 %.

Obrázek č. 16. Struktura ekonomicky aktivních obyvatel ve správním obvodu ORP Litomyšl pracujících ve službách v roce 2001⁵⁸

⁵⁸ Kolektiv autorů Českého statistického úřadu: Sčítání lidu domů a bytů k 1. 3. 2001 – základní informace o obcích: okres Svitavy. Praha: Český statistický úřad, 2003. 472 s., vlastní výpočty a zpracování

6.4.1 Školství

Škola je nejdůležitější vybaveností obce působící na stabilitu obyvatel a sociální soudržnost ve venkovském prostoru.

V regionu je celkem evidováno 22 mateřských škol, z toho 3 jsou v Litomyšli a 2 v Dolním Újezdě. Mateřská škola se pak nachází v dalších 17 obcích. Pokrytí území nabídkou mateřských škol je poměrně vysoké 54,0 %.

V roce 2009 bylo v řešeném území evidováno 16 základních škol, z nichž 9 poskytuje kompletní vzdělání od 1. do 9. třídy. V Litomyšli fungují 3 základní školy a také speciální základní škola společně s mateřskou školou. Kompletní základní školy se dále nacházejí v obcích Cerekvice nad Loučnou, Dolní Újezd, Lubná, Morašice, Sloupnice a Trstěnice. V Budislavi, Čisté, Janově, Makově, Osíku a ve Vidlaté Seči jsou provozovány školy do 5. respektive 4. třídy. Celkově v těchto obcích žije přibližně 19,5 tisíc obyvatel, což je 73 % obyvatel žijících v území, ale podíl obcí vybavených základní školou je však pouze 37 %. Řada malých a menších obcí je znevýhodněna dojížděnkou žáků do škol. V Litomyšli a Dolním Újezdě fungují základní umělecké školy.⁵⁹

Střední a vyšší školství je soustředěno v centru správního obvodu a tvoří pestrou nabídku všeobecného, technického, humanitního i uměleckého vzdělávání včetně celoživotního vzdělávání. Dlouholetou tradici má v Litomyšli Gymnázium Aloise Jiráka, které zde funguje od poloviny 17. století. Dalšími školami se středním a vyšším vzděláním jsou Střední zahradnická škola a střední odborné učiliště, Vyšší odborná škola a Střední odborná škola technická, Vyšší odborná a střední pedagogická škola a soukromá střední odborná a jazyková škola Trading Center v Litomyšli. Od roku 2005 v Litomyšli funguje Fakulta restaurování University Pardubice.

6.4.2 Zdravotnictví a sociální péče

Zdravotnickým centrem regionu je Nemocnice v Litomyšli, která poskytuje specializovanou péči ve dvanácti oborech. V současnosti je v nemocnici zaměstnáno téměř 500 osob, z nichž je přibližně 70 lékařů a k dispozici je téměř 350 lůžek.⁶⁰ Základní péči poskytuje dalších 14 ordinací praktického lékaře pro dospělé a 12 ordinací praktického lékaře pro děti a dorost a 15 ordinací stomatologů.

---

⁵⁹ Ing. Beránek, K., 2008

⁶⁰ Nemocnice Litomyšl a.s. [online]. Aktualizováno 2010 [citováno 2010-4-11]. Dostupné z <<http://www.litnem.cz/>>

Zdravotnická zařízení se nalézají celkem v 9 obcích. Jsou to vedle Litomyše další větší obce, a to Cerekvice nad Loučnou, Čistá, Dolní Újezd, Lubná, Morašice, Sebranice, Sloupnice a Trstěnice.

Sociální péči zajišťují v území 2 zařízení ústavní péče a 4 domy s pečovatelskou službou. Kromě toho působí v samotném městě několik nestátních a neziskových organizací s širší než lokální působností (Farní charita, Středisko potravinové pomoci Naděje, Dům Naděje, Amaltea o.s. s orientací na rodinnou péči). Zastřešujícím zařízením v Litomyšli je Centrum sociální pomoci města Litomyše, které provozuje Domov pro seniory, Domov se zvláštním režimem pro osoby trpící Alzheimerovou nemocí a poskytuje terénní pečovatelskou službu.⁶¹

6.4.3 Komerční služby

V regionu je celkově vysoký počet soukromých podnikatelů pracujících v obchodu a opravě motorových vozidel a spotřebního zboží, kde v roce 2001 pracovalo téměř 10 % všech EAO. Ve městě Litomyšl jsou poskytovány služby ve všech směrech tohoto sektoru (obchody, pohostinství, ubytování, kadeřnictví a jiné). V Litomyšli se nacházejí 4 supermarkety (Albert, Billa, Kubík a Penny), v ostatních obcích regionu se nachází řada menších obchodů místního významu.

6.5 Cestovní ruch

Přírodní a kulturní podmínky pro cestovní ruch lze hodnotit jako průměrné. Podle Ústavu územního rozvoje Brno (2001) má převaha území potenciál základní nebo mírně zvýšený (28 obcí a 71,0 % území). Pouze 12,0 % území má velmi vysoký potenciál, týká se to Litomyše a Budislavi.⁶²

V roce 2005 bylo ve správním obvodu ORP Litomyšl evidováno pouze 13 ubytovacích zařízení s 355 pokoji a 1 021 lůžky. Situace se od té doby značně změnila. Došlo k nárůstu počtu zařízení, zejména penzionů a tím i nárůstu počtu pokojů a lůžek. Dnes je zde evidováno okolo 30 ubytovacích zařízení. Hotely i některé penziony mají již velmi vysoký standart ubytovacích služeb s dobrou prezentací a propagací. V roce 2008 byl v Litomyšli otevřen v současnosti jeden z prvních 4 hvězdičkových hotelů v Pardubickém

---

⁶¹ Ing. Beránek, K., 2008

⁶² Ing. Beránek, K., 2008

kraji – Hotel Aplaus. Kvalitní servis pro rozvoj turistického ruchu poskytuje i Informační turistické centrum v Litomyšli.

Nejvýznamnější historickou památkou je zámecký areál v Litomyšli, který byl v roce 1999 zapsán do seznamu světového kulturního dědictví UNESCO. V roce 2008 navštívilo zámek okolo 33 tisíc⁶³ návštěvníků a stalo se jednou z nejnavštěvovanějších památek v Pardubickém kraji. Město, které je zapsáno v seznamu městských památkových zón, je proslulé jako rodiště českého hudebního skladatele Bedřicha Smetany, na jeho počest je zde každoročně pořádán operní festival. Turisty láká prohlídka Smetanova náměstí s řadou renesančních a barokních domů. S historií je spjata i lokalita Růžový palouček u Morašic s výskytem zvláštního druhu stepních růží (*rosa gallica*). K rozvoji turistiky přispívá rekreační středisko Budislav, v jehož sousedství se nachází oblast pískovcových skalních útvarů Touloucovy maštale. Krásný výhled do okolí nabízí Touloucova rozhledna na Jarošovském kopci.⁶⁴

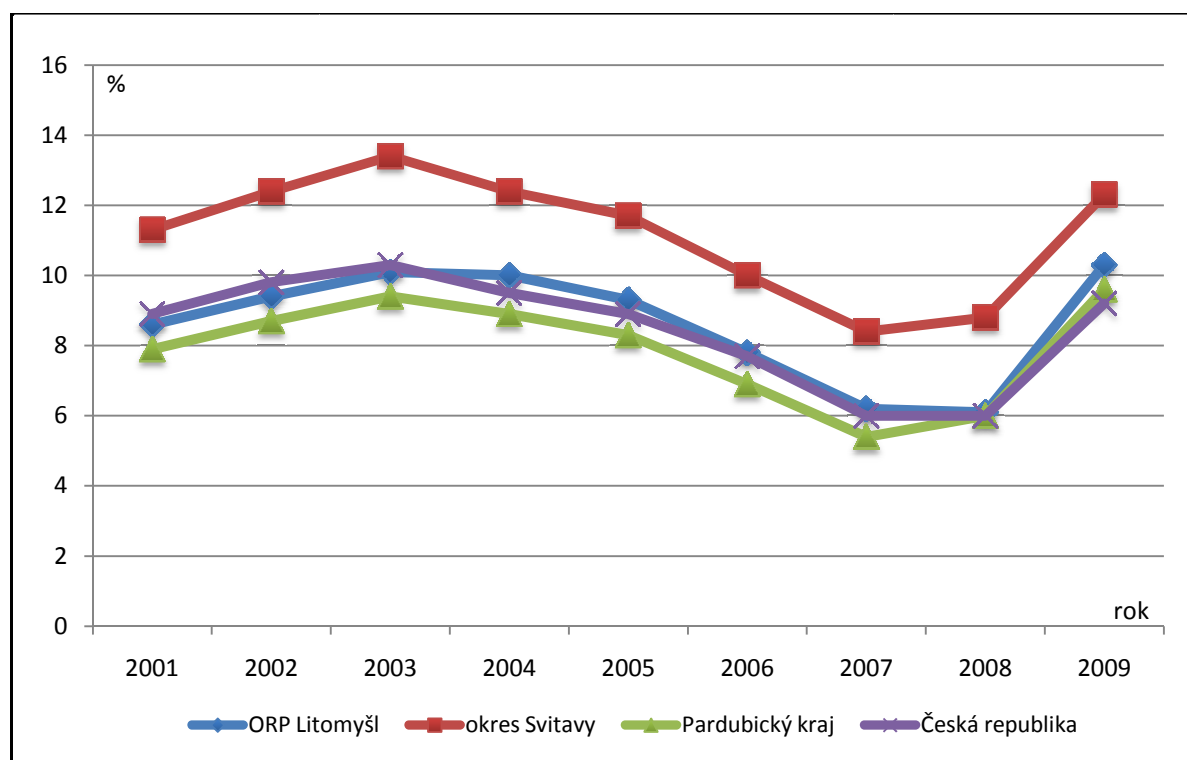
⁶³ CzechTourism [online]. Aktualizováno 2010 [citováno 2010-4-17]. Dostupné z <www.czechtourism.cz/files/TZ/cs/14_08_09_navstevnost_turisticky_cilu_2008.pdf>

⁶⁴ Ing. Beránek, K., 2008

7 SITUACE NA TRHU PRÁCE

7.1 Míra nezaměstnanosti

Ve sledovaném období od roku 2001 míra nezaměstnanosti ve správním obvodu ORP Litomyšle, s menší odchylkou kopíruje celorepublikový průměr. Míra nezaměstnanosti se pohybuje od 6,1 do 10,3 %. Výjimku tvoří rok 2009, kdy míra nezaměstnanosti v řešeném území stoupla na maximální hodnotu ve sledovaném období. Míra nezaměstnanosti překročila 10,3 %, což je o 1,1 % více než je průměr v celé České republice. Průměrné krajské hodnoty jsou přibližně o jeden procentní bod nižší než ve správním obvodu. Nejblíže se míra nezaměstnanosti ORP Litomyšl přiblížila ke krajskému průměru v roce 2008, kdy rozdíl byl 0,1 %. V tomto roce byla míra nezaměstnanosti nejnižší v celém sledovaném období, hodnota činila 6,1 %. Při srovnání s okresem Svitavy jsou hodnoty míry nezaměstnanosti přibližně o 2 až 3 % nižší.

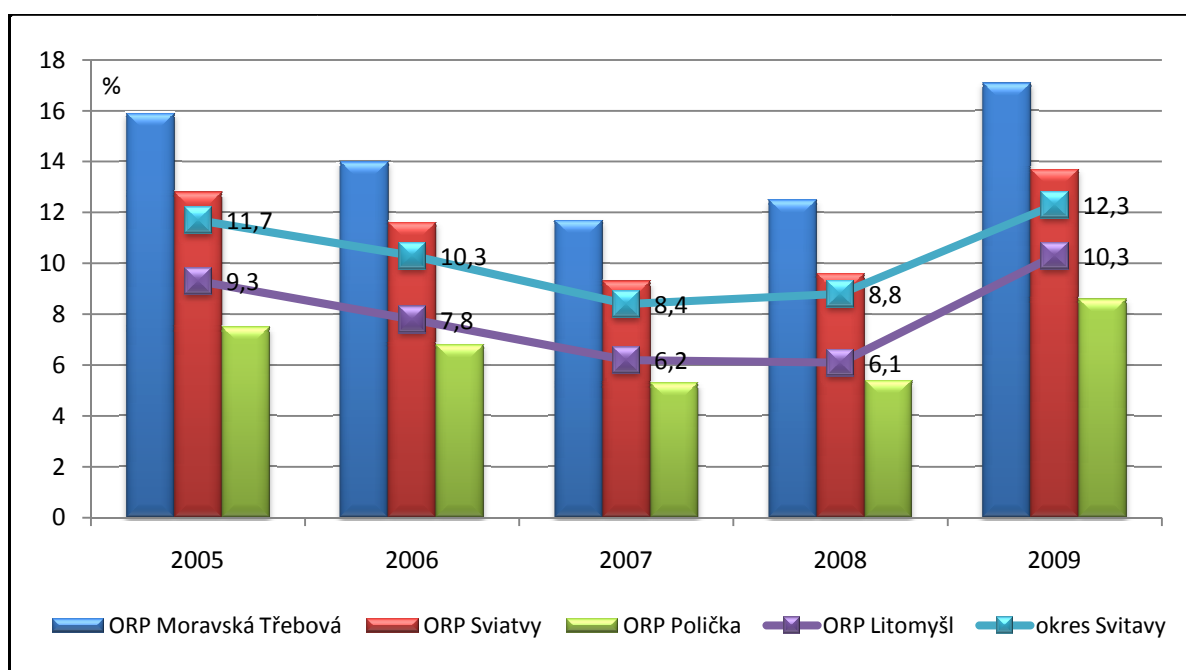

Obrázek č. 17. Porovnání vývoje míry nezaměstnanosti ve správním obvodu ORP Litomyšl, okrese Svitavy, Pardubickém kraji a České republice v prosinci v letech 2001-2009⁶⁵

V jednotlivých obcích správního obvodu ORP Litomyšl byla nejhorší situace v letech 2001–2004 v obcích Budislav, Chotovice, Strakov a Újezdec. Míra

⁶⁵ Ministerstvo práce a sociálních věcí. Statistiky nezaměstnanosti z územního hlediska [online]. Aktualizace není uvedena [citováno 2010-3-6]. Dostupné z < <http://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/uzem> >, Ministerstvo práce a sociálních věcí. Měsíční statistiky nezaměstnanosti [online]. Aktualizace není uvedena [citováno 2010-3-6]. Dostupné z < <http://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/mes> >, vlastní zpracování

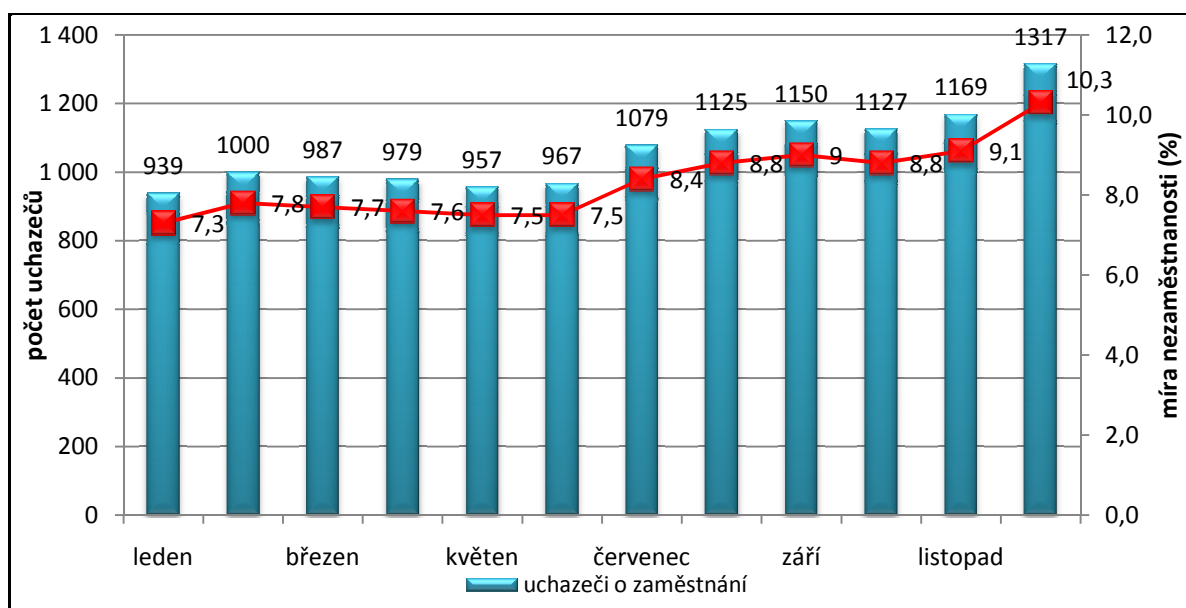
nezaměstnanosti se pohybovala okolo 18 %, nejvíce postiženou obcí byly Chotovice, kde se míra nezaměstnanosti pohybovala mezi 22 až 24 %. Podprůměrné hodnoty zaznamenaly malé a menší obce Horní Újezd, Jarošov, Nová Sídla a Vlčkov. V následujícím období do roku 2008 se nezaměstnanost ve většině obcí snížila. K nejvýraznějšímu poklesu došlo u obce Budislav, kdy míra nezaměstnanosti v roce 2008 klesla oproti roku 2003 o 16 % na 2 %. Menší poklesy lze pozorovat u obcí Příluka a Strakov. Pod průměrem celého území ORP Litomyšl se pohybovaly hodnoty míry nezaměstnanosti samotného města Litomyšl. Zlom přichází v roce 2009, kdy míra nezaměstnanosti ve většině obcí prudce stoupla. Nejvýrazněji v obci Nová Ves u Litomyše, kdy se nezaměstnanost oproti předchozímu roku zvýšila o více než 27 procentních bodů.

Obrázek č. 18. Vývoj míry nezaměstnanosti v jednotlivých správních obvodech ORP okresu Svitavy a v okrese Svitavy k 31. 12. v letech 2005-2009⁶⁶

Míra nezaměstnanosti ve správním obvodu ORP Litomyšl se dlouhodobě pohybuje pod průměrem okresu. Okres Svitavy patří mezi okresy s vyšší mírou nezaměstnanosti. Nejnižších hodnot v okrese Svitavy dosahuje správní obvod ORP Polička. Nejvíce postiženým obvodem z hlediska nezaměstnanosti je ORP Moravská Třebová, kde jsou hodnoty nezaměstnanosti o 4–5 % vyšší.

⁶⁶ Ministerstvo práce a sociálních věcí. Statistiky nezaměstnanosti z územního hlediska [online]. Aktualizace není uvedena [citováno 2010-3-6]. Dostupné z < <http://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/uzem> >, vlastní zpracování

Obrázek č. 19. Vývoj dosažitelných počtů uchazečů o zaměstnání a registrované míry nezaměstnanosti v jednotlivých měsících roku 2009 ve správním obvodu ORP Litomyšl⁶⁷

V roce 2009 má vývoj míry nezaměstnanosti jednoznačně rostoucí tendenci. Nejmenší počet uchazečů je evidováno k 31. 12. 2009, konkrétně 939. Poté počet uchazečů i míra nezaměstnanosti roste, výjimkou jsou měsíce květen a červen, kdy počty uchazečů a tím i míru nezaměstnanosti snižují sezónní práce. V druhé polovině a především v závěru roku počet uchazečů i míra nezaměstnanosti roste velice strmě. K 31. 12. 2009 je počet uchazečů o práci evidovaných 1317 a míra nezaměstnanosti dosáhla 10,3 %. Od začátku roku se počet uchazečů o práci zvýšil o 378 (28,9 %) a míra nezaměstnanosti stoupla o 3 %.

Tab. č. 21. Vývoj počtu uchazečů o pracovní místo ve správním obvodu ORP Litomyšl v letech 2005-2009⁶⁸

	uchazeči o zaměstnání		volná pracovní místa	uchazeč na 1 VPM	míra dlouhodobé nezaměstnanosti	
	celkem	ženy (%)			ORP Litomyšl	ČR
2005	1 104	53,8	58	19	3,9	3,9
2006	936	59,8	145	6,5	3,6	3,4
2007	821	56,4	282	2,9	2,4	2,5
2008	810	51,4	199	4,1	2	1,8
2009	1 359	45,1	35	38,8	2,3	2,2

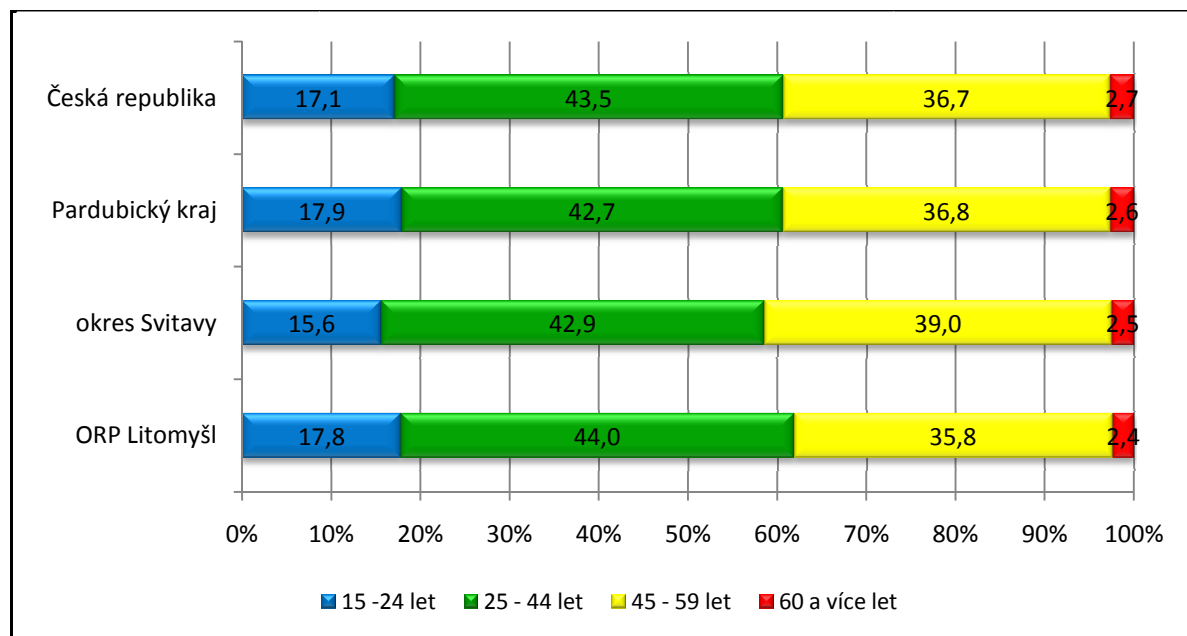
⁶⁷ Ministerstvo práce a sociálních věcí. Statistiky nezaměstnanosti z územního hlediska (nezaměstnanost v POÚ a ORP od 1. 1. 2005) [online]. Aktualizace není uvedena [citováno 2010-3-6]. Dostupné z <<http://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/uzem>>, vlastní zpracování

⁶⁸ Ministerstvo práce a sociálních věcí. Měsíční charakteristiky nezaměstnanosti [online]. Aktualizace není uvedena [citováno 2010-3-6]. Dostupné z <http://portal.mpsv.cz/sz/local/sy_info/mes_char_nez>, Ministerstvo práce a sociálních věcí. Statistiky nezaměstnanosti z územního hlediska [online]. Aktualizace není uvedena [citováno 2010-3-6]. Dostupné z <<http://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/uzem>>, Ministerstvo práce a sociálních věcí. Čtvrtletní statistiky nezaměstnanosti [online]. Aktualizace není uvedena [citováno 2010-3-6]. Dostupné z <<http://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/qrt>>, vlastní zpracování

Počet uchazečů o zaměstnání od roku 2005 klesal z 1104 až na 810 v roce 2008, v následujícím roce počet prudce vzrostl až na 1359. Až do roku 2009 v počtu uchazečů o zaměstnání mírně převládají ženy. Počet uchazečů o jedno volné pracovní místo je velmi rozkolísán, v roce 2005 bylo 19 uchazečů, následně počet klesl až na 2,9, ale v roce 2009 stoupl počet uchazečů na jedno volné pracovní místo na téměř 39. Míra dlouhodobé nezaměstnanosti ve správním obvodu ORP Litomyšl kopíruje hodnoty za celou Českou republiku. Nejnižší hodnoty dosáhla v roce 2008, kdy dlouhodobě nezaměstnaných obyvatel byly 2 % všech ekonomicky aktivních obyvatel v řešeném území.

7.2 Struktura uchazečů o zaměstnání podle věkové struktury

V roce 2008 bylo nejvíce nezaměstnaných ve věkové skupině 25–44 let, kdy tato skupina uchazečů tvořila 44 % všech uchazečů o zaměstnání. Druhou nejpočetnější skupinu tvořili lidé ve věku 45–59 let, pro které je již obtížnější získat pracovní místo. Nejméně početnou skupinou byli lidé v předdůchodovém věku 60 let a více. Počet uchazečů z řad čerstvých absolventů škol, tedy věkové skupiny 15–24 let, se pohyboval přibližně okolo 18 %. Tato věková skupina je především znevýhodněna nedostatečnou praxí v oboru. Rozložení uchazečů o práci ve správním obvodu ORP Litomyšl bylo srovnatelné s ostatními vyššími územními celky.

Obrázek č. 20. Struktura uchazečů o zaměstnání ve správním obvodu ORP Litomyšl, okrese Svitavy, Pardubickém kraji a České republice k 31. 12. 2008⁶⁹

⁶⁹ Ministerstvo práce a sociálních věcí. Měsíční charakteristiky nezaměstnanosti [online]. Aktualizace není uvedena [citováno 2010-3-6]. Dostupné z <http://portal.mpsv.cz/sz/local/sy_info/mes_char_nez>, Ministerstvo práce a sociálních

7.3 Struktura uchazečů o zaměstnání podle vzdělání

V roce 2009 je patrný velký nárůst celkového počtu uchazečů o zaměstnání oproti předchozímu roku. Počet uchazečů vzrostl téměř o 40 %, v absolutních číslech o 536 osob. Největší nárůst zaznamenala kategorie uchazečů s vysokoškolským vzděláním, kdy počet uchazečů vzrostl téměř o 45 %. Největší počet osob však přibyl mezi uchazeči o zaměstnání se středoškolským vzděláním bez maturity. Jejich počet vzrostl o 268 na 642 osob, jednu třetinu z těchto uchazečů tvoří ženy, což je nejméně ze všech vzdělanostních skupin.

Tab. č. 22. Struktura uchazečů o zaměstnání podle vzdělání a pohlaví ve správním obvodu ORP Litomyšl v letech 2008 a 2009⁷⁰

vzdělání	evidování uchazeči o zaměstnání							
	2008				2009			
	abs.	%	z toho ženy	%	abs.	%	z toho ženy	%
základní	218	26,1	119	54,6	326	23,8	169	51,8
SŠ bez maturity	374	44,7	177	47,3	642	46,8	232	36,1
SŠ s maturitou	212	25,4	122	57,6	345	25,2	191	55,4
vysokoškolské	32	3,8	16	50,0	58	4,2	30	51,7
celkem	836	100	434	51,9	1 371	100	622	45,4

věcí. Statistická ročenka České republiky 2009 [online]. Aktualizováno 8. 12. 2009 [citováno 2010-3-6]. Dostupné z <[http://www.czso.cz/csu/2009edicniplan.nsf/t/A500352D4F/\\$File/1303093k03.pdf](http://www.czso.cz/csu/2009edicniplan.nsf/t/A500352D4F/$File/1303093k03.pdf)>, vlastní zpracování

⁷⁰ Ministerstvo práce a sociálních věcí. Měsíční charakteristiky nezaměstnanosti [online]. Aktualizace není uvedena [citováno 2010-3-6]. Dostupné z <http://portal.mpsv.cz/sz/local/sy_info/mes_char_nez>, vlastní zpracování

8 ZÁVĚR

Správní obvod obce s rozšířenou působností Litomyšl řadíme rozlohou i populačně ke středně velkým územím (33 711 ha a 26 517 obyvatel). Správní obvod se skládá z 35 obcí, z nichž pouze jediná má statut města, a to Litomyšl. V území jsou nejvíce zastoupeny obce s počtem obyvatel do 500, těchto obcí je 23 (65,7 %). Z dlouhodobého hlediska se jedná o populačně ztrátový region, od roku 1869 se počet obyvatel v obvodu snížil téměř o 30 procentních bodů. V poslední dekádě se počet obyvatel ustálil přibližně na 26 tisících s každoročním mírným nárůstem (v řádu desítek). Tento mírný růst je způsoben především kladným migračním přírůstkem, od roku 2007 je tento růst podpořen i kladným přirozeným přírůstkem.

Dlouhodobým trendem jak ve správním obvodu, tak v celé České republice je stárnutí obyvatelstva, a tím zvýšení nároků na sociální a zdravotnické služby. Postupně dochází ke snižování podílu předproduktivní složky obyvatelstva a nárůstu složky poproduktivní. Již v současnosti jsou obě složky početně vyrovnané a v budoucnu se počítá právě s převahou složky poproduktivní. Podíl věřících obyvatel postupně klesá, přesto religiozita obyvatelstva, především v zázemí města Litomyšl, je poměrně vysoká. Celorepublikový průměr převyšuje téměř o 14 procentních bodů. Celkově se zvyšuje vzdělanostní úroveň obyvatel v obvodu. Snížil se podíl obyvatel se základním vzděláním a roste podíl obyvatel se středním vzděláním ukončeným maturitou a vysokoškolským vzděláním. Velké množství obyvatel si zvyšuje své vzdělání k zvýšení možností uplatnění na trhu práce a získání vyšších příjmů. Nejvyšší vzdělanost je přirozeně v centru správního obvodu.

V roce 2001 žilo v obcích na Litomyšlsku z celkového počtu obyvatel 49 % ekonomicky aktivních. V současnosti pracuje v zemědělství a s ním spojených činnostech více jak 15 % ekonomicky aktivního obyvatelstva. Litomyšlsko patří k vysoce zemědělsky orientovaným regionům (nejvyšší podíl v Pardubickém kraji). K této skutečnosti přispívá vysoký podíl zemědělsky využívané půdy, která činí 69,1 % z celkové rozlohy území. V průměru působí více jak 450 subjektů, od malých soukromých rolníků až po podniky zaměstnávající 400 osob jako je Zemědělské družstvo Dolní Újezd. Podíl obyvatel pracujících v průmyslu se pohybuje jen mírně pod celorepublikovým průměrem (39,4 %). Převážně všechny velké a střední podniky jsou situovány v Litomyšli nebo v jeho blízkém okolí. Charakteristickými průmyslovými odvětvími v regionu jsou výroba technických tkanin, výroba lehkých strojů, strojírenských výrobků a oděvní výroby. Největším zaměstnavatelem je firma Saint-Gobain Vertex a.s. a její závodní jednotky. V současnosti

zaměstnává okolo 1 400 obyvatel z celého širokého okolí. Velké množství obyvatel je zaměstnáno ve stavebnictví, kde na trhu figuruje řada stavebních firem sídlících ve správním obvodu. Nejvýznamnějším zaměstnavatelem ve stavebnictví je Profistav Litomyšl s.r.o. Podíl obyvatel pracujících ve službách je hluboko pod celorepublikovým průměrem.

Město Litomyšl je spádovým centrem dojížděky do zaměstnání pro většinu obyvatel správního obvodu. Počet obyvatel dojíždějících do Litomyšle za prací se neustále zvyšuje. Ve většině obcí se zvyšuje podíl vyjíždějících za prací. Nezaměstnanost se ve správním obvodu dlouhodobě pohybuje mírně nad celorepublikovým průměrem a hluboce pod průměrem okresu Svitavy, který patří dlouhodobě k problémovým regionům v České republice.

Litomyšlsko má velmi výhodnou polohu z hlediska dopravní dostupnosti, leží na hlavní dopravní ose Hradec Králové – Olomouc, či Hradec Králové – Brno (silnice I/35). V budoucnu povede přes území správního obvodu rychlostní silnice R35.

Z hlediska cestovního ruchu se Litomyšlsko, především samotné město, řadí k velmi atraktivním a návštěvníky vyhledávaným cílům. Zámek v Litomyšli je zapsán v seznamu kulturního dědictví UNESCO. Kromě zámeckého návrší může Litomyšl nabídnout další řadu historických památek, jako jsou domy na Smetanově náměstí (Městská památková rezervace), či Červenou věž. Limitující ještě pro vyšší počty návštěvníků především z řad cizinců je absence ubytovacího zařízení vyšší kvality s odpovídajícím počtem lůžek. Atraktivitu Litomyšlska podtrhují nedaleké Budislavské skály či Růžový palouček nedaleko Morašic.

SUMMARY

Subject of this bachelor thesis is the socio-economic characteristic of district of Litomyšl as a municipality with extended competence. It is situated in the western part of Svitavy district (Pardubice region). It has 35 municipalities with total area of 337,11 km² in the administrative region. The first part of this bachelor thesis defines the physical-geographical characteristics of the area. Historical-administrative development of the district is analysed in the second part. The greatest part is devoted to the long-term progress of the number of inhabitants, the natality, the mortality and the migration of population. The further part is focused on the structure of population according to various criteria (age, sex, religion, nationality, education or economical activity). Next chapter describes economy of the region and provides information on most significant companies. The last part deals with the situation on labour market.

Key words: district of Litomyšl, socioeconomic characteristic, physical-geographical characteristics, historical-administrative development, population, economy, employment market

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Ing. Beránek, K. Územně analytické podklady ve správním obvodu obce s rozšířenou působností Litomyšl. Atelier T-plan s.r.o. Praha, 2008. 63 s.

Demek, J. a kol. Zeměpisný lexikon ČSR – Hory a nížiny. Praha: Academia, 1987. 484 s.

Faltysová, H., Bárta, F. Pardubicko – Chráněná území ČR. Praha: Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky, 2002. 314 s.

Jeleček, L. Územněsprávní reformy v Česku v letech 1848–2000. In: Geografické rozhledy, 9, 1999/2000, č. 5, s. 136,137.

Kolektiv autorů Českého statistického úřadu: Historický lexikon obcí ČR 1869–2005 I. díl. Český statistický úřad. Praha, 2006. 759 s.

Kolektiv autorů Českého statistického úřadu: Sčítání lidu, domů a bytů 2001 – okres Svitavy. Český statistický úřad, Krajská reprezentace. Pardubice, 2003. 192 s.

Kolektiv autorů Českého statistického úřadu: Sčítání lidu, domů a bytů k 1. 3. 2001 – základní informace o obcích: okres Svitavy. Praha: Český statistický úřad, 2003. 472 s.

Kolektiv autorů Českého statistického úřadu: Sčítání lidu, domů a bytů k 1. 3. 2001 – základní informace o obcích: okres Ústí nad Orlicí. Praha: Český statistický úřad, 2003. 465 s.

Kolektiv autorů Českého statistického úřadu: Sčítání lidu, domů a bytů k 1. 3. 2001 – obyvatelstvo: Pardubický kraj. Praha: Český statistický úřad, 2003. 307 s.

Kolektiv autorů Českého statistického úřadu: Sčítání lidu, domů a bytů k 1. 3. 2001 – obyvatelstvo: Česká republika. Praha: Český statistický úřad, 2003. 304 s.

Kolektiv autorů Českého statistického úřadu: Sčítání lidu, domů a bytů k 1. 3. 2001 – dojížděka do zaměstnání a škol: okres Svitavy. Pardubice. Český statistický úřad, Krajská reprezentace, 2003. 107 s.

Kolektiv autorů Českého statistického úřadu: Sčítání lidu, domů a bytů k 1. 3. 2001 – dojížděka do zaměstnání a škol: okres Ústí nad Orlicí. Pardubice. Český statistický úřad, Krajská reprezentace, 2003. 119 s.

Kolektiv autorů Ministerstva financí: Cenový věstník. Praha: Ministerstvo financí, 2008. 216 s.

Kolektiv autorů Ministerstva financí: Cenový věstník. Praha: Ministerstvo financí, 2005. 216 s.

Ing. Pešta, J., CSc. Komparace ekonomických a sociálních charakteristik vybraných mikroregionů: Výzkumná studie. Pardubice: Univerzita Pardubice, 2001. 133 s.

Reichertová, K. Litomyšl. Praha: Odeon, 1977. 233 s.

Růžička, J. a kol. Okresní archív Svitavy se sídlem v Litomyšli: Průvodce po archivních fondech a sbírkách. Hradec Králové: Kruh, 1973. 496 s.

Skřivánek, M. Litomyšl 1259–2009 město kultury a vzdělání. Litomyšl: Město Litomyšl, 2009. 615 s.

Toušek, V., Kunc, J., Vysoudil, J. a kol. Ekonomická a sociální geografie. [s.l.]: Aleš Čeněk s.r.o., 2008. 411 s.

Vlček, V. a kol. Zeměpisný lexikon ČSR – Vodní toky a nádrže: Academia, Praha. 1984. 316 s.

Mapy a atlasy

Quitt, E.: Klimatické oblasti ČSR 1: 500 000, Geografický ústav ČSAV Brno, Brno 1975

Český statistický úřad. Správní obvod s rozšířenou působností [online]. Aktualizováno 3. 4. 2009 [citováno 2010-02-06]. Dostupné z <http://www.czso.cz/csu/rso.nsf/i/obce_s_rp>

Český statistický úřad. Třídění dle správních obvodů obcí s rozšířenou působností (III. stupně) 2009 [online]. Aktualizováno 14. 1. 2010 [citováno 2010-04-11]. Dostupné z <http://www.czso.cz/xe/redakce.nsf/i/obce_pardubickeho_kraje>

Český statistický úřad. Databáze demografických údajů za obce ČR v letech 1971-2008 [online]. Aktualizováno 2009 [citováno 2010-03-06]. Dostupné z <http://www.czso.cz/cz/obce_d/index.htm>

Český statistický úřad. Databáze demografických údajů za ČR, kraje, okresy a obce [online]. Aktualizováno 2009 [citováno 2010-03-23]. Dostupné z <http://www.czso.cz/cz/obce_d/index.htm>, <<http://www.czso.cz/csu/2009edicniplan.nsf/p/4019-09>>, <<http://www.czso.cz/csu/2009edicniplan.nsf/p/4027-09>>

Český statistický úřad. Sčítání lidu domů a bytů 2001 (součást i rok 1991): Správní obvody ORP [online]. Aktualizováno 2004 [citováno 2010-03-21]. Dostupné z <<http://www.czso.cz/kraje/pa/cisla/1/13/13530904/obsah/5307a.htm>>

Český statistický úřad. Demografická ročenka správních obvodů obcí s rozšířenou působností 1998 až 2008 [online]. Aktualizováno 2009 [citováno 2010-03-21]. Dostupné z <[http://www.czso.cz/csu/2009edicniplan.nsf/kapitola/4030-09-\(1999_az_2008\)-08000](http://www.czso.cz/csu/2009edicniplan.nsf/kapitola/4030-09-(1999_az_2008)-08000)>

Český statistický úřad. Demografická ročenka okresů 1998 až 2008 [online]. Aktualizováno 2009 [citováno 2010-03-21]. Dostupné z <http://www.czso.cz/csu/2009edicniplan.nsf/kapitola/4034-09-1999_az_2008-08>

Český statistický úřad. Demografická ročenka krajů 1998 až 2008 [online]. Aktualizováno 2009 [citováno 2010-03-21]. Dostupné z <<http://www.czso.cz/csu/2009edicniplan.nsf/p/4027-09>>

Český statistický úřad. Městská a obecní statistika [online]. Aktualizován 2008 [citováno 2010-4-11]. Dostupné z <http://www.czso.cz/lexikon/mos_vdb.nsf/okresy/CZ0533/>

Ministerstvo práce a sociálních věcí. Statistiky nezaměstnanosti z územního hlediska [online]. Aktualizace není uvedena [citováno 2010-3-6]. Dostupné z <<http://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/uzem>>

Ministerstvo práce a sociálních věcí. Měsíční statistiky nezaměstnanosti [online]. Aktualizace není uvedena [citováno 2010-3-6]. Dostupné z <<http://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/mes>>

Ministerstvo práce a sociálních věcí. Měsíční charakteristiky nezaměstnanosti [online]. Aktualizace není uvedena [citováno 2010-3-6]. Dostupné z <http://portal.mpsv.cz/sz/local/sy_info/mes_char_nez>

Ministerstvo práce a sociálních věcí. Čtvrtletní statistiky nezaměstnanosti [online]. Aktualizace není uvedena [citováno 2010-3-6]. Dostupné z <<http://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/qrt>>

Auto motive industrial a.s. [online]. Aktualizováno 2009 [citováno 2010-4-11]. Dostupné z <<http://www.automotive.cz/>>

CzechTourism [online]. Aktualizováno 2010 [citováno 2010-4-17]. Dostupné z <www.czechtourism.cz/files/TZ/cs/14_08_09_navstevnost_turistickyh_cilu_2008.pdf>

Granita s.r.o. [online]. Aktualizováno 2007 [citováno 2010-4-11]. Dostupné z <<http://www.granita.cz/>>

HBI Česká republika [online]. Aktualizace není uvedena [citováno 2010-4-11]. Dostupné z <<http://www.hbi.cz/>>

Mach líhně kuřat Litomyšl [online]. Aktualizace není uvedena [citováno 2010-4-11]. Dostupné z <<http://www.mach.lit.cz/>>

Město Litomyšl [online]. Aktualizováno 2010 [citováno 2010-4-11]. Dostupné z <<http://www.litomysl.cz/php/index/index.php>>

Mikroregion Litomyšlsko [online]. Aktualizováno 2003 [citováno 2010-2-11]. Dostupné z <<http://www.litomyslsko.cz/mainpage.asp?place=1&area=1>>

Nemocnice Litomyšl a.s. [online]. Aktualizováno 2010 [citováno 2010-4-11]. Dostupné z <<http://www.litnem.cz/>>

Okrasné a ovocné školky Litomyšl s.r.o. [online]. Aktualizace není uvedena [citováno 2010-4-11]. Dostupné z <<http://www.skolky.cz/>>

Profistav Litomyšl a.s. [online]. Aktualizováno 2009 [citováno 2010-4-11]. Dostupné z <<http://www.profistav.cz/>>

Regionální informační servis [online]. Aktualizováno 2008 [citováno 2010-2-11]. Dostupné z <<http://www.risy.cz/>>

Rybářství Litomyšl s.r.o. [online]. Aktualizace 2007 [citováno 2010-4-11]. Dostupné z <<http://www.lit.cz/rybarstvi/>>

Saint Gobain Vertex s.r.o. [online]. Aktualizováno 2009 [citováno 2010-4-11]. Dostupné z <<http://www.vertex.cz/index.htm>>

Story design s.r.o. [online]. Aktualizace není uvedena [citováno 2010-4-11]. Dostupné z <<http://www.story-design.cz>>

Zemědělské družstvo Dolní Újezd [online]. Aktualizace 2008 [citováno 2010-4-11]. Dostupné z <<http://www.du.lit.cz/>>

Zemědělské družstvo chovatelů a pěstitelů Litomyšl [online]. Aktualizace není uvedena [citováno 2010-4-11]. Dostupné z <<http://www.zdchp.cz/>>

Struktura obyvatelstva podle vzdělání, národnostního složení a náboženského vyznání k 3. 3. 1991, CRR MU, Brno, 2010

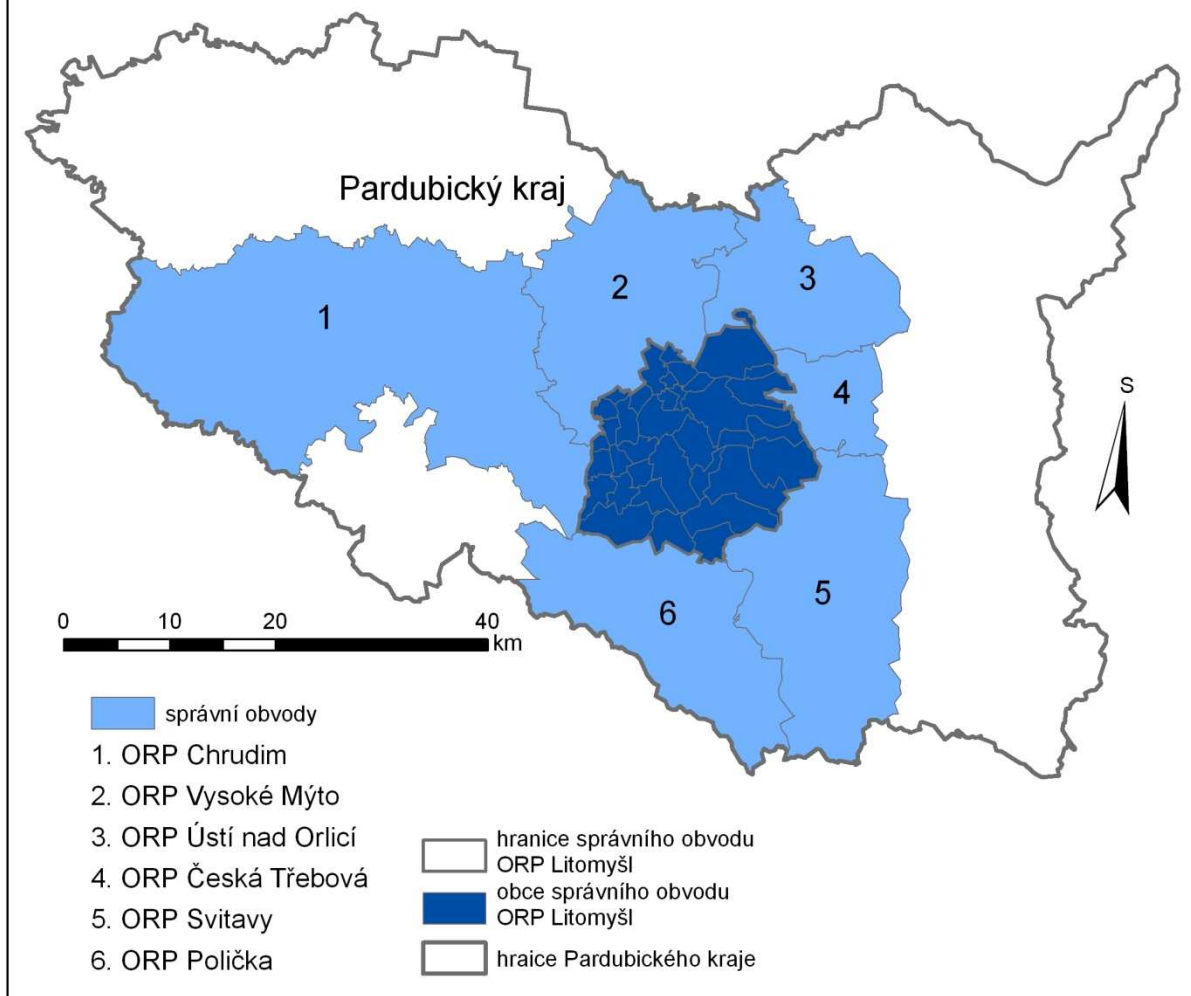
Dojíždka za prací 1991. Databáze ČSÚ Praha, 1991

Struktura obyvatelstva podle ekonomické aktivity 1991. Databáze ČSÚ Praha, 1991

SEZNAM PŘÍLOH

1. Obr. č. 1. Lokalizace správního obvodu ORP Litomyšl
2. Obr. č. 2. Hustota zalidnění v obcích správního obvodu ORP Litomyšl k 1. 1. 2009
3. Obr. č. 3. Hrubá míra porodnosti v obcích správního obvodu ORP Litomyšl v letech 2003-2008
4. Obr. č. 4. Hrubá míra úmrtnosti v obcích správního obvodu ORP Litomyšl v letech 2003-2008
5. Obr. č. 5. Věková struktura obyvatel v obcích správního obvodu ORP Litomyšl k 1. 3. 2001
6. Obr. č. 6. Vzdělanostní struktura obyvatel v obcích správního obvodu ORP Litomyšl k 1. 3. 2001
7. Obr. č. 7. Náboženská struktura obyvatel v obcích správního obvodu ORP Litomyšl k 1. 3. 2001
8. Obr. č. 8. Cena zemědělských pozemků v obcích správního obvodu ORP Litomyšl v roce 2009
9. Obr. č. 9. Míra nezaměstnanosti v obcích správního obvodu ORP Litomyšl k 31. 12. 2009
10. Obr. č. 10. Osnův trojúhelníkový graf pro obce správního obvodu ORP Litomyšl v roce 1991
11. Obr. č. 11. Osnův trojúhelníkový graf pro obce správního obvodu ORP Litomyšl v roce 2001
12. Tab. č. 1. Základní informace o obcích správního obvodu ORP Litomyšl
13. Tab. č. 2. Vývoj počtu obyvatel v obcích správního obvodu ORP Litomyšl v letech 1869-2001
14. Tab. č. 3. Vývoj bazických indexů v obcích správního obvodu ORP Litomyšl v letech 1869-2001
15. Tab. č. 4. Porovnání počtu obyvatel v obcích správního obvodu ORP Litomyšl v letech 1991 a 2001
16. Tab. č. 5. Pohyby obyvatelstva ve správním obvodu ORP Litomyšl v letech 1991-2008 (absolutní hodnoty)
17. Tab. č. 6. Pohyby obyvatelstva ve správním obvodu ORP Litomyšl v letech 1991-2008 (relativní hodnoty)
18. Tab. č. 7. Vývoj hrubé porodnosti a hrubé míry úmrtnosti v obcích správního obvodu ORP v letech 1991-1996, 1997-2002, 2003-2006
19. Tab. č. 8. Vývoj migračního salda v obcích správního obvodu ORP Litomyšl v letech 1991-96, 1997-2002, 2003-2008
20. Tab. č. 9. Struktura obyvatelstva podle věku v obcích správního obvodu ORP Litomyšl v roce 2008
21. Tab. č. 10. Struktura obyvatelstva podle věku a pohlaví v obcích správního obvodu ORP Litomyšl v roce 2008
22. Tab. č. 11. Srovnání struktury obyvatelstva v obcích správního obvodu ORP Litomyšl v roce 2008
23. Tab. č. 12. Struktura obyvatelstva podle náboženského vyznání v obcích správního obvodu ORP Litomyšl v roce 2001
24. Tab. č. 13. Obyvatelstvo 15leté a starší podle nejvyššího ukončeného vzdělání ve správním obvodu ORP Litomyšl v roce 2001
25. Tab. č. 14. Struktura obyvatelstva podle ekonomické aktivity v obcích správního obvodu ORP Litomyšl v roce 1991
26. Tab. č. 15. Struktura obyvatelstva podle ekonomické aktivity v obcích správního obvodu ORP Litomyšl v roce 2001
27. Tab. č. 16. Obce správního obvodu ORP Litomyšl podle typu pracovní funkce v jednotlivých sektorech národního hospodářství v letech 1991 a 2001.
28. Tab. č. 17. Dojíždka a vyjíždka do zaměstnání obyvatel obcí správního obvodu ORP Litomyšl v roce 1991
29. Tab. č. 18. Dojíždka a vyjíždka do zaměstnání obyvatel obcí správního obvodu ORP Litomyšl v roce 2001
30. Tab. č. 19. Průměrná základní cena zemědělských pozemků v obcích správního obvodu ORP Litomyšl v letech 2005 a 2009
31. Tab. č. 20. Vývoj míry nezaměstnanosti (v %) v obcích správního obvodu ORP Litomyšl v letech 2001-2009

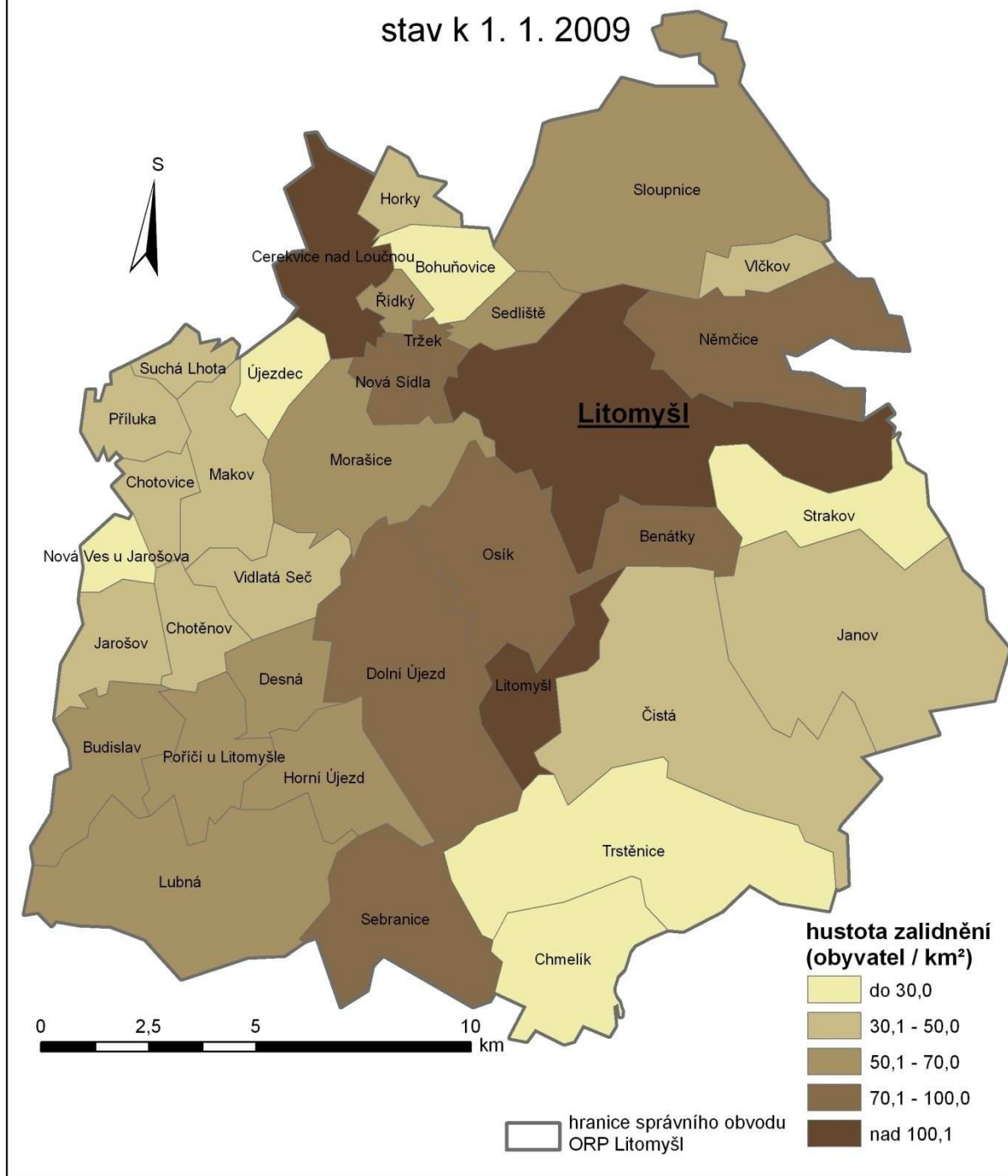
LOKALIZACE SPRÁVNÍHO OBVODU ORP LITOMYŠL

Obr. č. 1. Lokalizace správního obvodu ORP Litomyšl

HUSTOTA ZALIDNĚNÍ VE SPRÁVNÍM OBVODU ORP LITOMYŠL

stav k 1. 1. 2009

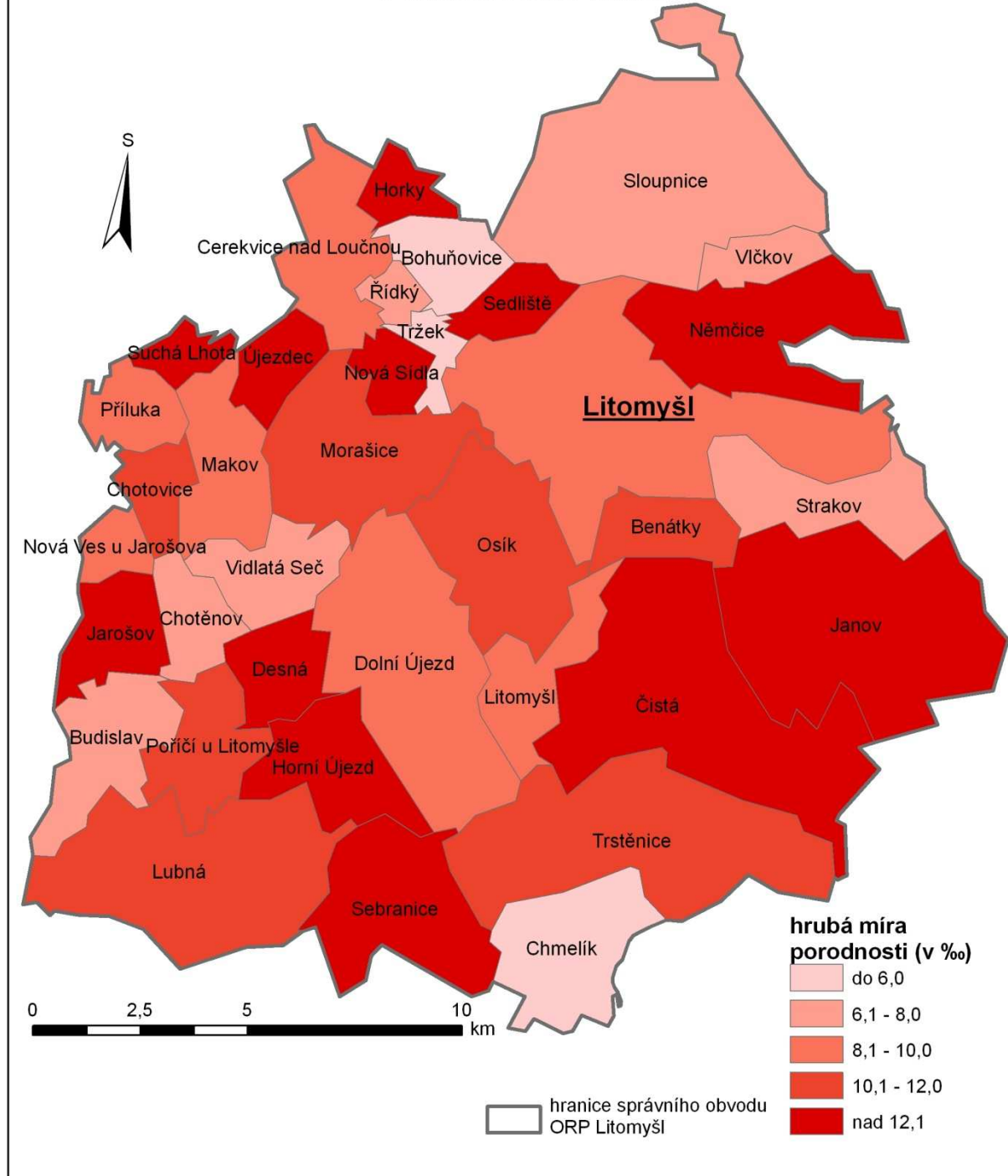

Obr. č. 2. Hustota zalidnění v obcích správního obvodu ORP Litomyšl k 1. 1. 2009

Zdroj: Český statistický úřad. Třídění dle správních obvodů obcí s rozšířenou působností (III. stupně) 2009 [online]. Aktualizováno 14. 1. 2010 [citováno 2010-04-11]. Dostupné z <http://www.czso.cz/xe/redakce.nsf/i/obce_pardubickeho_kraje>

PORODNOST VE SPRÁVNÍM OBVODU ORP LITOMYŠL

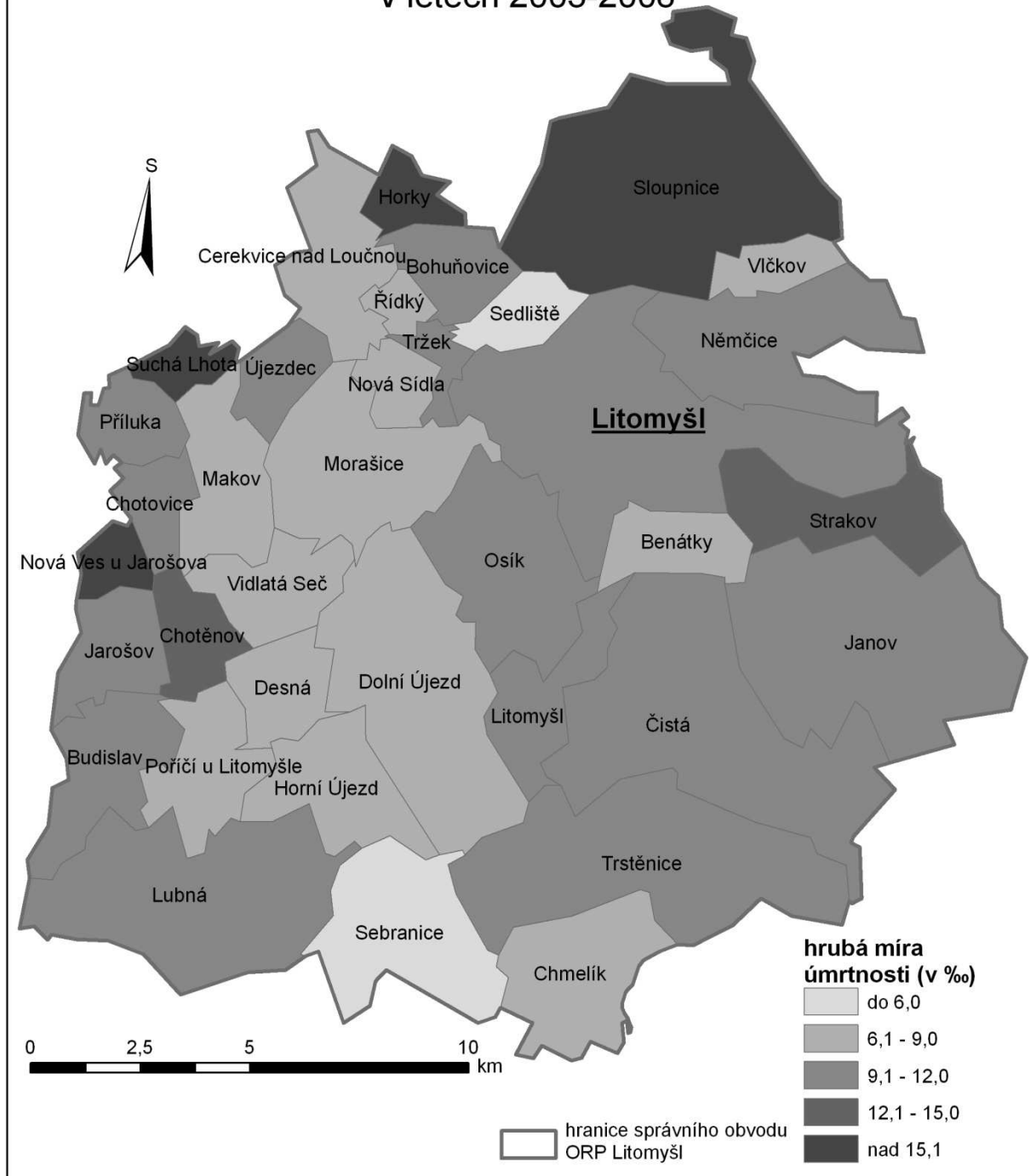
v letech 2003-2008

Obr. č. 3. Hrubá míra porodnosti v obcích správního obvodu ORP Litomyšl v letech 2003-2008

Zdroj: Český statistický úřad. Databáze demografických údajů za obce ČR v letech 1971-2008 [online]. Aktualizováno 2009 [citováno 2010-03-06]. Dostupné z <http://www.czso.cz/cz/obce_d/index.htm>

ÚMRTNOST VE SPRÁVNÍM OBVODU ORP LITOMYŠL v letech 2003-2008

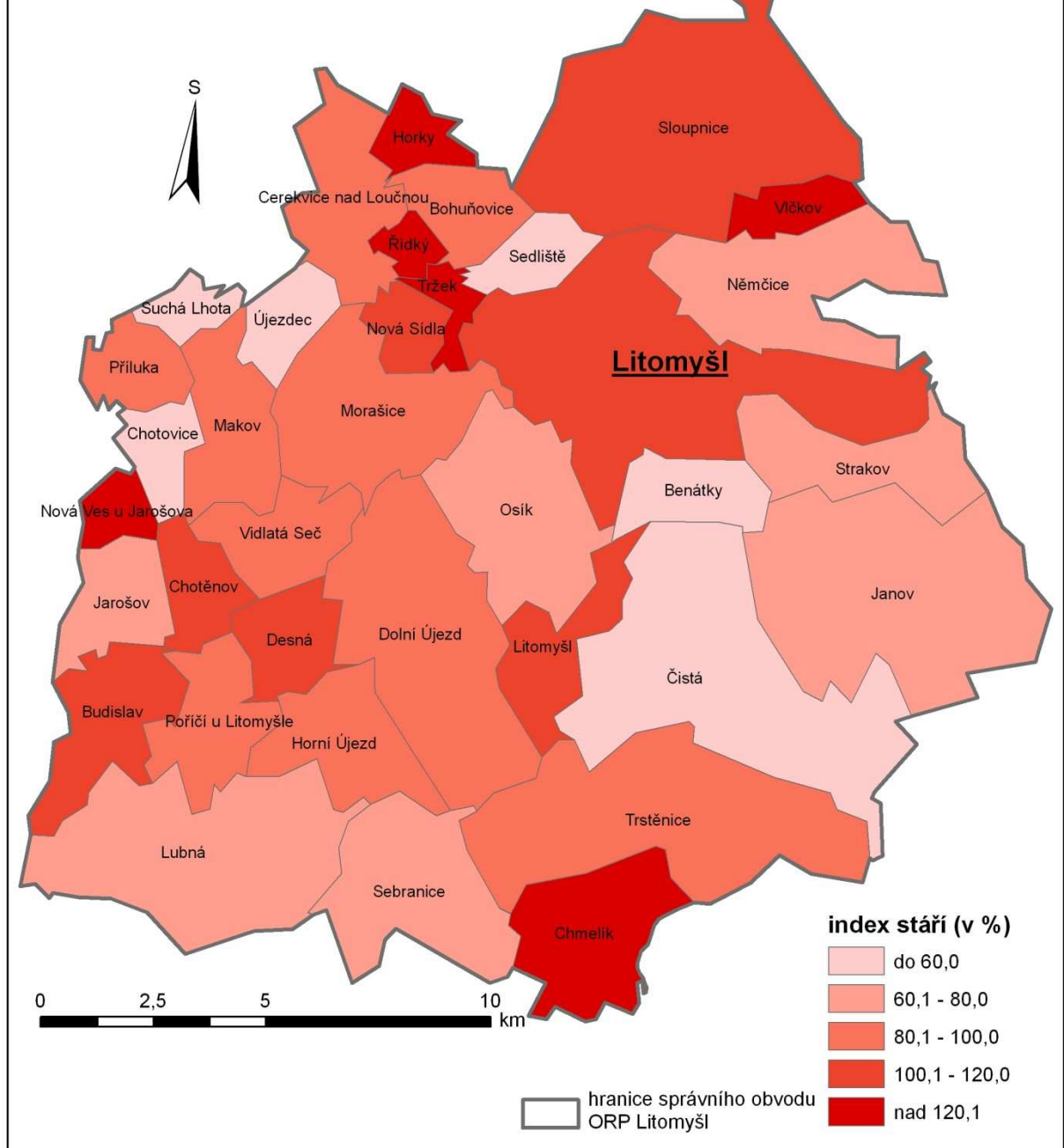

Obr. č. 4. Hrubá míra úmrtnosti v obcích správního obvodu ORP Litomyšl v letech 2003-2008

Zdroj: Český statistický úřad. Databáze demografických údajů za obce ČR v letech 1971-2008 [online]. Aktualizováno 2009 [citováno 2010-03-06]. Dostupné z <http://www.czso.cz/cz/obce_d/index.htm>

VĚKOVÁ STRUKTURA OBYVATELSTVA VE SPRÁVNÍ OBVODU ORP LITOMYŠL

k 1. 3. 2001

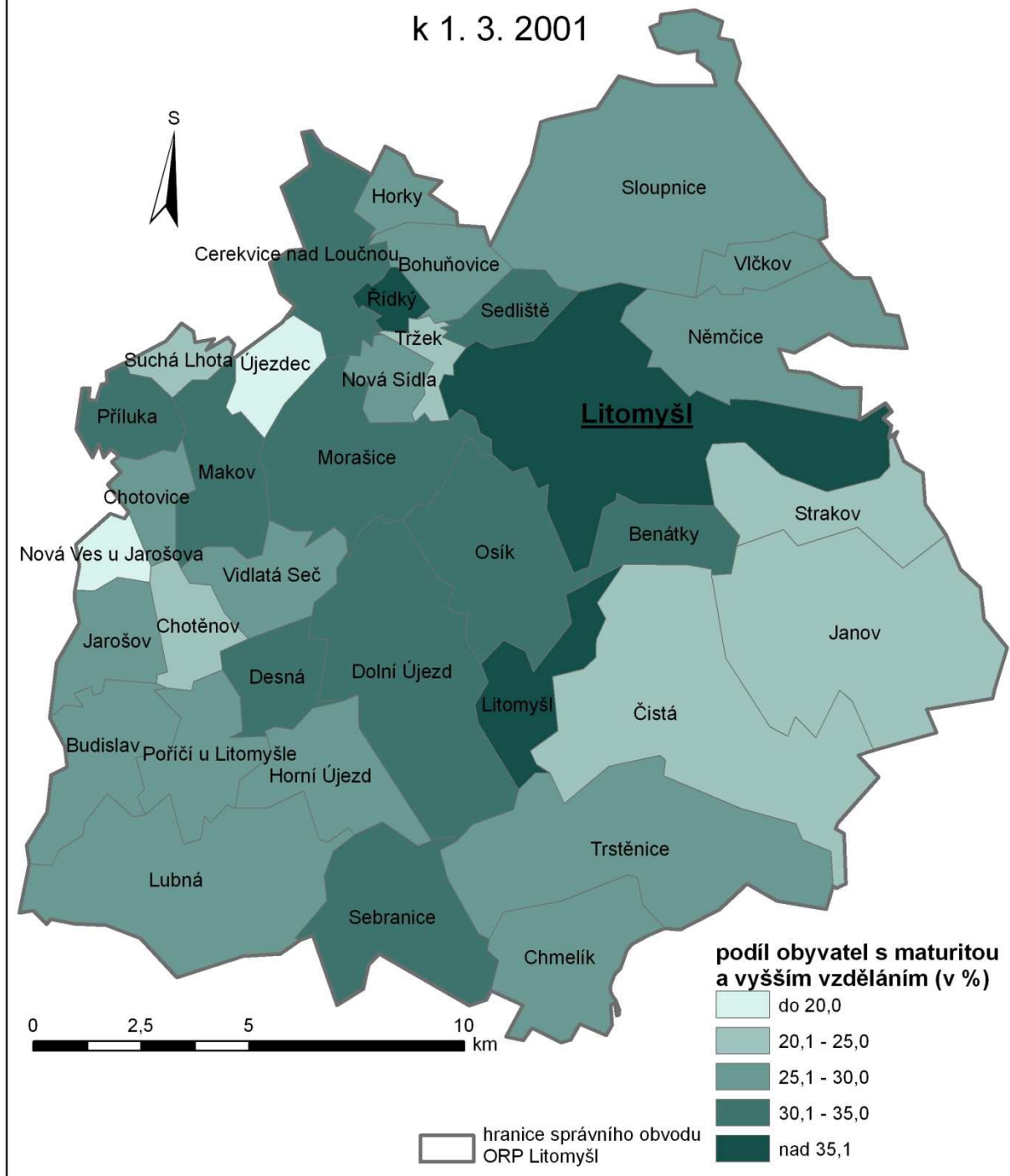
Obr. č. 5. Věková struktura obyvatel v obcích správního obvodu ORP Litomyšl k 1. 3. 2001

Zdroj: Kolektiv autorů Českého statistického úřadu: Sčítání lidu, domů a bytů k 1. 3. 2001 – základní informace o obcích: okres Svitavy. Praha: Český statistický úřad, 2003. 472 s.,

Kolektiv autorů Českého statistického úřadu: Sčítání lidu, domů a bytů k 1. 3. 2001 – základní informace o obcích: okres Ústí nad Orlicí. Praha: Český statistický úřad, 2003. 465 s.

VZDĚLANOSTNÍ STRUKTURA OBYVATEL VE SPRÁVNÍ OBVODU ORP LITOMYŠL

k 1. 3. 2001

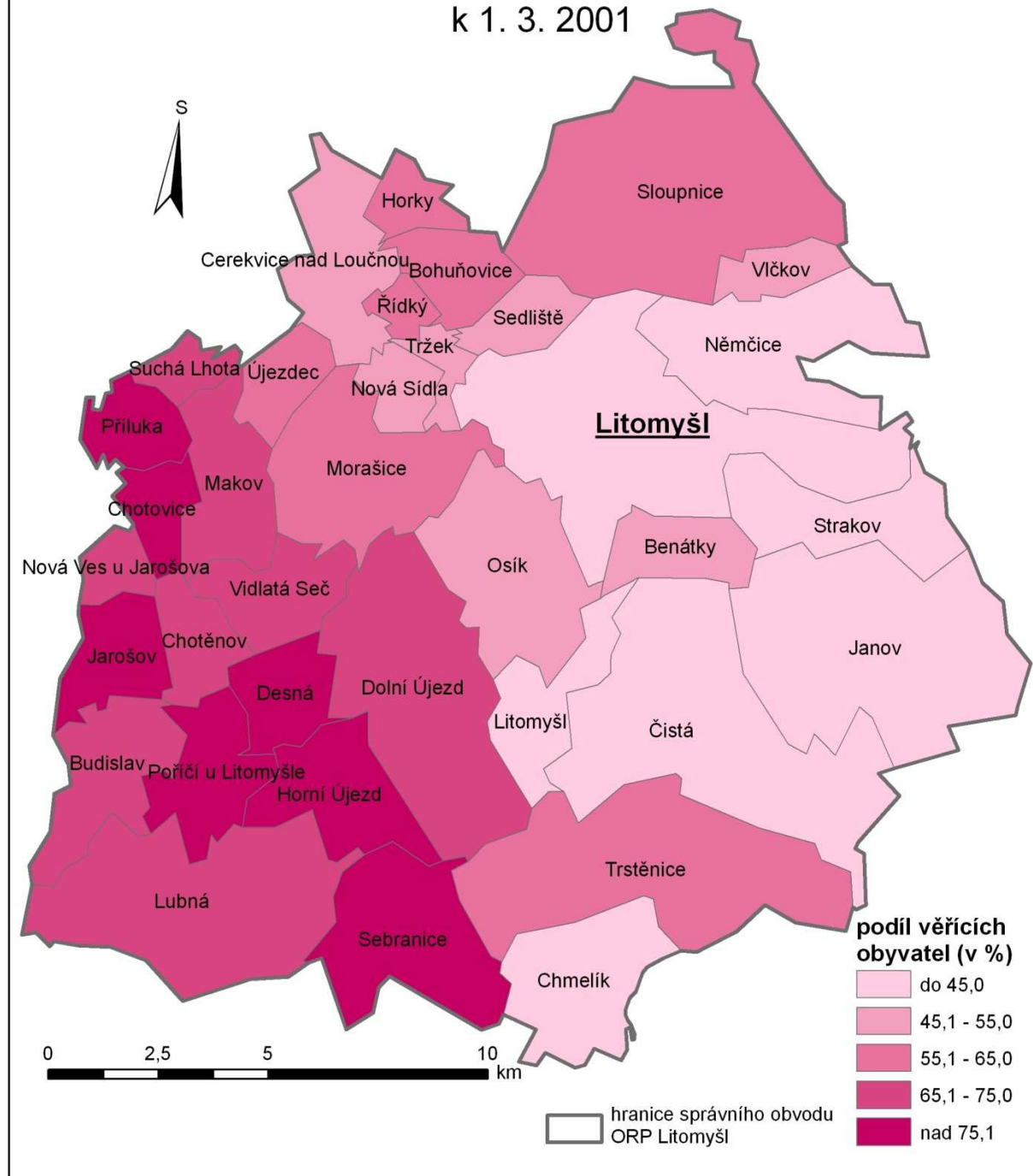

Obr. č. 6. Vzdělanostní struktura obyvatel v obcích správního obvodu ORP Litomyšl k 1. 3. 2001

Zdroj: Kolektiv autorů Českého statistického úřadu: Sčítání lidu, domů a bytů k 1. 3. 2001 – základní informace o obcích: okres Svitavy. Praha: Český statistický úřad, 2003. 472 s.,

Kolektiv autorů Českého statistického úřadu: Sčítání lidu, domů a bytů k 1. 3. 2001 – základní informace o obcích: okres Ústí nad Orlicí. Praha: Český statistický úřad, 2003. 465 s.

NÁBOŽENSKÁ STRUKTURA OBYVATEL VE SPRÁVNÍM OBVODU ORP LITOMYŠL k 1. 3. 2001

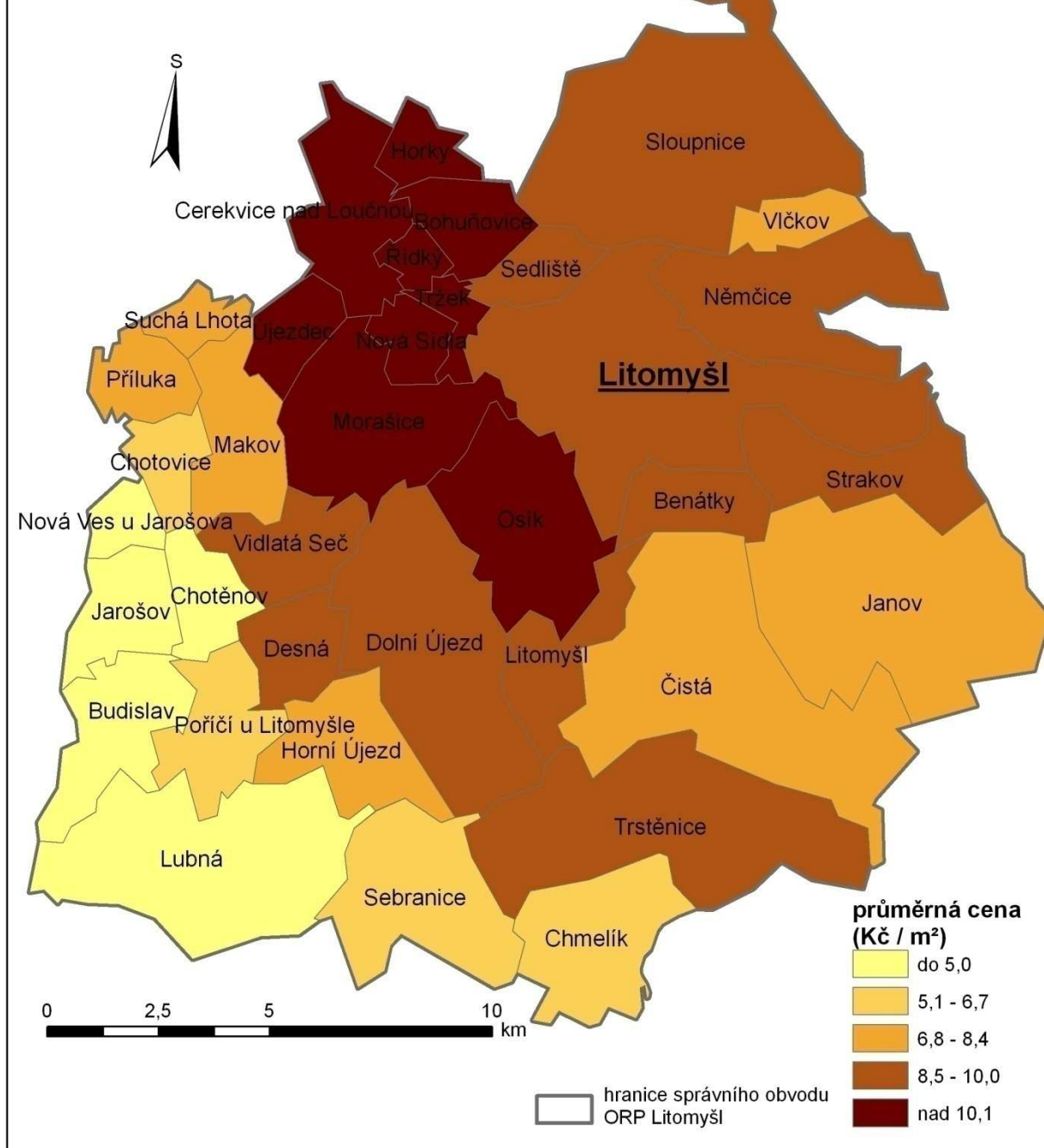

Obr. č. 7. Náboženská struktura obyvatel v obcích správního obvodu ORP Litomyšl k 1. 3. 2001

Zdroj: Kolektiv autorů Českého statistického úřadu: Sčítání lidu, domů a bytů k 1. 3. 2001 – základní informace o obcích: okres Svitavy. Praha: Český statistický úřad, 2003. 472 s.,
Kolektiv autorů Českého statistického úřadu: Sčítání lidu, domů a bytů k 1. 3. 2001 – základní informace o obcích: okres Ústí nad Orlicí. Praha: Český statistický úřad, 2003. 465 s.

PRŮMĚRNÁ CENA ZEMĚDĚLSKÝCH POZEMKŮ V SO ORP LITOMYŠL

k 15. 12. 2009

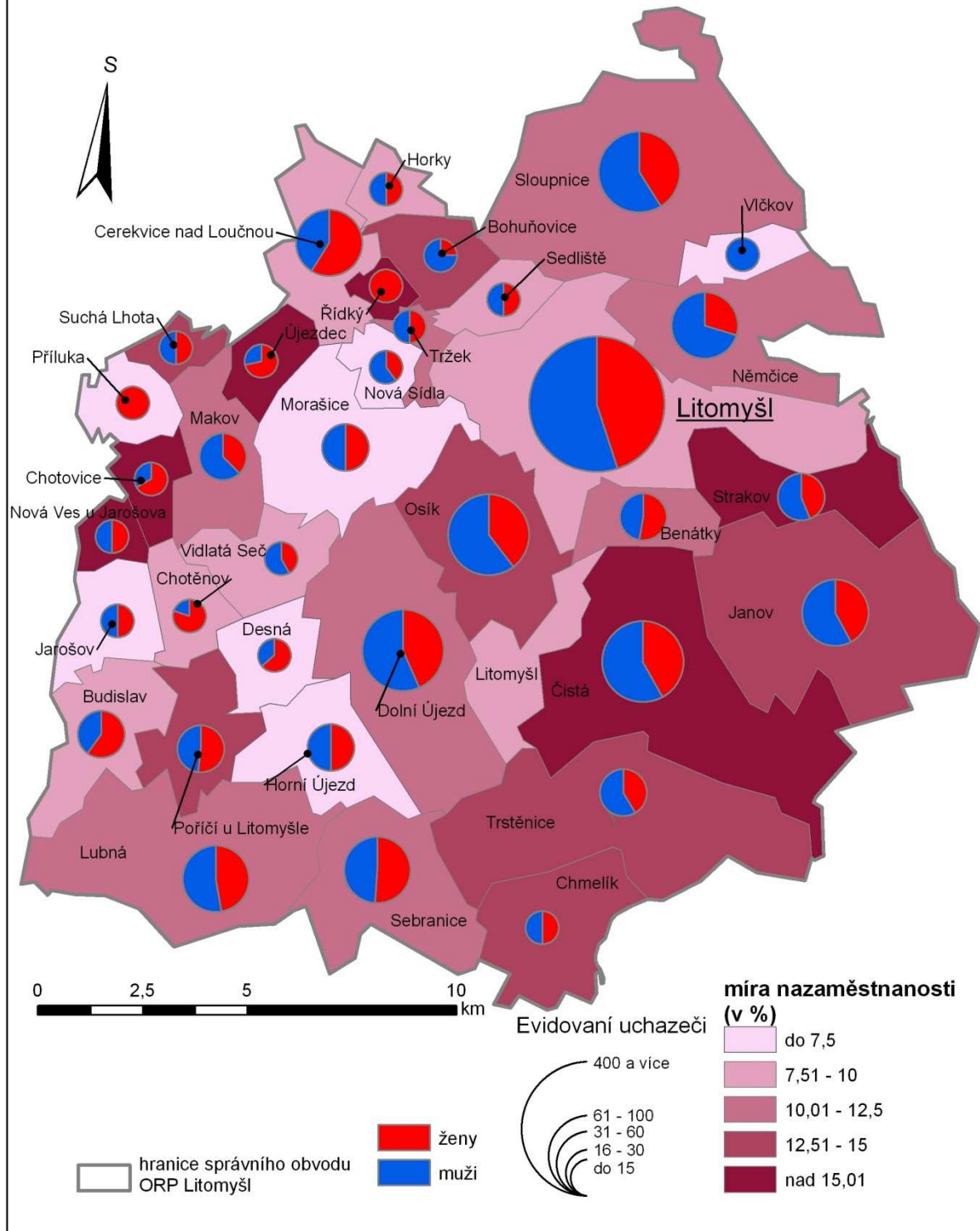

Obr. č. 8. Cena zemědělských pozemků v obcích správního obvodu ORP Litomyšl v roce 2009

Zdroj: Kolektiv autorů Ministerstva financí: Cenový věstník. Praha: Ministerstvo financí, 2008. 216 s.

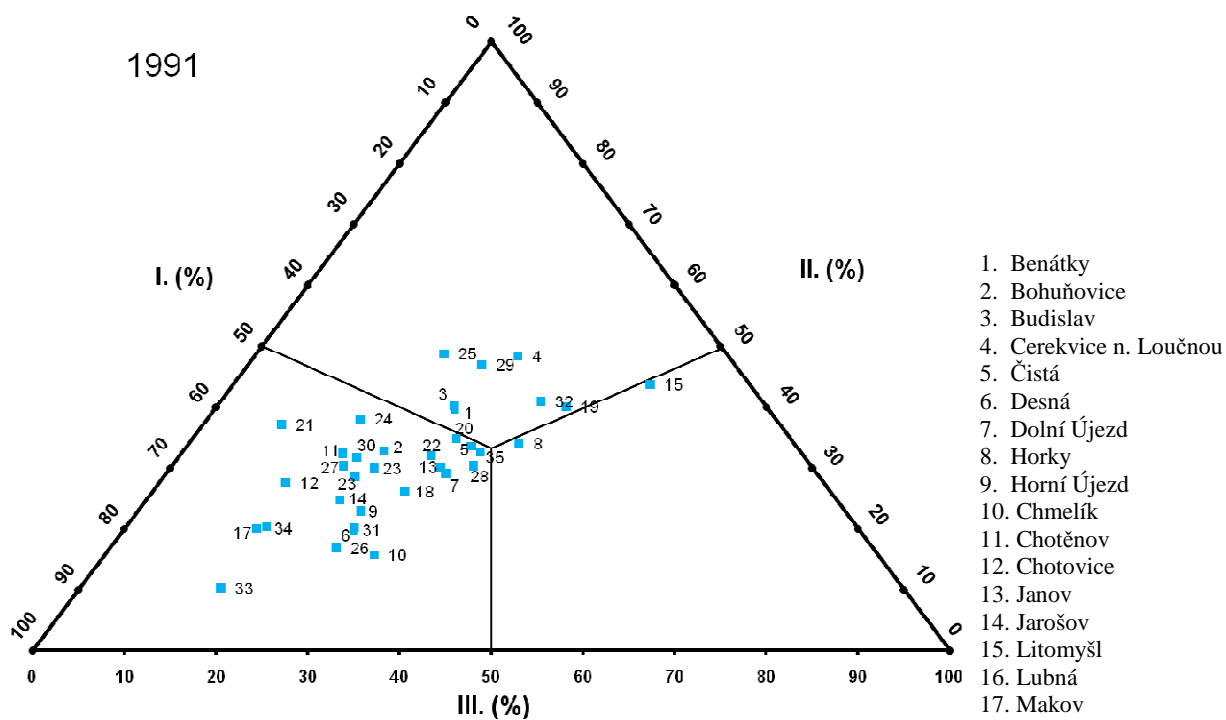
MÍRA NEZAMĚŠTNANOSTI

a počet evidovaných uchazečů ve správním obvodu
ORP Litomyšl stav k 31. 12. 2009

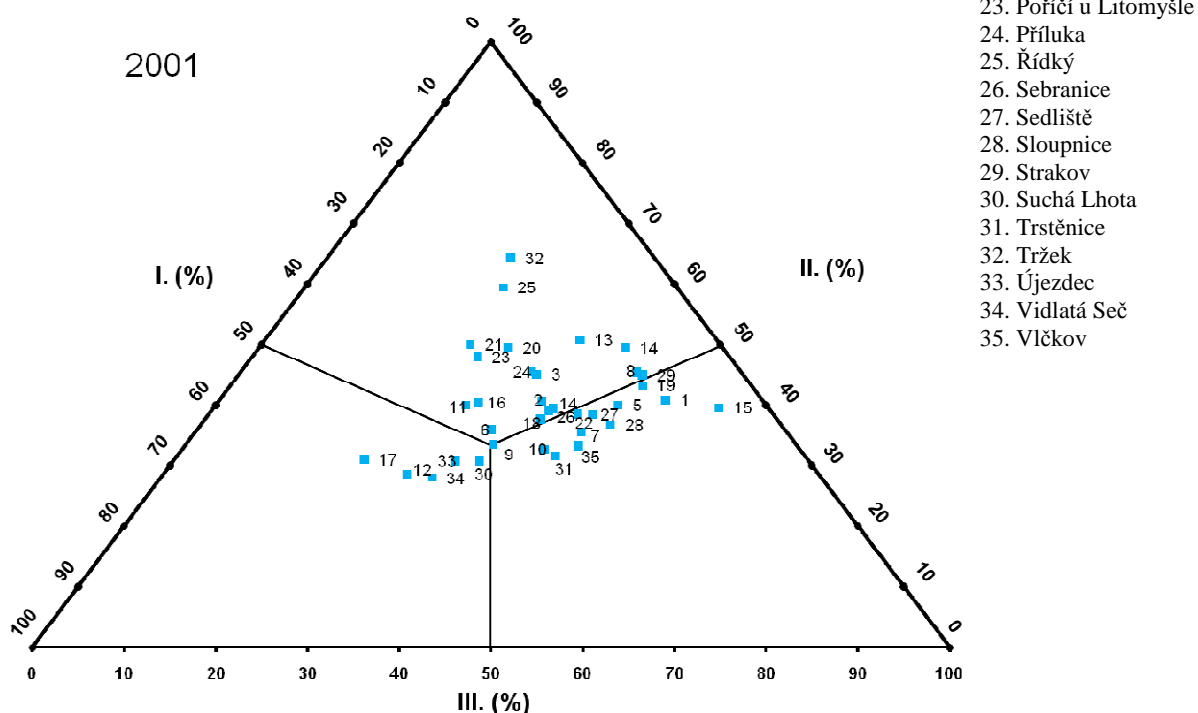

Obr. č. 9. Míra nezaměstnanosti v obcích správního obvodu ORP Litomyšl k 31. 12. 2009

Zdroj: Ministerstvo práce a sociálních věcí. Statistiky nezaměstnanosti z územního hlediska [online]. Aktualizace není uvedena [citováno 2010-3-6]. Dostupné z <<http://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/uzem>>

Obr. č. 10. Ossanův trojúhelníkový graf pro obce správního obvodu ORP Litomyšl v roce 1991

Obr. č. 11. Ossanův trojúhelníkový graf pro obce správního obvodu ORP Litomyšl v roce 2001

Zdroj: Zdroj: Struktura obyvatelstva podle ekonomické aktivity 1991. Databáze ČSÚ Praha, 1991, Kolektiv autorů Českého statistického úřadu: Sčítání lidu, domů a bytů k 1. 3. 2001 – základní informace o obcích: okres Svitavy. Praha: Český statistický úřad, 2003. 472 s., vlastní výpočty

Tab. č. 1. Základní informace o obcích správního obvodu ORP Litomyšl

název obce	první písemná zmínka	počet obyvatel k 1. 1. 2009			výměra (ha)	hustota zalidnění (obyvatel / km ²)
		celkem	muži	ženy		
Benátky	1547	360	167	193	479,1	75,1
Bohuňovice	1167	116	54	62	423,1	27,4
Budislav	1318	440	234	206	805,6	54,6
Cerekvice nad Loučnou	1167	842	422	420	829,1	101,6
Čistá	1347	918	456	462	2 520,9	36,4
Desná	1293	311	152	159	477,4	65,1
Dolní Újezd	1167	1 960	969	991	1 970,6	99,5
Horky	1226	105	48	57	267,3	39,3
Horní Újezd	1167	442	231	211	773,6	57,1
Chmelík	1314	186	98	88	953,9	19,5
Chotěnov	1347	123	64	59	399,4	30,8
Chotovice	1350	134	69	65	320,0	41,9
Janov	1347	924	447	477	2 471,3	37,4
Jarošov	1368	189	93	96	512,9	36,9
Litomyšl	1108	10 143	4 855	5 288	3 345,3	303,2
Lubná	1347	1 012	525	487	1 986,4	50,9
Makov	1349	345	167	178	689,8	50,0
Morašice	1226	709	359	350	1 242,7	57,1
Němčice	1347	936	480	456	1 316,7	71,1
Nová Sídla	1790	235	107	128	294,9	79,7
Nová Ves u Jarošova	1559	60	32	28	238,2	25,2
Osík	1347	989	498	491	1 261,7	78,4
Poříčí u Litomyšle	1361	443	245	198	649,7	68,2
Příluka	1355	164	82	82	381,4	43,0
Řídký	1689	73	35	38	141,4	51,6
Sebranice	1043	928	470	458	1 168,3	79,4
Sedliště	1508	242	121	121	369,3	65,5
Sloupnice	1292	1 716	818	898	2 791,9	61,5
Strakov	1347	214	100	114	852,9	25,1
Suchá Lhota	1559	84	41	43	218,6	38,4
Trstěnice	993	519	262	257	2 147,4	24,2
Tržek	1347	168	84	84	171,0	98,3
Újezdec	1167	94	44	50	345,6	27,2
Vidlatá Seč	1167	287	147	140	610,3	47,0
Vlčkov	1292	106	56	50	283,4	37,4
ORP Litomyšl		26 517	13 032	13 485	33711,0	78,7

Zdroj: Kolektiv autorů Českého statistického úřadu: Historický lexikon obcí ČR 1869–2005 I. díl. Český statistický úřad. Praha, 2006. 759 s.,

Český statistický úřad. Třídění dle správních obvodů obcí s rozšířenou působností (III. stupně) 2009 [online]. Aktualizováno 14. 1. 2010 [citováno 2010-04-11]. Dostupné z

<http://www.czso.cz/x/redakce.nsf/i/obce_pardubickeho_kraje>, vlastní výpočty a zpracování

Tab. č. 2. Vývoj počtu obyvatel v obcích správného obvodu ORP Litomyšl v letech 1869-2001

obec	1869	1880	1890	1900	1910	1921	1930	1950	1961	1970	1980	1991	2001
Benátky	484	490	507	468	451	431	456	325	308	305	288	255	300
Bohuňovice	354	344	318	327	314	300	269	185	174	152	148	125	116
Budislav	1 423	1 270	1 186	1 085	1 115	1 041	998	697	702	606	501	435	435
Cerekvice nad Loučnou	737	894	982	1 033	1 143	1 137	1 069	829	837	817	773	826	798
Čistá	1 667	1 714	1 813	1 730	1 986	1 657	1 517	1 003	914	798	858	837	866
Desná	523	539	538	533	516	507	473	318	383	350	375	357	334
Dolní Újezd	2 425	2 415	2 361	2 352	2 350	2 318	2 161	1 781	1 765	1 730	1 749	1 817	1 875
Horky	287	344	317	296	290	286	259	205	188	156	118	116	107
Horní Újezd	991	944	898	893	858	823	806	606	554	495	478	440	437
Chmelík	472	493	481	525	495	478	471	239	240	231	213	194	211
Chotěnov	353	357	356	344	366	375	335	225	216	188	160	139	133
Chotovice	329	316	321	325	330	321	326	224	177	168	146	117	126
Janov	2 278	2 180	2 190	2 179	2 181	1 883	1 839	890	802	736	799	758	745
Jarošov	690	565	536	528	543	535	458	317	304	234	197	186	184
Litomyšl	8 597	9 113	9 636	9 651	9 329	8 737	8 638	7 655	8 427	8 884	10 253	10 187	10 358
Lubná	1 604	1 584	1 493	1 444	1 448	1 429	1 440	1 064	1 077	974	949	953	977
Makov	659	664	628	627	618	582	536	419	408	368	324	343	349
Morašice	1 029	1 036	1 090	1 084	1 087	1 055	1 044	808	770	678	705	703	740
Němčice	1 505	1 530	1 516	1 481	1 437	1 420	1 340	1 085	1 128	999	990	899	892
Nová Sídla	467	464	455	457	453	412	398	296	350	335	295	249	237
Nová Ves u Jarošova	229	310	282	246	269	261	243	182	156	129	86	63	63
Osík	1 289	1 264	1 267	1 179	1 244	1 301	1 243	976	1 013	955	912	936	983
Poříčí u Litomyšle	846	826	777	728	770	700	661	552	512	473	440	393	412
Příluka	340	354	323	319	346	332	320	224	223	207	195	176	162
Řídký	63	61	89	71	54	61	64	87	89	81	86	74	68
Sebranice	1 314	1 277	1 183	1 214	1 256	1 192	1 202	851	836	772	757	812	861
Sedliště	269	288	301	295	277	280	271	230	223	203	201	215	227
Sloupnice	2 995	2 977	2 799	2 849	2 770	2 677	2 520	2 040	2 116	1 954	1 859	1 683	1 782
Strakov	373	364	323	319	311	294	295	182	221	219	206	196	226
Suchá Lhota	198	230	240	234	225	228	208	140	131	111	104	98	90
Trstěnice	1 059	1 095	1 074	1 119	1 181	1 137	1 056	695	662	626	547	490	471
Tržek	224	214	214	184	221	226	229	181	215	196	181	159	166
Újezdec	331	376	385	349	353	337	316	219	183	152	123	95	89
Vídlatá Seč	529	536	524	506	525	503	490	346	340	295	293	310	298
Vlčkov	280	295	288	271	264	264	271	181	171	132	109	97	101
ORP Litomyšl	37 213	37 723	37 691	37 245	37 376	35 520	34 222	26 257	26 815	25 709	26 418	25 733	26 219

Zdroj: Kolektiv autorů Českého statistického úřadu: Historický lexikon obcí ČR 1869–2005 I. díl. Český statistický úřad. Praha, 2006. 759 s., vlastní výpočty a zpracování

Tab. č. 3. Vývoj bazických indexů v obcích správního obvodu ORP Litomyšl v letech 1869-2001

obec	1869	1880	1890	1900	1910	1921	1930	1950	1961	1970	1980	1991	2001
Benátky	100	101,2	104,8	96,7	93,2	89,0	94,2	67,1	63,6	63,0	59,5	52,7	62,0
Bohuňovice	100	97,2	89,8	92,4	88,7	84,7	76,0	52,3	49,2	42,9	41,8	35,3	32,8
Budislav	100	89,2	83,3	76,2	78,4	73,2	70,1	49,0	49,3	42,6	35,2	30,6	30,6
Cerekvice nad Loučnou	100	121,3	133,2	140,2	155,1	154,3	145,0	112,5	113,6	110,9	104,9	112,1	108,3
Čistá	100	102,8	108,8	103,8	119,1	99,4	91,0	60,2	54,8	47,9	51,5	50,2	51,9
Desná	100	103,1	102,9	101,9	98,7	96,9	90,4	60,8	73,2	66,9	71,7	68,3	63,9
Dolní Újezd	100	99,6	97,4	97,0	96,9	95,6	89,1	73,4	72,8	71,3	72,1	74,9	77,3
Horky	100	119,9	110,5	103,1	101,0	99,7	90,2	71,4	65,5	54,4	41,1	40,4	37,3
Horní Újezd	100	95,3	90,6	90,1	86,6	83,0	81,3	61,2	55,9	49,9	48,2	44,4	44,1
Chmelík	100	104,4	101,9	111,2	104,9	101,3	99,8	50,6	50,8	48,9	45,1	41,1	44,7
Chotěnov	100	101,1	100,8	97,5	103,7	106,2	94,9	63,7	61,2	53,3	45,3	39,4	37,7
Chotovice	100	96,0	97,6	98,8	100,3	97,6	99,1	68,1	53,8	51,1	44,4	35,6	38,3
Janov	100	95,7	96,1	95,7	95,7	82,7	80,7	39,1	35,2	32,3	35,1	33,3	32,7
Jarošov	100	81,9	77,7	76,5	78,7	77,5	66,4	45,9	44,1	33,9	28,6	27,0	26,7
Litomyšl	100	106,0	112,1	112,3	108,5	101,6	100,5	89,0	98,0	103,3	119,3	118,5	120,5
Lubná	100	98,8	93,1	90,0	90,3	89,1	89,8	66,3	67,1	60,7	59,2	59,4	60,9
Makov	100	100,8	95,3	95,1	93,8	88,3	81,3	63,6	61,9	55,8	49,2	52,0	53,0
Morašice	100	100,7	105,9	105,3	105,6	102,5	101,5	78,5	74,8	65,9	68,5	68,3	71,9
Němčice	100	101,7	100,7	98,4	95,5	94,4	89,0	72,1	75,0	66,4	65,8	59,7	59,3
Nová Sídla	100	99,4	97,4	97,9	97,0	88,2	85,2	63,4	74,9	71,7	63,2	53,3	50,7
Nová Ves u Jarošova	100	135,4	123,1	107,4	117,5	114,0	106,1	79,5	68,1	56,3	37,6	27,5	27,5
Osík	100	98,1	98,3	91,5	96,5	100,9	96,4	75,7	78,6	74,1	70,8	72,6	76,3
Poříčí u Litomyšle	100	97,6	91,8	86,1	91,0	82,7	78,1	65,2	60,5	55,9	52,0	46,5	48,7
Příluka	100	104,1	95,0	93,8	101,8	97,6	94,1	65,9	65,6	60,9	57,4	51,8	47,6
Řídký	100	96,8	141,3	112,7	85,7	96,8	101,6	138,1	141,3	128,6	136,5	117,5	107,9
Sebranice	100	97,2	90,0	92,4	95,6	90,7	91,5	64,8	63,6	58,8	57,6	61,8	65,5
Sedliště	100	107,1	111,9	109,7	103,0	104,1	100,7	85,5	82,9	75,5	74,7	79,9	84,4
Sloupnice	100	99,4	93,5	95,1	92,5	89,4	84,1	68,1	70,7	65,2	62,1	56,2	59,5
Strakov	100	97,6	86,6	85,5	83,4	78,8	79,1	48,8	59,2	58,7	55,2	52,5	60,6
Suchá Lhota	100	116,2	121,2	118,2	113,6	115,2	105,1	70,7	66,2	56,1	52,5	49,5	45,5
Trstěnice	100	103,4	101,4	105,7	111,5	107,4	99,7	65,6	62,5	59,1	51,7	46,3	44,5
Tržek	100	95,5	95,5	82,1	98,7	100,9	102,2	80,8	96,0	87,5	80,8	71,0	74,1
Újezdec	100	113,6	116,3	105,4	106,6	101,8	95,5	66,2	55,3	45,9	37,2	28,7	26,9
Vídlatá Seč	100	101,3	99,1	95,7	99,2	95,1	92,6	65,4	64,3	55,8	55,4	58,6	56,3
Vlčkov	100	105,4	102,9	96,8	94,3	94,3	96,8	64,6	61,1	47,1	38,9	34,6	36,1
ORP Litomyšl	100	101,4	101,3	100,1	100,4	95,5	92,0	70,6	72,1	69,1	71,0	69,2	70,5

Zdroj: Kolektiv autorů Českého statistického úřadu: Historický lexikon obcí ČR 1869–2005 I. díl. Český statistický úřad. Praha, 2006. 759 s., vlastní výpočty a zpracování

Tab. č. 4. Porovnání počtu obyvatel v obcích správního obvodu ORP Litomyšl v letech 1991 a 2001

obec	počet obyvatel		rozdíl 2008/1991	index růstu 2008/1991 (%)
	1991	2008		
Benátky	255	360	105	141,2
Bohuňovice	125	116	-9	92,8
Budislav	435	440	5	101,1
Cerekvice nad Loučnou	826	842	16	101,9
Čistá	837	918	81	109,7
Desná	357	311	-46	87,1
Dolní Újezd	1817	1 960	143	107,9
Horky	116	105	-11	90,5
Horní Újezd	440	442	2	100,5
Chmelík	194	186	-8	95,9
Chotěnov	139	123	-16	88,5
Chotovice	117	134	17	114,5
Janov	758	924	166	121,9
Jarošov	186	189	3	101,6
Litomyšl	10187	10 143	-44	99,6
Lubná	953	1 012	59	106,2
Makov	343	345	2	100,6
Morašice	703	709	6	100,9
Němčice	899	936	37	104,1
Nová Sídla	249	235	-14	94,4
Nová Ves u Jarošova	63	60	-3	95,2
Osík	936	989	53	105,7
Poříčí u Litomyšle	393	443	50	112,7
Příluka	176	164	-12	93,2
Řídký	74	73	-1	98,6
Sebranice	812	928	116	114,3
Sedliště	215	242	27	112,6
Sloupnice	1683	1 716	33	102,0
Strakov	196	214	18	109,2
Suchá Lhota	98	84	-14	85,7
Trstěnice	490	519	29	105,9
Tržek	159	168	9	105,7
Újezdec	95	94	-1	98,9
Vidlatá Seč	310	287	-23	92,6
Vlčkov	97	106	9	109,3
ORP Litomyšl	25 733	26 517	784	103,0

Zdroj: Český statistický úřad. Databáze demografických údajů za obce ČR v letech 1971-2008 [online]. Aktualizováno 2009 [citováno 2010-03-06]. Dostupné z <http://www.czso.cz/cz/obce_d/index.htm>, vlastní výpočty a zpracování

Tab. č. 5. Pohyby obyvatelstva ve správním obvodu ORP Litomyšl v letech 1991-2008 (absolutní hodnoty)

rok	živě narození	zemřelí	přirozený přírůstek	migrační saldo	celkový přírůstek
1991	342	317	25	68	93
1992	343	312	31	82	113
1993	381	327	54	-39	15
1994	307	308	-1	2	1
1995	281	334	-53	36	-17
1996	257	303	-46	64	18
1997	273	294	-21	28	7
1998	286	295	-9	94	85
1999	260	276	-16	136	120
2000	285	271	14	67	81
2001	227	312	-85	-87	-172
2002	276	239	37	37	74
2003	239	291	-52	85	33
2004	240	293	-53	-20	-73
2005	259	259	0	55	55
2006	266	286	-20	56	36
2007	298	240	58	19	77
2008	309	250	59	174	233

Zdroj: Český statistický úřad. Databáze demografických údajů za obce ČR v letech 1971-2008 [online].

Aktualizováno 2009 [citováno 2010-03-06]. Dostupné z <http://www.czso.cz/cz/obce_d/index.htm>, vlastní výpočty a zpracování

Tab. č. 6. Pohyby obyvatelstva ve správním obvodu ORP Litomyšl v letech 1991-2008 (relativní hodnoty)

rok	porodnost (‰)	úmrtnost (‰)	přirozený přírůstek (‰)	migrační saldo (‰)	celkový přírůstek (‰)
1991	13,3	12,3	1,0	2,6	3,6
1992	13,3	12,1	1,2	3,2	4,4
1993	14,7	12,6	2,1	-1,5	0,6
1994	11,8	11,9	-0,1	0,1	0,0
1995	10,8	12,9	-2,1	1,4	-0,7
1996	9,9	11,7	-1,8	2,5	0,7
1997	10,5	11,3	-0,8	1,1	0,3
1998	11,0	11,4	-0,4	3,6	3,2
1999	10,0	10,6	-0,6	5,2	4,6
2000	10,9	10,3	0,6	2,6	3,0
2001	8,7	11,9	-3,2	-3,3	-6,5
2002	10,6	9,2	1,4	1,4	2,8
2003	9,1	11,1	-2,0	3,3	1,3
2004	9,2	11,2	-2,0	-0,8	-2,8
2005	9,9	9,9	0	2,1	2,1
2006	10,2	10,9	-0,7	2,1	1,4
2007	11,4	9,1	2,3	0,7	3,0
2008	11,7	9,5	2,2	6,6	8,8

Zdroj: Český statistický úřad. Databáze demografických údajů za obce ČR v letech 1971-2008 [online].

Aktualizováno 2009 [citováno 2010-03-06]. Dostupné z <http://www.czso.cz/cz/obce_d/index.htm>, vlastní výpočty a zpracování

Tab. č. 7. Vývoj hrubé porodnosti a hrubé míry úmrtnosti v obcích správního obvodu ORP v letech 1991-1996, 1997-2002, 2003-2006 (v šestiletých průměrech)

obec	1991 - 1996		1997 - 2002		2002 - 2008	
	hmp (‰)	hmú (‰)	hmp (‰)	hmú (‰)	hmp (‰)	hmú (‰)
Benátky	9,9	6,8	6,8	11,8	11,0	9,0
Bohuňovice	15,4	18,5	15,3	10,7	5,6	9,8
Budislav	15,2	12,9	9,0	9,3	7,2	10,7
Cerekvice nad Loučnou	11,1	9,4	6,0	9,8	8,3	7,5
Čistá	12,9	8,9	16,5	9,1	12,8	9,3
Desná	14,4	10,1	8,5	11,6	12,1	7,3
Dolní Újezd	14,5	9,8	11,3	7,5	9,8	8,6
Horky	7,6	18,3	7,8	7,8	17,0	21,6
Horní Újezd	14,9	9,7	10,6	11,7	12,3	7,7
Chmelík	13,9	6,5	12,9	8,1	5,2	7,8
Chotěnov	16,9	14,5	12,3	16,0	7,8	13,1
Chotovice	27,3	21,6	16,9	18,3	11,7	11,7
Janov	13,8	14,2	10,0	10,6	12,5	11,7
Jarošov	12,4	14,2	11,8	14,5	14,5	11,8
Litomyšl	11,2	10,7	9,3	9,9	9,8	9,8
Lubná	14,7	10,5	11,5	11,3	11,1	9,5
Makov	17,5	12,2	10,5	5,2	9,1	8,6
Morašice	14,6	9,2	9,3	8,1	10,2	7,2
Němčice	10,2	14,0	10,8	10,2	13,8	10,5
Nová Sídla	7,9	13,8	13,5	12,1	12,1	8,5
Nová Ves u Jarošova	11,8	14,7	20,8	17,9	8,2	16,4
Osík	13,5	11,4	9,5	8,3	10,1	9,8
Poříčí u Litomyšle	10,3	15,4	10,4	8,7	10,5	8,9
Příluka	14,7	13,7	9,2	17,4	8,2	11,3
Řídký	6,7	8,9	2,4	9,5	7,1	7,1
Sebranice	15,9	11,1	14,3	9,5	12,1	5,2
Sedliště	19,1	12,2	12,3	11,6	14,6	2,8
Sloupnice	11,2	26,0	12,0	22,4	7,9	22,4
Strakov	10,8	12,6	10,8	10,8	7,6	14,5
Suchá Lhota	12,5	14,3	19,0	15,2	13,6	23,4
Trstěnice	9,5	19,3	9,2	14,3	11,8	11,5
Tržek	9,7	13,0	12,7	10,5	6,0	11,0
Újezdec	11,4	13,3	10,2	14,2	20,6	11,2
Vidlatá Seč	10,3	12,0	7,2	10,6	6,8	6,8
Vlčkov	8,6	13,8	0,0	8,6	6,8	6,8
ORP Litomyšl	12,9	13,1	10,9	11,5	10,5	10,6

Zdroj: Český statistický úřad. Databáze demografických údajů za obce ČR v letech 1971-2008 [online].

Aktualizováno 2009 [citováno 2010-03-06]. Dostupné z <http://www.czso.cz/cz/obce_d/index.htm>, vlastní výpočty a zpracování

Tab. č. 8. Vývoj migračního salda v obcích správního obvodu ORP Litomyšl v letech 1991-96, 1997-2002, 2003-2008 (v šestiletých průměrech)

obec	1991 - 1996			1997 - 2002			2003 - 2008		
	přistěhovalí	vystěhovalí	migrační saldo	přistěhovalí	vystěhovalí	migrační saldo	přistěhovalí	vystěhovalí	migrační saldo
Benátky	62	38	4,0	58	34	4,0	74	25	8,2
Bohuňovice	9	31	-3,7	50	19	5,2	22	25	-0,5
Budislav	51	67	-2,7	62	50	2,0	22	25	-0,5
Cerekvice nad Loučnou	87	121	-5,7	115	105	1,7	222	188	5,7
Čistá	131	143	-2,0	129	132	-0,5	137	118	3,2
Desná	15	42	-4,5	37	53	-2,7	32	54	-3,7
Dolní Újezd	202	237	-5,8	164	159	0,8	213	178	5,8
Horky	3	8	-0,8	27	10	2,8	10	13	-0,5
Horní Újezd	33	36	-0,5	49	59	-1,7	45	39	1,0
Chmelík	34	25	1,5	11	30	-3,2	21	32	-1,8
Chotěnov	12	19	-1,2	9	22	-2,2	4	8	-0,7
Chotovice	8	14	-1,0	18	15	0,5	23	13	1,7
Janov	111	101	1,7	113	109	0,7	253	107	24,3
Jarošov	14	11	0,5	19	26	-1,2	18	11	1,2
Litomyšl	1 339	1101	39,7	1 016	1072	-9,3	1 405	1501	-16,0
Lubná	65	85	-3,3	97	73	4,0	94	83	1,8
Makov	33	31	0,3	28	27	0,2	34	47	-2,2
Morašice	122	134	-2,0	85	102	-2,8	76	106	-5,0
Němčice	72	91	-3,2	117	112	0,8	153	132	3,5
Nová Sídla	50	28	3,7	24	19	0,8	21	25	-0,7
Nová Ves u Jarošova	1	13	-2,0	2	8	-1,0	11	10	0,2
Osík	125	103	3,7	171	135	6,0	320	352	-5,3
Poříčí u Litomyšle	59	49	1,7	57	34	3,8	65	43	3,7
Příluka	9	21	-2,0	22	16	1,0	17	10	1,2
Řídký	7	7	0,0	6	4	0,3	7	5	0,3
Sebranice	61	83	-3,7	116	86	5,0	118	84	5,7
Sedliště	39	40	-0,2	22	33	-1,8	37	41	-0,7
Sloupnice	359	165	32,3	304	155	24,8	293	193	16,7
Strakov	31	42	-1,8	47	21	4,3	48	59	-1,8
Suchá Lhota	1	10	-1,5	4	12	-1,3	15	16	-0,2
Trstěnice	98	113	-2,5	72	73	-0,2	117	52	10,8
Tržek	24	29	-0,8	32	13	3,2	24	17	1,2
Újezdec	20	34	-2,3	10	10	0,0	24	19	0,8
Vidlatá Seč	23	31	-1,3	28	27	0,2	23	33	-1,7
Vlčkov	7	5	0,3	13	9	0,7	26	8	3,0
ORP Litomyšl	95	89	1,0	90	82	1,3	115	105	1,7

Zdroj: Český statistický úřad. Databáze demografických údajů za obce ČR v letech 1971-2008 [online].

Aktualizováno 2009 [citováno 2010-03-06]. Dostupné z <http://www.czso.cz/cz/obce_d/index.htm>, vlastní výpočty a zpracování

Tab. č. 9. Struktura obyvatelstva podle věku v obcích správního obvodu ORP Litomyšl v roce 2008

obec	obyvatelstvo ve věku					
	0-14		15-64		65+	
	abs.	%	abs.	%	abs.	%
Benátky	69	19,2	253	70,3	38	10,6
Bohuňovice	15	12,9	87	75,0	14	12,1
Budislav	67	15,2	302	68,6	71	16,1
Cerekvice nad Loučnou	103	12,2	646	76,7	93	11,0
Čistá	180	19,6	649	70,7	89	9,7
Desná	46	14,8	212	68,2	53	17,0
Dolní Újezd	312	15,9	1 359	69,3	289	14,7
Horky	18	17,1	65	61,9	22	21,0
Horní Újezd	78	17,6	299	67,6	65	14,7
Chmelík	21	11,3	138	74,2	27	14,5
Chotěnov	21	17,1	79	64,2	23	18,7
Chotovice	39	29,1	77	57,5	18	13,4
Janov	181	19,6	623	67,4	120	13,0
Jarošov	33	17,5	130	68,8	26	13,8
Litomyšl	1 392	13,7	7 166	70,6	1 585	15,6
Lubná	180	17,8	700	69,2	132	13,0
Makov	56	16,2	239	69,3	50	14,5
Morašice	96	13,5	532	75,0	81	11,4
Němčice	172	18,4	652	69,7	112	12,0
Nová Sídla	46	19,6	141	60,0	48	20,4
Nová Ves u Jarošova	10	16,7	37	61,7	13	21,7
Osík	161	16,3	704	71,2	124	12,5
Poříčí u Litomyšle	69	15,6	305	68,8	69	15,6
Příluka	27	16,5	113	68,9	24	14,6
Řídký	7	9,6	57	78,1	9	12,3
Sebranice	189	20,4	622	67,0	117	12,6
Sedliště	50	20,7	174	71,9	18	7,4
Sloupnice	275	16,0	1 134	66,1	307	17,9
Strakov	36	16,8	150	70,1	28	13,1
Suchá Lhota	14	16,7	62	73,8	8	9,5
Trstěnice	95	18,3	346	66,7	78	15,0
Tržek	24	14,3	112	66,7	32	19,0
Újezdec	23	24,5	58	61,7	13	13,8
Vidlatá Seč	37	12,9	213	74,2	37	12,9
Vlčkov	9	8,5	76	71,7	21	19,8
ORP Litomyšl	4 151	15,7	18 512	69,8	3 854	14,5

Zdroj: Český statistický úřad. Počet obyvatel v obcích ORP Litomyšl podle věkových skupin [online].

Aktualizováno 2010 [citováno 2010-03-14]. Dostupné z

<http://www.czso.cz/csu/2010edicniplan.nsf/kapitola/531339-10-nepravidelne_2010-067>, vlastní výpočty a zpracování

Tab. č.10. Struktura obyvatelstva podle věku a pohlaví v obcích správního obvodu ORP Litomyšl v roce 2008

obec	ženy ve věku						muži ve věku					
	0-14		15-64		65+		0-14		15-64		65+	
	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%
Benátky	34	17,6	134	69,4	25	13,0	35	21,0	119	71,3	13	7,8
Bohuňovice	9	14,5	43	69,4	10	16,1	6	11,1	44	81,5	4	7,4
Budislav	27	13,1	140	68,0	39	18,9	40	17,1	162	69,2	32	13,7
Cerekvice nad Loučnou	54	12,9	312	74,3	54	12,9	49	11,6	334	79,1	39	9,2
Čistá	100	21,6	308	66,7	54	11,7	80	17,5	341	74,8	35	7,7
Desná	24	15,1	108	67,9	27	17,0	22	14,5	104	68,4	26	17,1
Dolní Újezd	148	14,9	665	67,1	178	18,0	164	16,9	694	71,6	111	11,5
Horky	8	14,0	34	59,6	15	26,3	10	20,8	31	64,6	7	14,6
Horní Újezd	28	13,3	148	70,1	35	16,6	50	21,6	151	65,4	30	13,0
Chmelík	13	14,8	61	69,3	14	15,9	8	8,2	77	78,6	13	13,3
Chotěnov	7	11,9	37	62,7	15	25,4	14	21,9	42	65,6	8	12,5
Chotovice	15	23,1	40	61,5	10	15,4	24	34,8	37	53,6	8	11,6
Janov	93	19,5	300	62,9	84	17,6	88	19,7	323	72,3	36	8,1
Jarošov	12	12,5	65	67,7	19	19,8	21	22,6	65	69,9	7	7,5
Litomyšl	701	13,3	3 631	68,7	956	18,1	691	14,2	3 535	72,8	629	13,0
Lubná	82	16,8	324	66,5	81	16,6	98	18,7	376	71,6	51	9,7
Makov	30	16,9	120	67,4	28	15,7	26	15,6	119	71,3	22	13,2
Morašice	40	11,4	267	76,3	43	12,3	56	15,6	265	73,8	38	10,6
Němčice	82	18,0	311	68,2	63	13,8	90	18,8	341	71,0	49	10,2
Nová Sídla	26	20,3	75	58,6	27	21,1	20	18,7	66	61,7	21	19,6
Nová Ves u Jarošova	2	7,1	17	60,7	9	32,1	8	25,0	20	62,5	4	12,5
Osík	83	16,9	334	68,0	74	15,1	78	15,7	370	74,3	50	10,0
Poříčí u Litomyše	27	13,6	137	69,2	34	17,2	42	17,1	168	68,6	35	14,3
Příluka	15	18,3	53	64,6	14	17,1	12	14,6	60	73,2	10	12,2
Řídký	3	7,9	31	81,6	4	10,5	4	11,4	26	74,3	5	14,3
Sebranice	94	20,5	304	66,4	60	13,1	95	20,2	318	67,7	57	12,1
Sedliště	28	23,1	82	67,8	11	9,1	22	18,2	92	76,0	7	5,8
Sloupnice	149	16,6	544	60,6	205	22,8	126	15,4	590	72,1	102	12,5
Strakov	22	19,3	73	64,0	19	16,7	14	14,0	77	77,0	9	9,0
Suchá Lhota	8	18,6	29	67,4	6	14,0	6	14,6	33	80,5	2	4,9
Trstěnice	40	15,6	170	66,1	47	18,3	55	21,0	176	67,2	31	11,8
Tržek	9	10,7	53	63,1	22	26,2	15	17,9	59	70,2	10	11,9
Újezdec	13	26,0	28	56,0	9	18,0	10	22,7	30	68,2	4	9,1
Vidlatá Seč	19	13,6	97	69,3	24	17,1	18	12,2	116	78,9	13	8,8
Vlčkov	6	12,0	33	66,0	11	22,0	3	5,4	43	76,8	10	17,9
ORP Litomyšl	2 051	15,2	9 108	67,5	2 326	17,2	2 100	16,1	9 404	72,2	1 528	11,7

Zdroj: Český statistický úřad. Počet obyvatel v obcích ORP Litomyšl podle věkových skupin [online].

Aktualizováno 2010 [citováno 2010-03-14]. Dostupné z

<http://www.czso.cz/csu/2010edicniplan.nsf/kapitola/531339-10-nepriavidelne_2010-067>, vlastní výpočty a zpracování

Tab. č. 11. Srovnání struktury obyvatelstva v obcích správního obvodu ORP Litomyšl v roce 2008

obec	index stáří			index feminity	index ekonomické závislosti
	celkem	muži	ženy		
Benátky	55,1	37,1	73,5	1 156	42,3
Bohuňovice	93,3	66,7	111,1	1 148	33,3
Budislav	106,0	80,0	144,4	880	45,7
Cerekvice nad Loučnou	90,3	79,6	100,0	995	30,3
Čistá	49,4	43,8	54,0	1 013	41,4
Desná	115,2	118,2	112,5	1 046	46,7
Dolní Újezd	92,6	67,7	120,3	1 023	44,2
Horky	122,2	70,0	187,5	1 188	61,5
Horní Újezd	83,3	60,0	125,0	913	47,8
Chmelík	128,6	162,5	107,7	898	34,8
Chotěnov	109,5	57,1	214,3	922	55,7
Chotovice	46,2	33,3	66,7	942	74,0
Janov	66,3	40,9	90,3	1 067	48,3
Jarošov	78,8	33,3	158,3	1 032	45,4
Litomyšl	113,9	91,0	136,4	1 089	41,5
Lubná	73,3	52,0	98,8	928	44,6
Makov	89,3	84,6	93,3	1 066	44,4
Morašice	84,4	67,9	107,5	975	33,3
Němčice	65,1	54,4	76,8	950	43,6
Nová Sídla	104,3	105,0	103,8	1 196	66,7
Nová Ves u Jarošova	130,0	50,0	450,0	875	62,2
Osík	77,0	64,1	89,2	986	40,5
Poříčí u Litomyšle	100,0	83,3	125,9	808	45,2
Příluka	88,9	83,3	93,3	1 000	45,1
Řídký	128,6	125,0	133,3	1 086	28,1
Sebranice	61,9	60,0	63,8	974	49,2
Sedliště	36,0	31,8	39,3	1 000	39,1
Sloupnice	111,6	81,0	137,6	1 098	51,3
Strakov	77,8	64,3	86,4	1 140	42,7
Suchá Lhota	57,1	33,3	75,0	1 049	35,5
Trstěnice	82,1	56,4	117,5	981	50,0
Tržek	133,3	66,7	244,4	1 000	50,0
Újezdec	56,5	40,0	69,2	1 136	62,1
Vidlatá Seč	100,0	72,2	126,3	952	34,7
Vlčkov	233,3	333,3	183,3	893	39,5
ORP Litomyšl	92,8	72,8	113,4	1 035	43,2

Zdroj: Český statistický úřad. Počet obyvatel v obcích ORP Litomyšl podle věkových skupin [online].

Aktualizováno 2010 [citováno 2010-03-14]. Dostupné z

<http://www.czso.cz/csu/2010edicniplan.nsf/kapitola/531339-10-nepravidelne_2010-067>, vlastní výpočty a zpracování

Tab. č. 12. Struktura obyvatelstva podle náboženského vyznání v obcích správního obvodu ORP Litomyšl v roce 2001

obec	věřící	z toho				bez vyznání
		Církev římskokatolická	Církev československá husitská	Českobratrská církev evangelická	Ostatní	
Benátky	52,1	88,6	6,8	3,8	0,8	47,9
Bohuňovice	57,4	82,3	0,0	17,7	0,0	42,6
Budislav	70,2	90,7	1,9	7,0	0,4	29,8
Cerekvice nad Loučnou	46,4	85,3	2,7	9,2	2,7	53,6
Čistá	34,7	91,1	6,2	2,7	0,0	65,3
Desná	81,3	96,1	0,4	1,7	1,7	18,8
Dolní Újezd	65,1	96,3	0,9	2,6	0,2	34,9
Horky	62,8	65,3	2,0	32,7	0,0	37,2
Horní Újezd	80,1	100,0	0,0	0,0	0,0	19,9
Chmelík	38,4	90,0	8,3	1,7	0,0	61,6
Chotěnov	68,5	89,2	0,0	10,8	0,0	31,5
Chotovice	79,3	98,9	0,0	1,1	0,0	20,7
Janov	42,1	92,0	2,8	4,4	0,8	57,9
Jarošov	79,9	51,2	0,0	48,8	0,0	20,1
Litomyšl	42,3	88,5	4,1	6,9	0,5	57,7
Lubná	70,4	99,6	0,0	0,4	0,0	29,6
Makov	72,9	91,0	4,5	4,5	0,0	27,1
Morašice	61,5	93,7	2,4	3,0	0,9	38,5
Němčice	42,3	91,6	1,9	6,6	0,0	57,7
Nová Sídla	53,6	92,5	3,7	2,8	0,9	46,4
Nová Ves u Jarošova	66,7	88,1	0,0	11,9	0,0	33,3
Osík	49,7	96,1	0,8	2,3	0,8	50,3
Poříčí u Litomyšle	85,9	98,9	0,0	1,1	0,0	14,1
Příluka	85,1	95,2	1,6	3,2	0,0	14,9
Řídký	62,9	89,7	5,1	5,1	0,0	37,1
Sebranice	76,4	96,6	0,9	2,5	0,0	23,6
Sedliště	45,8	82,2	6,7	11,1	0,0	54,2
Sloupnice	62,5	71,2	0,4	28,3	0,1	37,5
Strakov	44,7	96,0	2,0	1,0	1,0	55,3
Suchá Lhota	67,6	85,4	14,6	0,0	0,0	32,4
Trstěnice	56,7	85,7	11,2	2,7	0,4	43,3
Tržek	45,5	91,1	5,4	3,6	0,0	54,5
Újezdec	56,0	95,2	0,0	4,8	0,0	44,0
Vidlatá Seč	73,4	93,8	1,9	4,3	0,0	26,6
Vlčkov	53,5	94,3	0,0	5,7	0,0	46,5
ORP Litomyšl	53,0	89,8	2,6	7,2	0,4	47,0

Zdroj: Kolektiv autorů Českého statistického úřadu: Sčítání lidu, domů a bytů k 1. 3. 2001 – základní informace o obcích: okres Svitavy. Praha: Český statistický úřad, 2003. 472 s.,

Kolektiv autorů Českého statistického úřadu: Sčítání lidu, domů a bytů k 1. 3. 2001 – základní informace o obcích: okres Ústí nad Orlicí. Praha: Český statistický úřad, 2003. 465 s., vlastní výpočty

Tab. č. 13. Obyvatelstvo 15leté a starší podle nejvyššího ukončeného vzdělání ve správním obvodu ORP Litomyšl v roce 2001

obec	obyvatelstv o 15leté a starší	v tom nejvyšší ukončené vzdělání (%)				podíl obyvatelstva alespoň s maturitou	ukazatel vzdělanostní úrovně (%)
		základní	stř. bez maturity	střední s maturitou	vysoko- školské		
Benátky	241	26,6	41,5	27,0	5,0	32,0	2,1
Bohuňovice	91	23,1	48,4	23,1	5,5	28,6	2,1
Budislav	356	31,5	42,3	21,0	5,1	26,1	2,0
Cerekvice nad Loučnou	654	23,6	45,8	25,8	4,8	30,6	2,1
Čistá	699	27,5	47,7	21,2	3,6	24,9	2,0
Desná	262	24,4	43,1	29,0	3,4	32,4	2,1
Dolní Újezd	1 506	25,3	41,6	27,3	5,9	33,2	2,1
Horky	93	36,6	34,4	22,6	6,5	29,0	2,0
Horní Újezd	356	31,1	43,7	22,0	3,1	25,1	2,0
Chmelík	170	25,9	45,8	24,7	3,6	28,3	2,1
Chotěnov	104	38,5	41,3	16,3	3,8	20,2	1,9
Chotovice	90	23,6	50,6	22,5	3,4	25,8	2,1
Janov	605	32,3	46,1	20,0	1,7	21,6	1,9
Jarošov	146	30,8	41,8	22,6	4,8	27,4	2,0
Litomyšl	8 654	21,2	34,8	33,9	10,1	44,1	2,3
Lubná	772	30,8	43,9	22,2	3,1	25,3	2,0
Makov	270	28,3	37,5	30,5	3,7	34,2	2,1
Morašice	600	22,8	45,4	27,3	4,5	31,8	2,1
Němčice	732	23,3	48,1	24,7	3,8	28,5	2,1
Nová Sídla	192	27,1	47,4	19,8	5,7	25,5	2,0
Nová Ves u Jarošova	51	47,1	37,3	15,7	0,0	15,7	1,7
Osík	807	24,5	42,0	28,9	4,6	33,5	2,1
Poříčí u Litomyšle	326	28,9	44,3	24,0	2,8	26,8	2,0
Příluka	126	29,0	37,1	31,5	2,4	33,9	2,1
Řídký	58	27,6	36,2	22,4	13,8	36,2	2,2
Sebranice	670	25,6	40,5	27,7	6,3	34,0	2,1
Sedliště	172	18,6	51,2	25,0	5,2	30,2	2,2
Sloupnice	1 453	28,2	44,9	23,4	3,5	26,9	2,0
Strakov	177	29,9	49,7	15,8	4,5	20,3	1,9
Suchá Lhota	74	29,7	47,3	17,6	5,4	23,0	2,0
Trstěnice	404	34,2	40,7	19,9	5,2	25,1	2,0
Tržek	130	22,3	53,8	21,5	2,3	23,8	2,0
Újezdec	72	23,6	56,9	11,1	8,3	19,4	2,0
Vidlatá Seč	236	29,7	42,4	24,6	3,4	28,0	2,0
Vlčkov	81	23,5	46,9	27,2	2,5	29,6	2,1
ORP Litomyšl	21 430	24,8	40,3	28,2	6,7	34,9	2,2

Zdroj: Kolektiv autorů Českého statistického úřadu: Sčítání lidu, domů a bytů k 1. 3. 2001 – základní informace o obcích: okres Svitavy. Praha: Český statistický úřad, 2003. 472 s.,

Kolektiv autorů Českého statistického úřadu: Sčítání lidu, domů a bytů k 1. 3. 2001 – základní informace o obcích: okres Ústí nad Orlicí. Praha: Český statistický úřad, 2003. 465 s., vlastní výpočty

Tab. č. 14. Struktura obyvatelstva podle ekonomické aktivity v obcích správního obvodu ORP Litomyšl v roce 1991

obec	EAO	z toho ženy	primér	sekundér	terciér	primér (%)	sekundér (%)	terciér (%)
Benátky	126	56	43	50	33	34,1	39,7	26,2
Bohuňovice	64	30	29	21	14	45,3	32,8	21,9
Budislav	209	89	71	84	54	34,0	40,2	25,8
Cerekvice nad Loučnou	428	208	98	207	123	22,9	48,4	28,7
Čistá	441	208	156	148	137	35,4	33,6	31,1
Desná	167	80	92	33	42	55,1	19,8	25,1
Dolní Újezd	911	427	368	265	278	40,4	29,1	30,5
Horky	50	23	15	17	18	30,0	34,0	36,0
Horní Újezd	214	92	113	49	52	52,8	22,9	24,3
Chmelík	102	45	56	16	30	54,9	15,7	29,4
Chotěnov	68	33	34	22	12	50,0	32,4	17,6
Chotovice	58	25	34	16	8	58,6	27,6	13,8
Janov	391	182	158	118	115	40,4	30,2	29,4
Jarošov	85	40	46	21	18	54,1	24,7	21,2
Litomyšl	5 331	2 544	577	2 327	2 427	10,8	43,7	45,5
Lubná	494	214	236	148	110	47,8	30,0	22,3
Makov	180	89	118	36	26	65,6	20,0	14,4
Morašice	360	177	167	94	99	46,4	26,1	27,5
Němčice	432	205	94	173	165	21,8	40,0	38,2
Nová Sídla	132	66	48	46	38	36,4	34,8	28,8
Nová Ves u Jarošova	35	13	19	13	3	54,3	37,1	8,6
Osík	466	212	189	149	128	40,6	32,0	27,5
Poříčí u Litomyšle	182	79	92	52	38	50,5	28,6	20,9
Příluka	84	42	38	32	14	45,2	38,1	16,7
Řídký	39	19	12	19	8	30,8	48,7	20,5
Sebranice	397	186	232	67	98	58,4	16,9	24,7
Sedliště	112	50	57	34	21	50,9	30,4	18,8
Sloupnice	809	380	297	246	266	36,7	30,4	32,9
Strakov	98	45	27	46	25	27,6	46,9	25,5
Suchá Lhota	41	20	20	13	8	48,8	31,7	19,5
Trstěnice	228	101	125	46	57	54,8	20,2	25,0
Tržek	83	42	20	34	29	24,1	41,0	34,9
Újezdec	39	18	29	4	6	74,4	10,3	15,4
Vidlatá Seč	143	63	92	29	22	64,3	20,3	15,4
Vlčkov	43	18	15	14	14	34,9	32,6	32,6
ORP Litomyšl	13 042	6 121	3 817	4 689	4 536	29,3	36,0	34,8

Zdroj: Struktura obyvatelstva podle ekonomické aktivity 1991. Databáze ČSÚ Praha, 1991, vlastní výpočty

Tab. č. 15. Struktura obyvatelstva podle ekonomické aktivity v obcích správního obvodu ORP Litomyšl v roce 2001

obec	EAO	z toho ženy	primér	sekundér	terciér	primér (%)	sekundér (%)	terciér (%)
Benátky	142	70	15	58	69	10,6	40,8	48,6
Bohuňovice	54	27	13	22	19	24,1	40,7	35,2
Budislav	182	76	41	82	59	22,5	45,1	32,4
Cerekvice nad Loučnou	386	176	41	191	154	10,6	49,5	39,9
Čistá	420	198	68	168	184	16,2	40,0	43,8
Desná	150	68	48	54	48	32,0	36,0	32,0
Dolní Újezd	849	381	190	302	357	22,4	35,6	42,0
Horky	44	19	5	20	19	11,4	45,5	43,2
Horní Újezd	200	92	66	67	67	33,0	33,5	33,5
Chmelík	104	46	29	34	41	27,9	32,7	39,4
Chotěnov	55	25	18	22	15	32,7	40,0	27,3
Chotovice	49	19	22	14	13	44,9	28,6	26,5
Janov	358	165	43	146	169	12,0	40,8	47,2
Jarošov	81	38	19	32	30	23,5	39,5	37,0
Litomyšl	4 920	2 394	264	1 946	2 710	5,4	39,6	55,1
Lubná	437	186	136	177	124	31,1	40,5	28,4
Makov	145	63	70	45	30	48,3	31,0	20,7
Morašice	369	163	95	139	135	25,7	37,7	36,6
Němčice	405	186	48	175	182	11,9	43,2	44,9
Nová Sídla	107	49	25	53	29	23,4	49,5	27,1
Nová Ves u Jarošova	22	8	6	11	5	27,3	50,0	22,7
Osík	475	205	101	183	191	21,3	38,5	40,2
Poříčí u Litomyšle	171	76	47	82	42	27,5	48,0	24,6
Příluka	79	33	18	36	25	22,8	45,6	31,6
Řídký	37	20	7	22	8	18,9	59,5	21,6
Sebranice	381	179	92	149	140	24,1	39,1	36,7
Sedliště	117	52	23	45	49	19,7	38,5	41,9
Sloupnice	779	334	146	284	349	18,7	36,5	44,8
Strakov	100	46	11	45	44	11,0	45,0	44,0
Suchá Lhota	39	21	14	12	13	35,9	30,8	33,3
Trstěnice	206	102	56	65	85	27,2	31,6	41,3
Tržek	70	30	11	45	14	15,7	64,3	20,0
Újezdec	39	16	15	12	12	38,5	30,8	30,8
Vidlatá Seč	125	53	53	35	37	42,4	28,0	29,6
Vlčkov	42	17	10	14	18	23,8	33,3	42,9
SO ORP Litomyšl	12 139	5 633	1 866	4 787	5 486	15,4	39,4	45,2

Zdroj: Kolektiv autorů Českého statistického úřadu: Sčítání lidu, domů a bytů k 1. 3. 2001 – základní informace o obcích: okres Svitavy. Praha: Český statistický úřad, 2003. 472 s.,

Kolektiv autorů Českého statistického úřadu: Sčítání lidu, domů a bytů k 1. 3. 2001 – základní informace o obcích: okres Ústí nad Orlicí. Praha: Český statistický úřad, 2003. 465 s., vlastní výpočty

Tab. č. 16. Obce správního obvodu ORP Litomyšl podle typu pracovní funkce v jednotlivých sektorech národního hospodářství v letech 1991 a 2001.

obec	typ obce	
	1991	2001
Benátky	polyfunkční průmyslová	bifunkční obslužno-průmyslová
Bohuňovice	bifunkční zemědělsko-průmyslová	bifunkční průmyslově-obslužná
Budislav	polyfunkční průmyslová	bifunkční průmyslově-obslužná
Cerekvice nad Loučnou	bifunkční průmyslově-obslužná	bifunkční průmyslově-obslužná
Čistá	polyfunkční zemědělská	bifunkční obslužno-průmyslová
Desná	monofunkční zemědělská	polyfunkční průmyslová
Dolní Újezd	polyfunkční zemědělská	bifunkční obslužno-průmyslová
Horky	polyfunkční obslužná	bifunkční průmyslově-obslužná
Horní Újezd	monofunkční zemědělská	polyfunkční průmyslová
Chmelík	bifunkční zemědělsko-obslužná	polyfunkční obslužná
Chotěnov	bifunkční zemědělsko-průmyslová	polyfunkční průmyslová
Chotovice	bifunkční zemědělsko-průmyslová	polyfunkční zemědělská
Janov	polyfunkční zemědělská	bifunkční obslužno-průmyslová
Jarošov	monofunkční zemědělská	bifunkční průmyslově-obslužná
Litomyšl	bifunkční obslužno-průmyslová	bifunkční obslužno-průmyslová
Lubná	bifunkční zemědělsko-průmyslová	polyfunkční průmyslová
Makov	monofunkční zemědělská	bifunkční zemědělsko-průmyslová
Morašice	polyfunkční zemědělská	polyfunkční průmyslová
Němčice	bifunkční průmyslově-obslužná	bifunkční obslužno-průmyslová
Nová Sídla	polyfunkční zemědělská	bifunkční průmyslově-obslužná
Nová Ves u Jarošova	bifunkční zemědělsko-průmyslová	bifunkční průmyslově-zemědělská
Osík	polyfunkční zemědělská	bifunkční obslužno-průmyslová
Poříčí u Litomyšle	bifunkční zemědělsko-průmyslová	bifunkční průmyslově-zemědělská
Příluka	bifunkční zemědělsko-průmyslová	bifunkční průmyslově-obslužná
Řídký	bifunkční průmyslově-zemědělská	monofunkční průmyslová
Sebranice	monofunkční zemědělská	bifunkční průmyslově-obslužná
Sedliště	bifunkční zemědělsko-průmyslová	bifunkční obslužno-průmyslová
Sloupnice	polyfunkční zemědělská	bifunkční obslužno-průmyslová
Strakov	polyfunkční průmyslová	bifunkční průmyslově-obslužná
Suchá Lhota	bifunkční zemědělsko-průmyslová	polyfunkční zemědělská
Trstěnice	bifunkční zemědělsko-obslužná	polyfunkční obslužná
Tržek	bifunkční průmyslově-obslužná	bifunkční průmyslově-zemědělská
Újezdec	monofunkční zemědělská	polyfunkční zemědělská
Vidlatá Seč	monofunkční zemědělská	polyfunkční zemědělská
Vlčkov	polyfunkční zemědělská	bifunkční obslužno-průmyslová

Zdroj: Kolektiv autorů Českého statistického úřadu: Sčítání lidu, domů a bytů k 1. 3. 2001 – základní informace o obcích: okres Svitavy. Praha: Český statistický úřad, 2003. 472 s.,

Kolektiv autorů Českého statistického úřadu: Sčítání lidu, domů a bytů k 1. 3. 2001 – základní informace o obcích: okres Ústí nad Orlicí. Praha: Český statistický úřad, 2003. 465 s.,

Struktura obyvatelstva podle ekonomické aktivity 1991. Databáze ČSÚ Praha, 1991, vlastní výpočty

Tab. č. 17. Dojíždka a vyjíždka do zaměstnání obyvatel obcí správního obvodu ORP Litomyšl v roce 1991

obec	zaměstnané obyvatelstvo	pracující vyjíždějící z obce za prací	zaměstnané obyvatelstvo do obce dojíždějící	obsazená pracovní místa (OPM)	hlavní směr dojíždky (počet osob)	index pracovní funkce
Benátky	125	104	17	38	Litomyšl 81	obytná
Bohuňovice	64	46	8	26	Litomyšl 29	obytná
Budislav	203	157	39	85	Litomyšl 39	obytná
Cerekvice nad Loučnou	420	248	162	334	V. Mýto 105	obytná i pracovní
Čistá	428	285	34	177	Litomyšl 188	obytná
Desná	164	125	35	74	D. Újezd 41	obytná
Dolní Újezd	902	463	269	708	Litomyšl 282	obytná i pracovní
Horky	50	42	3	11	Litomyšl 13	výrazně obytná
Horní Újezd	211	165	12	58	D. Újezd 64	obytná
Chmelík	101	77	16	40	Trstěnice 32	obytná
Chotěnov	67	52	3	18	Litomyšl 22	obytná
Chotovice	58	48	7	17	Příluka 15	obytná
Janov	388	233	25	180	Litomyšl 90	obytná
Jarošov	84	44	45	85	Litomyšl 19	obytná i pracovní
Litomyšl	5 233	1217	2 388	6404	Č. Třebová 181	obytná i pracovní
Lubná	487	251	46	282	Litomyšl 127	obytná
Makov	180	98	17	99	Litomyšl 33	obytná
Morašice	351	173	82	260	Litomyšl 100	obytná
Němčice	423	302	23	138	Č. Třebová 160	obytná
Nová Sídla	129	94	18	53	Litomyšl 27	obytná
Nová Ves u Jarošova	35	30	13	18	Litomyšl 7	obytná
Osík	457	250	150	357	Litomyšl 168	obytná i pracovní
Poříčí u Litomyšle	181	121	44	104	Litomyšl 37	obytná
Příluka	84	47	58	95	Nové Hrady 22	obytná i pracovní
Řídký	39	26	83	96	Litomyšl 8	výrazně pracovní
Sebranice	396	146	101	351	Litomyšl 65	obytná i pracovní
Sedliště	111	61	29	79	Litomyšl 25	obytná
Sloupnice	792	378	100	508	Ústí n. Orł. 106	obytná
Strakov	97	76	18	39	Litomyšl 50	obytná
Suchá Lhota	40	32	1	9	Příluka 12	výrazně obytná
Trstěnice	222	97	95	220	Litomyšl 49	obytná i pracovní
Tržek	83	64	11	30	Litomyšl 29	obytná
Újezdec	38	20	6	24	Morašice 8	obytná
Vidlatá Seč	143	52	39	130	Litomyšl 19	obytná i pracovní
Vlčkov	42	34	2	9	Č. Třebová 17	výrazně obytná

Zdroj: Dojíždka za prací 1991. Databáze ČSÚ Praha, 1991, vlastní výpočty a zpracování

Tab. č. 18. Dojíždka a vyjíždka do zaměstnání obyvatel obcí správního obvodu ORP Litomyšl v roce 2001

obec	zaměstnané obyvatelstvo	pracující vyjíždějící z obce za práci	zaměstnané obyvatelstvo do obce dojíždějící	obsazená pracovní místa (OPM)	hlavní směr dojíždky (počet osob)	index pracovní funkce
Benátky	134	118	20	36	Litomyšl 93	výrazně obytná
Bohuňovice	48	43	3	8	Litomyšl 27	výrazně obytná
Budislav	182	119	24	87	Litomyšl 44	obytná
Cerekvice nad Loučnou	376	266	106	216	V. Mýto 102	obytná
Čistá	414	322	22	114	Litomyšl 195	výrazně obytná
Desná	139	112	21	48	Litomyšl 40	obytná
Dolní Újezd	839	491	255	603	Litomyšl 311	obytná
Horky	43	36	1	8	Litomyšl 11	výrazně obytná
Horní Újezd	196	153	34	77	D. Újezd 59	obytná
Chmelík	101	69	4	36	Litomyšl 32	obytná
Chotěnov	56	40	1	17	Litomyšl 19	obytná
Chotovice	45	31	6	20	Příluka 11	obytná
Janov	319	224	43	138	Litomyšl 119	obytná
Jarošov	75	54	11	32	Litomyšl 19	obytná
Litomyšl	4 811	1 140	3233	6904	Svitavy 137	pracovní
Lubná	433	261	43	215	Litomyšl 100	obytná
Makov	138	88	18	68	Litomyšl 34	obytná
Morašice	359	229	68	198	Litomyšl 145	obytná
Němčice	408	317	29	120	Litomyšl 129	obytná
Nová Sídla	105	88	7	24	Litomyšl 25	výrazně obytná
Nová Ves u Jarošova	22	17	67	72	Litomyšl 5	výrazně pracovní
Osík	437	292	104	249	Litomyšl 208	obytná
Poříčí u Litomyšle	167	114	44	97	Litomyšl 46	obytná
Příluka	74	53	48	69	V. Mýto 23	obytná i pracovní
Řídký	36	28	59	67	Litomyšl 9	pracovní
Sebranice	372	183	106	295	Litomyšl 64	obytná
Sedliště	115	84	32	63	Litomyšl 50	obytná
Sloupnice	751	387	97	461	Ústí n. O 83	obytná
Strakov	89	78	25	36	Litomyšl 60	obytná
Suchá Lhota	40	37	1	4	Příluka 11	výrazně obytná
Trstěnice	208	124	64	148	Litomyšl 86	obytná
Tržek	67	52	20	35	Litomyšl 27	obytná
Újezdec	35	23	17	29	Litomyšl 6	obytná
Vidlatá Seč	126	58	36	104	Litomyšl 22	obytná i pracovní
Vlčkov	38	26	5	17	Litomyšl 6	obytná

Zdroj: Kolektiv autorů Českého statistického úřadu: Sčítání lidu, domů a bytů k 1. 3. 2001 – dojíždka do zaměstnání a škol: okres Svítavy. Pardubice. Český statistický úřad, Krajská reprezentace, 2003. 107 s.
 Kolektiv autorů Českého statistického úřadu: Sčítání lidu, domů a bytů k 1. 3. 2001 – dojíždka do zaměstnání a škol: okres Ústí nad Orlicí. Pardubice. Český statistický úřad, Krajská reprezentace, 2003. 119 s.

Tab. č. 19. Průměrná základní cena zemědělských pozemků v obcích správního obvodu ORP Litomyšl v letech 2005 a 2009

obec	průměrná cena Kč/m ²	
	2005	2009
Benátky	7,83	9,22
Bohuňovice	9,42	11,05
Budislav	2,66	3,26
Cerekvice nad Loučnou	9,96	11,66
Čistá	6,49	7,67
Desná	7,25	8,55
Dolní Újezd	8,4	9,87
Horky	9,16	10,77
Horní Újezd	6,33	7,51
Chmelík	4,22	5,05
Chotěnov	3,56	4,31
Chotovice	4,96	5,93
Janov	6,58	6,83
Jarošov	3,82	4,6
Litomyšl	8,06	9,48
Lubná	3,95	4,76
Makov	6,43	7,6
Morašice	9,33	10,94
Němčice	7,67	9,05
Nová Sídla	8,83	10,36
Nová Ves u Jarošova	3,91	4,7
Osík	8,63	10,14
Poříčí u Litomyšle	2,55	5,37
Přiluka	5,83	6,91
Řídký	10,15	11,95
Sebranice	4,42	5,29
Sedliště	8,08	9,6
Sloupnice	8,24	9,68
Strakov	8,35	9,81
Suchá Lhota	6,83	8,06
Trstěnice	7,45	8,77
Tržek	8,89	10,43
Újezdec	10,02	11,74
Vidlatá Seč	7,22	8,51
Vlčkov	5,93	7,02

Zdroj: Kolektiv autorů Ministerstva financí: Cenový věstník. Praha: Ministerstvo financí, 2008. 216 s.
Kolektiv autorů Ministerstva financí: Cenový věstník. Praha: Ministerstvo financí, 2005. 216 s., vlastní zpracování

Tab. č. 20. Vývoj míry nezaměstnanosti (v %) v obcích správního obvodu ORP Litomyšl v letech 2001-2009

obec	stav k 31. 12. příslušného roku								
	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Benátky	7,2	11,6	12,3	8,2	8,2	10,3	8,2	7,5	11,6
Bohuňovice	16,4	10,9	9,1	9,1	12,7	10,9	9,1	12,7	14,5
Budislav	14,3	11,9	18	17,6	9,3	9,3	3,9	2,0	9,8
Cerekvice nad Loučnou	7,9	8,4	8,3	9,6	9,1	6,6	4,5	6,3	8,6
Čistá	13,0	12,2	11,8	12,4	12,7	10,5	9,4	8,5	16,2
Desná	13,3	10,7	7,8	13,7	7,8	9,2	8,5	6,5	7,2
Dolní Újezd	7,3	8,2	9,3	10,1	8,5	6,0	5,3	6,2	10,1
Horky	6,5	8,7	24,4	6,7	8,9	13,3	6,7	6,7	8,9
Horní Újezd	8,4	4,7	5,6	9,8	8,9	9,8	9,8	6,5	7,5
Chmelík	8,3	16,5	17,3	10,9	8,2	8,2	7,3	12,7	12,7
Chotěnov	5,0	10,0	8,6	10,3	10,3	8,6	6,9	13,8	8,6
Chotovice	22,4	22,4	24,0	22,0	22,0	20,0	20,0	24,0	18,0
Janov	14,9	17,5	12,5	14,4	9,2	10,1	6,3	7,1	13,6
Jarošov	6,2	7,4	3,7	7,4	4,9	3,7	3,7	4,9	7,4
Litomyšl	8,4	9,0	9,4	9,5	8,7	7,6	6,1	5,6	9,0
Lubná	7,0	7,4	12,4	12,4	10,0	7,0	5,4	5,9	11,5
Makov	6,2	8,9	9,3	11,3	6,0	2,7	3,3	4,7	10,7
Morašice	9,4	9,1	11,8	8,9	8,4	6,5	5,2	5,2	6,8
Němčice	8,9	9,3	8,2	8,4	10,0	6,7	5,6	7,1	12,0
Nová Sídla	6,2	6,2	10,9	6,4	4,5	3,6	2,7	7,3	4,5
Nová Ves u Jarošova	14,3	9,5	13,6	13,6	9,1	22,7	4,5	0	27,3
Osík	9,6	12,2	10,4	11,4	12,9	10,8	8,4	6,3	13,5
Poříčí u Litomyšle	8,5	10,5	9,7	11,3	9,7	10,8	4,8	7,5	13,4
Příluka	4,0	6,7	12,7	10,1	15,2	2,5	3,8	3,8	2,5
Řidký	7,5	10,0	15,4	12,8	12,8	5,1	12,8	7,7	15,4
Sebranice	6,7	6,5	8,0	10,3	9,8	7,5	6,3	4,0	10,3
Sedliště	10,4	10,4	8,9	4,9	9,8	7,3	4,9	4,9	8,1
Sloupnice	5,6	7,5	9,7	11,0	9,6	7,0	5,9	6,2	11,8
Strakov	15,7	15,7	17,6	18,6	15,7	9,8	8,8	8,8	15,7
Suchá Lhota	7,5	17,5	7,3	4,9	4,9	9,8	7,3	4,9	14,6
Trstěnice	5,5	9,6	8,8	11,1	10,6	8,4	7,5	7,5	12,8
Tržek	10,8	13,2	14,1	16,7	14,1	10,3	9,0	7,7	10,3
Újezdec	18	12,8	20,5	12,8	10,3	5,1	5,1	7,7	17,8
Vidlatá Seč	5,6	8,7	8,2	12,6	7,4	4,4	3,0	3,7	8,9
Vlčkov	7,3	2,4	7,1	11,9	4,8	7,1	7,1	2,4	7,1
ORP Litomyšl	8,6	9,4	10,1	10,0	9,3	7,8	6,2	6,1	10,3

Zdroj: Ministerstvo práce a sociálních věcí. Statistiky nezaměstnanosti z územního hlediska [online].

Aktualizace není uvedena [citováno 2010-3-6]. Dostupné z <<http://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/uzem>>, vlastní zpracování